Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 70

Ljubljana, četrtek 22. marca 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—, za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2458

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 21. marca.

Sovjetske oblasti še vedno niso objavile podrobnosti o tako imenovani gospodarski zaroti v rudarsko-industrijski kotlini ob Doncu, o zaroti, ki je imela za posledico ne le aretacijo večjega števila ruskih montanističnih inženjerjev, marveč šestorice nemških državljanov, kar je zopet povzročilo diplomatski konflikt z Nemčijo in prekinjenje gospodarskih pogajanj v Berlinu.

Polagoma prihajajo v Evropo vesti o podrobnostih gospodarske zarote ob Doncu. Sovjetska policija je dognala, da so inženjerji v tamkajšnjih rudnikih organizirali v svrho, da izvršujejo sabotaže rudniških obratov, zavirajo v njih nacijonalno eksploatacijo ter na ta način zmanjšajo produkcijo, oškodujejo državo in na ta način povečujejo gospodarsko krizo v državi.

Pri tem bi se moglo misliti, da so se obtoženi inženjerji angažirali v naznačenem protidržavnem smislu iz načelnega nasprotstva do sovjetskega režima, pač ker so pristaši ali starega ali sploh drugačnega režima, nego ga ima Rusija danes. Toda policijske oblasti so razkrile še drugačne motive kontrarevolucijonarjev ob Doncu.

Dognale so, da so inženjerji v zvezi s starimi lastniki donskih rudnikov, ki so prišli v državno posest šele potom komunistične nacijonalizacije pred desetimi leti. So namreč to po večini inženjerji, ki so bili zaposleni v istih podjetjih še pred revolucijo. Dognalo pa se je, da so dobivali še vedno plače od starih lastnikov, ki žive sedaj v emigraciji in ki očividno še vedno upajo, da jim bo bodočnost prinesla povrnitev njihovega premoženja. Baje so si ti strokovnjaki že poprej za svoje intenzivno in uspešno delo pridobili stalno rento, ki jim jo plačujejo razlaščeni gospodarji še sedaj, v znak priznanja za izvršeno delo.

Težko si je predstavljati, da bi bivši veleindustrijalci plačevali svojim bivšim uslužbencem rento tudi še po revoluciji iz samega nesebičnega priznanja za njihove usluge v preteklosti. Nemogoče se je izogniti domnevi, da jim je šlo pri tem mnogo bolj za bodočnost nego za preteklost in da so s svojimi rentami pripravljali teren za bodoče spremembe, na katere upajo še vedno.

Sovjetske policijske oblasti trdijo, da so dognali dovolj izčrpno, zakaj so nakazovali rente inženjerjem še vedno. Inženjerji so imeli nalog vršiti eksploatacijo v rudnikih v taki obliki, da bodo rudne zaloge čim dlje trajale v korist starim lastnikom, a v škodo državi. In inženjerji so ta nalog izvrševali zelo spretno in oškodovali državo v največji meri. Dali so kopati rudo v takih rovih, v katerih so vedeli, da vsebujejo le malo rude in še v slabši kvaliteti, dobre rove pa so puščali neizrabljene, puščajoč jih na strani ali jih celo zalili z vodo, kakor da niso za nič. Na ta način se je zmanjševala rudarska produkcija v škodo sovjetskemu gospodarstvu, starim lastnikom pa so se čuvale najboljše zaloge. Vrh tega so baje naročali v inozemstvu nepotrebno opremo za rudnike in izvrševali, odnosno opuščali še druga dela v svrho, da se je proizvodnja čim bolj podražila, njena korist pa skrčila.

To je jedro gospodarske zarote v premogovnem ozemlju ob Doncu. Nemogoče je seveda podati objektivno sodbo o aferi, saj niti preiskave niso še zaključene, niti niso znani rezultati dosedanje preiskave. Mogoče je, da igra v aferi precejšnjo vlogo tudi dejstvo, da se nahaja sovjetska Rusija v hudi gospodarski krizi in da gre ter mora iti težnja sovjetskega gospodarstva za tem, da se produkcija v rudarstvu in industriji čim bolj poveča in poceni. Kjer se ta cilj ne doseza, je zelo verjetno, da se pojavi sum o nelojalnosti specijalistov in da se vidi v zlohotnem nasprotujočem delovanju, v sabotaži vzrok neuspevanju. Zato teži morda sovjetska oblast za tem, zastrašiti specijaliste in jih prisiliti s tem na intenzivnejše delo. Slične metode je uporabljala francoska revolucija v času največje vojne stiske proti onim generalom, katerih armade v bojih zoper Pruse in Avstrijce niso zmagovale; po vrsti so romali zaradi sabotaže pod giljotino. Mogoče je, da so se ob Doncu res godili sabotažni akti, da pa jih politične oblasti izrabljajo za pritisk na specijaliste sploh.

Poroča se, da je med sovjetskimi oblastvi spor med političnimi in gospodarskimi krogi; prvi nastopajo vedno ostreje zoper specijaliste ker jim ne zaupajo, smatrajoč jih za prikrite nasprotnike sovjetskega režima, drugi omalovažujejo politične momente in gledajo predvsem na ekonomske potrebe, saj specijalistov silno primanjkuje. Afront zoper specijaliste-inženjerje ob Doncu pomeni prevlado političnih faktorjev kar pa je v škodo ne le gospodarskim marveč tudi diplomatskim činiteljem.

Dobro se je to pokazalo v odnošajih Rusije do Nemčije. Diplomatom v Moskvi je seveda nepriletna nenadna poostritev razmerja do Berlina in Litvinov namerava iz Ženeve pohiteti v Berlin, da poravna nastali spor.

Klerikalci čez drn in strn s hegemonisti

Njihova žalostna vloga v finančnem odboru

Poslanci SLS so glasovali edini od prečanov proti popravi krivic pri odmeri dohodnine. — Glasovali so tudi proti izboljšanju obupnega položaja penzijonistov ter zopet za «utihotapljeni» velekapitalistični § 82. — Glasovali so tudi za še večje znižanje prispevka k bolniškemu zavarovanju

Beograd, 21. marca. i. Vladna večina je nocoj v forsiranem glasovanju sprejela dolgo vrsto novih amandmanov k finančnem zakonu, ki jih je preložila vlada. S tem je razprava o finančnem zakonu v odboru končana. Tri dni je opozicija vodila ostro kritiko nad deloma povsem nemogočimi in elementarnim pravnim naukom nasprotujočimi amandmani, a posrečilo se ji je doseči le delne korekture. Uvidevnosti finančnega ministra g. dr. Bogdana Markovića se je zahvaliti, da so vendarle bili nekateri manjši predlogi koalicije sprejeti, dočim je vladna večina vse ostale brezobzirno pokopala. V celi dolgi debati se ni javil niti eden vladni poslanec, niti da brani, niti da prihaja s kakšnimi svojimi idejami, dočim je koalicija po svojih zastopnikih tudi tokrat pokazala svojo veliko sposobnost in razumevanje vseh problemov našega državnega življenja.

Pri glasovanju je bilo nekoliko zelo zanimivih momentov. Najbolj interesantno je bilo pač glasovanje o amandmanu glede prizivov proti odmeri dohodnine. Vladna večina je prvotno sklenila in tudi vložila predlog da so prizivi dopustni za vsa leta nazaj do 1919. Vlada na to ni pristala in je restringirala termin na zadnji dve leti. S tem je udarjena zlasti Vojvodina. Šlo je torej za eminentno prečanski interes in glasovali so vsi poslanci koalicije in ostale opozicije in **tudi vsi prečanski poslanci demokratske in radikalne stranke za prvotni predlog vladne večine. Proti in za vladni predlog pa so glasovali vsi srbijanci, katerim se je kot edina prečanska skupina pridružila SLS.** Tako se je avtomatično pojavila v vprašanju, ki je velikega pomena za prečansko pokrajino Vojvodino, antiprečanska fronta, v katere službi so bili klerikalci. Umevno je, da je glasovanje klerikalcev vzbudilo veliko ogorčenje pri vseh prečanskih poslancih, zlasti pa pri demokratih, ki so jim pošiljali krepke medklice.

Klerikalci so pomagali upropastiti tudi vse za izboljšanje uradniškega položaja vložene predloge ter so med drugim **glasovali proti amandmanu slovenskih demokratov, da se urede plače raznih zapostavljenih skupin penzijonistov, tako n. pr. tobačnih delavcev, južnih železničarjev itd. Pač pa so glasovali za široka pooblastila, s katerimi je dana ministrom možnost, da podro vse dosedanje pridobitve uradniškega zakona.** Tudi proti važnim gospodarskim predlogom so klerikalci na celi črti držali z radikali. Seveda je bil sprejet zopet lanski zloglasni člen 82 s svojimi privilegiji za velepodjetnike glede občinskih in drugih samoupravnih doklad, glede katerega je, kakor znano, dr. Korošec slovesno izjavljal, da je bil lani utihotapljen, a da ga bo letos SLS definitivno vrgla iz finančnega zakona. **Člen pa je dobil letos le drugo številko in mesto 82 nosi sedaj 71.**

Zanimiva in nasilna je tudi redukcija državne dotacije za socijalno zavarovanje, ki so jo lani **klerikalci znižali na 250.000, letos pa so glasovali za to, da je bila reducirana na 50.000, kar se pravi norca briti iz delavstva.**

Jutri bo Narodna skupščina v plenumu razpravljala o finančnem zakonu. Izpreminjevalni predlogi so sedaj nemogoči, ker to pravilnik izključuje. KDK bo mogla le še iznesti nekaj kritike. Finančna debata se v soboto zaključi, definitivno glasovanje o proračunu in finančnem zakonu pa bo v ponedeljek.

Seja Narodne skupščine

Brezbrižnost poslancev vladne večine. — Razprava o boljši prehrani vojaštva. — Zopet soglasno sprejet utemeljen predlog KDK

Beograd, 21. marca r. Današnja seja Narodne skupščine je kljub temu, da bi se po sporazumu šefov parlamentarnih skupin morala pričeti že ob 9., se je pričela šele ob 10. Predsedoval ji je prvi podpredsednik g. Agatonović. Vladni poslanci so se zopet odlikovali po svoji odsotnosti. Na proteste poslanca Hećimovića je podpredsednik izjavil, da bo jutri odtegnil dnevnice vsem onim poslancem, ki ne bodo ali pa ne bodo pravočasno prišli na sejo.

Po otvoritvenih formalnostih je predsednik med drugim sporočil, da je anketni odbor, ki ima nalogo, da revidira dolgoročne pogodbe o eksploataciji državnih gozdov in ugotovi zlorabe, stavil zahtevo, naj ga Narodna skupščina pooblasti, da lahko nadaljuje svoje delo tudi v slučaju razpusta Narodne skupščine in razpisa novih volitev vse dotlej, dokler ne konča svojega posla. O tej zahtevi bo Narodna skupščina razpravljala na eni prihodnjih sej.

Nato je prišel v razpravo nujni predlog, ki ga je stavil v imenu KDK g. Ivan **Pucelj** glede **spremembe pravilnika o prehrani vojske.** (Predlog smo objavili že v včerajšnji številki.) V svoji utemeljitvi je g. Pucelj povdarjal, da ni le umestno, marveč tudi potrebno, da dobe vojaki mesto konzerv tudi sir in mleko, ker hrana vojakov itak ni najboljša. Predlog zasleduje dvojni namen. Predvsem bi se na ta način povečal konzum mleka in sira, s čimer bi bilo pomagano kmetovalcem, ki svojih mlečnih proizvodov ne morejo spraviti v denar, na drugi strani pa bi se izboljšala hrana vojakov. Govornik je naglašal, da so prehranjevalne razmere nepovoljne zlasti v južnih krajih, ker je znano, da se vojaški dobavitelji ne drže pogodb in dobavljajo slabše blago. V imenu vlade je **vojni minister predlog odklonil, češ, da nima potrebnih finančnih sredstev.** Večina se je pridružila njegovemu stališču in je pri glasovanju predlog odklonila.

Nato je prišel v razpravo predlog posl. KDK g. Bariša **Smoljana.** Predlog zahteva zlasti izboljšanje stanja tobačnih producentov, katerim se gode hude krivice. V utemeljevanju predloga je posl. Smoljan v dališem govoru orisal žalosten položaj sadilcev tobaka v Hercegovini, ki so vrhu tega za najmanjše prestopke izpostavljeni najstrožji kazni. Apelira na vladno večino, da spreime njegov predlog in tako ustvari boljše pogoje za to važno panogo državnega gospodarstva.

Fin. minister dr. Bogdan **Marković** je odgovarjal na vsako posamezno točko predloga posebej in je na prijetno iznenadenje KDK sprejel vse zahteve, nakar je bil Smoljanov predlog soglasno sprejet.

Narodna skupščina je nato prešla na dnevni red in nadaljevala razpravo o fin. zakonu. Poslanec g. dr. Krajač je podvrgel fin. zakon splošni kritiki in žigosal zlasti nekatere najbolj kričeče člene. Seja je bila nato ob 13. zaključena.

Zastoj dela v ministrstvih

Beograd, 21. marca i. Minister agrarne reforme dr. Vlada Andrić je obolel in ne prihaja v ministrstvo, kjer je zavladal zaradi tega popoln zastoj, ker minister že zaradi proračunske debate ni reševal nobenih aktov. Tudi v drugih ministrstvih se rešujejo le najnujnejše zadeve. Ministri se že očividno čutijo zelo nesigurne kakor je to opažati pred vsakokratno vladno krizo.

Problem predvojnih dolgov naših občin češkoslovaškim denarnim zavodom

Praga, 21. marca. h. Trgovinske in obrtne zbornice Češkoslovaške se bavijo z ureditvijo likvidacije jugoslovenskih kronskih dolgov v ČSR. V poštev pridejo številni denarni zavodi, ki so angažirani v Sloveniji in Dalmaciji, ter tudi razni slovaški zavodi, ki so pred vojno podpirali slovanske občine v Banatu in Vojvodini, posebno v okolici Novega Sada. Celokupni dolgovi znašajo nekako 200 milijonov Kč. Ministrstva, trgovinsko, zunanje in notranje, zavzemajo glede tega vprašanja razna stališča. Trgovinske zbornice pritiskajo na čim preišnjo definitivno ureditev, ker nastaja zaradi tega velika škoda.

Številne avdijence

Beograd, 21. marca i. V političnih krogih se pričakuje, da bo po avdijenci Marka Trifkovića sledila konsultacija cele vrste političnih prvakov. Tekom današnjega dne je bilo sprejetih v avdijenco na dvoru več uglednih radikalov med njimi Krsta Miletić. Za jutri dopoldne ob 11. je pozvan v avdijenco g. Ljuba Davidović. Popoldne od 5 do 6. je bil na dvoru tudi notranji minister dr. Korošec, ki je imel po svoji avdijenci daljši razgovor z g. Vukičevićem.

Vojvodinski demokrati proti dr. Koroščcu

Beograd, 21. marca p. Nezadovoljstvo vojvodinskih demokratov nad notranjim ministrom dr. Koroščem zaradi režima v Vojvodini, se je razširilo tudi na ostale demokrate. Pokazalo se je, da si dr. Korošec ne upa nastopiti proti radikalskemu partizanstvu v državni upravi v Vojvodini, zaradi česar trdijo demokrati, da so razočarani, ker vidijo, da je dr. Korošec popolnoma odvisen od Velje Vukičevića in da ne more zboljšati položaja v Vojvodini ter uvesti reda in zakonitosti. Demokrati zelo zamerijo dr. Koroščcu, da vzdržuje stanje, ki so ga uvedli radikali v Vojvodini.

Osamljenost Rusije v Zenevi

Skoraj vse države proti sovjetskemu predlogu. — Grški delegat predlaga v bistvu odgoditev proučevanja ruskega predloga do l. 1930.

Ženeva, 21. marca. (s-že.) Na današnji seji pripravljalne razorožitvene konference so govorili zastopniki Anglije, Švedske, Holandske, Poljske in Amerike proti ruskemu predlogu.

Ameriški delegat **Gibson** je naglašal, da bi več uspeha kot popolna razorožitev prinesel zaključek protivojnega pakta, ki bi lahko dvignil zaupanje med narodi, ter zaključek regijonalnih pogodb, ki bi lahko omogočile mirno ureditev vseh sporov in s tem pospešile varnost. Te pogodbe bi pozneje avtomatično privedle do omejitve oboroževanja. Zaradi tega je nadaljevanje dela edino pravilna pot, ki bo privedla do smotra.

Poljski delegat **Soukal** je povdarjal, da bi pri popolni razorožitvi industrijske države lahko mnogo prej zopet tajno nastopile.

Na popoldanski seji je govoril belgijski zastopnik **Rolin-Jacquemine** proti ruskemu predlogu, ki izvira po njegovem mnenju samo iz sovraštva proti civilizaciji in meščanskemu svetu.

Bolgarski delegat **Burov** je govoril o velikih nevarnostih zaradi neenakosti v oborožitvi posameznih držav, kar zelo ogroža medsebojno življenje narodov.

Grški zastopnik **Politis** je menil, da je za uresničenje ruskih predlogov predvsem potrebno, da se poveča mirovni duh, da preneha razredni boj in da se doseže stabilizacija gospodarskih razmer. **Predlagal je, da se ruski predlogi izčrpno proučijo, končno odločitev pa naj izreče Društvo narodov, kako naj se na novo usmerijo dela razorožitvene konference. Zaradi tega smatra za umestno, da se ne določi točen datum za prihodnje zasedanje pripravljalne razorožitvene konference, temveč prepusti predsedniku Loudonu, da sporazumno s predsednikom varnostnega odbora dr. Benešem določi datum, kdaj naj bi se sestala nova konferenca.**

Holandski delegat **Rutgers** je izjavil, da manjka v ruski konvenciji vsaka določba glede mirne poravnave mednarodnih sporov. To je bistvena pogreška ruskih razorožitvenih predlogov, ki postanejo na ta način neprimerni in nepopolni. Švedski delegat **Setning** je zahteval, naj se brez odlašanja stori prvi korak na poti omejitve oboroževanja, in sicer na podlagi trenutno obstoječih varnostnih paktov. Ta pot je začasno edina, ki bi lahko zagotovila splošno varnost. Ruski predlogi v sedanjih političnih razmerah absolutno niso izvedljivi.

Na jutrišnji seji bo Litvinov odgovoril na razne kritike, ki so bile izrečene v ruskem predlogu.

Italija zahteva ‚svobodo' na Jadranu

O priliki tangerske konference je stavila Italija ponovno svoje imperijalistične zahteve po nadvladju od Jadrana do Orijenta

Pariz, 21. marca. d. Včeraj se je v zunanjem uradu pričela konferenca štirih držav za ratifikacijo francosko - španske tangerske pogodbe. Popoldne je zunanji minister Briand otvoril prvo sejo. V kratkem pozdravnem nagovoru je Briand izvajal, da se konferenca ne bo bavila s tem, da ovrže ali spremeni tangerski statut. Spremembe, ki so bile izvršene, v polni meri upoštevajo interese vseh udeleženih držav. Konferenca naj bi predvsem zboljšala administrativno organizacijo, o kateri se je pokazalo, da je često nepopolna. Nato je Briand oddal predsedstvo glavnemu tajniku Quai d'Orsaya Berthelotu.

V Parizu menijo, da je treba z ozirom na nedavna pogajanja francoskega poslanika v Rimu pričakovati nove italijanske zahteve. Vsi listi so soglasno mnenja, naj Francija na tej konferenci v prvi vrsti odkloni vsako vmešavanje v onem delu Maroka, ki spada pod francoski protektorat. V diplomatskih krogih splošno trdijo, da ni misliti, da bi se pogajanja na tej konferenci razširila na ostala vprašanja ob Sredozemskem morju.

Rimska «Tribuna» izvaja v zvezi s to konferenco, da bi Italija pristala na tangerski statut, če bi dobila vodstvo kake javne funkcije. Konferenca bo najbrže zelo kratka in že početkom poletja bi moral veljati novi statut. Na ta način bi se ustvarila enotna fronta ob Sredozemskem morju proti velikanskemu gosparskemu pritisku Severne Amerike. Obenem bi tudi Arabci izgubili pogum za nadaljnje napade. **Italiji seveda to še ne bi zadostovalo; rešiti bi bilo treba še položaj Italijanov v Tunisu, popraviti južno mejo Libije in svobodo Italije na Jadranu.** Italija bo storila vse, da se tangerska konferenca uspešno zaključi.

Pred zboljšanjem odnošajev z Bolgarijo

Sofija, 21. marca. g. Tisk in politični krogi posvečajo posebno pozornost razgovoru med zunanjim ministrom Burovom in jugoslovenskim zunanjim ministrom dr. Marinkovićem v Ženevi. Zatrjuje se, da sta državnika pri tej priliki razpravljala o vseh vprašanjih, ki so med obema državama nerešena. Po zatrditvah Burova se bodo medsebojni odnošaji v najkrajšem času izdatno zboljšali.

Pred novo akcijo bolgarskih komitašev

Atene, 21. marca. g. Kakor poročajo, je opaziti v bližini bolgarske meje nova zbiranja bolgarskih komitašev. Bolgarski in grški obmejni šef sta stopila v stik, da si medsebojno zavarujeta cerkvena posestva na obmejnem teritoriju.

Češkoslovaško-sovjetska pogajanja

Moskva, 21. marca. d. Kolegij zunanjega komisarijata je poslal vodji sovjetske delegacije v Ženevi Litvinovu navodila, pod kakimi pogoji naj bi delegacija uvedla morebitna pogajanja za novo in natančnejšo gospodarsko in trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško. Dosedanja pogodba z dne 5. junija 1922. po mnenju obeh pogodbenikov ni več v skladu z zelo razvitimi gospodarskimi odnošaji in jo je treba zaradi tega spremeniti. Kakor se izve iz vladnih krogov, bi bila Češkoslovaška pripravljena pričeti nova pogajanja pod naslednjimi pogoji:

1. Sovjetska unija je pripravljena priznati Češkoslovaški največje pogodnosti; 2. Češkoslovaški se priznajo tranzitne olajšave in obe stranki skleneta carinsko konvencijo z avtonomnimi tarifi; 3. V novi določbi se točno določi kontingent izvoza in uvoza in 4. stranki pogodbenici se obvežeta, da bosta sklenili konzularno konvencijo. O vprašanju de iure priznanja se na teh pogajanjih ne bo razpravljalo.

Litvinov poseti Berlin

Berlin, 21. marca. d. «Tägliche Rundschau» poroča, da bo ruski ljudski komisar Litvinov v spremstvu ruskega delegata pri razorožitveni konferenci Steina po zaključeni konferenci v Ženevi potoval v Berlin da stopi v razgovore z zunanjim ministrom in državnim kancelarjem. Litvinov bo ostal 2 ali 3 dni v Berlinu. Na sestankih se bo v prvi vrsti razpravljalo o prelomu nemško ruskih gospodarskih pogajanj in o aretaciji Nemcev na ozemlju ob Donču.

Grškokatoliške demonstracije v Rumuniji in vlada

Bukarešta, 21. marca. d. Namestnik zunanjega ministra Duca je povabil zastopnike inozemskega tiska in jim podal izjavo, da vlada kljub težavnemu političnemu položaju, nikakor ne namerava odstopiti.

Cenzura je prepovedala vsa poročila o spopadih med grško-katoliškim prebivalstvom in orožništvom v Turgulmuresu. Včeraj popoldne je v tej zadevi posredoval pri regentskem svetu patrijarh grško-katoliške cerkve Suciu. Po njegovi izjavi so procesijo razbili orožniki na prefektovo povelje. Suciu je zahteval, da vlada uvede najstrožjo preiskavo in krivce kaznuje. Prosvetni minister Lapedatu je izjavil, da je bil načeloma proti procesiji grško-katoliškega prebivalstva, ko se je prebivalstvo polastila razburjenost. Prefekt je prebivalstvo pozval, naj se razide, ker temu ni hotelo slediti je moralo nastopiti orožništvo.

Bukarešta, 21. marca. g. Vsi listi razen vladnih objavljajo nova poročila o spopadih med grško-katoliškim prebivalstvom in policijo. Grškokatoliški metropolit je včeraj o zadevi govoril v senatu. V informiranih krogih izjavljajo, da bodo grško-katoliški duhovniki, ki so člani senata, odložili mandate, če bo vlada vztrajala, da obdrži člena 9 in 45 verskega osnutka v današnji stilizaciji. Ta dva člena ne smatrata grškokatoliške cerkve za pravno enoto.

Sneg in mraz v Italiji

Rim, 21. marca. s. Kakor poroča «Tribuna» vlada od petka po vsej Toskani popolnoma zimsko vreme. Na gorah je zapadel sneg in temperatura je padla na 5 stopinj pod ničlo. V Trstu divja že 11 dni močna burja. Iz Južne Italije poročajo, da že več dni neprestano dežuje.

Milan, 21. marca. o. V vseh krajih severne Italije je postal mraz precej občuten, in danes je zapadel sneg. V Milanu sneži že ves dan. Poročila o pravcatem zimskem vremenu prihajajo tudi iz Geneve, Turina, Benetk in alpskih krajev. *Tudi v Trstu in Gorici je danes predpoldne, prvič v letošnji zimi, nekaj časa naletaval sneg.*

Zima tudi v Bolgariji

Sofija, 21. marca. g. Po vsej Bolgariji so divjali danes veliki zameti in je mestoma zapadlo do 2 metra snega. Temperatura je padla na 10 stopinj pod ničlo. V nekaterih krajih primanjkuje hrane za živino. Vlada je preskrbela, da dobijo prizadeti kraji podporo.

Toulouse, 21. marca. g. Na obali Sredozemskega morja, kakor tudi v notranjosti divjajo zadnje dni veliki viharji. Temperatura je padla na 2 stopinji pod ničlo.

Finančni odbor zaključil razpravo o amandmanih

Vladna večina je kar na hitro sprejela okrog 400 deloma izredno važnih zakonskih določb

Le nekatere izmed upravičenih zahtev KDK je vlada sprejela. — Vojnico bo morala vlada določiti sporazumno s finančnim odborom. — Važna določba proti korupciji. — Naknadni prizivi proti odmeri dohodnine

Beograd, 21. marca p. Finančni odbor je danes pozno v noč zaključil razpravo o amandmanih. KDK je z uspehi, ki jih je dosegla, lahko zadovoljna, četudi je vladna večina pokazala v marsikaterem važnem vprašanju popolno nerazumevanje in kakor iz trmoglavosti odklonila razne izpreminjevalne predloge.

Današnja seja se je pričela popoldne ob 4. Najprej se je nadaljevala razprava o amandmanih notranjega ministrstva. Pri tej priliki je povzel besedo tudi g. Stjepan Radić, ki je kritiziral predložene amandmane ter zlasti nastopil proti nameri, da se izločita Beograd in Zagreb iz svojih oblasti. Vlada je tozadevno konkretno zahtevo zagrebškega velikega župana zaenkrat sicer odklonila, vendar pa je notranji minister dr. Korošec izjavil, da bo to vprašanje rešeno s posebnim zakonom. To bi značilo, je naglašal g. Radić, revizijo ustave in je dovoli značilno, da hoče vlada vso našo zakonodajo postaviti z običajnimi amandmani na glavo. Prav tako je odločno nastopil proti uvajanju državne policije v mestih, ki so itak dolžna da vzdržujejo svojo lastno policijo. V bivši Avstriji smo se desetletja borili za to, da smo dobili mestno policijo, sedaj pa nam hočete to pridobitev v lastni državi ukiniti. Smatra, da je na meji potrebna državna policija, da pa ni nobenih razlogov, da bi se menjalo stanje v notranjosti države. Dr. Korošec je bil nekoč pameten politik, odkar pa je stopil v Vukičevićevo vlado, nima več evropskega poimovanja in smisla za solidarno delo. Obširno je Radić govoril o novem občinskem zakonu ter povdarjal, da je bil načrt, ki ga je sestavil g. Boža Maksimović, sprejemljiv, toda vlada napoveduje, da bo izdala zopet nov načrt, ne da bi povedala, kaj prav za prav namerava. V svojih zaključnih izvajanjih je posl. Radić ostro kritiziral nekonsekventno politiko g. dr. Korošca, ki je v Sloveniji avtonomist, v Beogradu pa najhujši centralist.

Po govoru poslancev Voje **Lazića** in **Mačka** je vladna večina sprejela amandman notranjega ministra, nakar se je začela

razprava o amandmanih ministrstva za narodno zdravje.

Obširnejša debata se je vršila o amandmanu, ki govori o otvoritvi novih lekarn. Minister je zatrjeval, da so nove lekarne nujno potrebne. V debati je v imenu KDK govoril poslanec dr. Krajač.

Pri amandmanih zunanjega ministrstva

se je vršila obširnejša debata o raznih področjih, pri čemer sta poslanca gg. dr. Šumenković in dr. Demetrović ostro kritizirala zapostavljanje prečanov v diplomatski službi.

Pri amandmanih ministrstva vojske in mornarice

sta poslanca gg. **Maček in Demetrović** principijelno protestirala proti temu, da črpa vojno ministrstvo svoje kredite pri Hipotekarni banki. Hipotekarna banka bi morala služiti predvsem gospodarskim svrham. Zato sta se oba izjavila proti amandmanu, ki dovoljuje vojnemu ministru naložbe posojila v znesku 35 milijonov Din pri Hipotekarni banki. Vojni minister general **Hadžić** je zagovarjal svojo zahtevo s tem, da zlasti v Južni Srbiji primanjkuje vojašnic in da se bo to posojilo uporabilo zgoli v to svrho. Oba govornika sta nastopila tudi proti določbi, da ministra vojne in financ določita višino vojnice, povdarjalo, da gre tudi pri vojnici za davek, o katerem sme sklepati edinole Narodna skupščina. **Na zahtevo poslanca Demetrovića je vojni minister sprejel dodatek, da mora o vojnici sklepati finančni odbor Narodne skupščine.**

V razpravi o amandmanih ministrstva za javna dela

je posl. Demetrović v daljšem govoru ostro kritiziral politiko tega resora in s številkami **dokazal brezprimerno neenakost, ki vlada v področju tega ministrstva med prečanskimi in srbijanskimi pokrajinami.** Dočim se v Srbiji vsako leto grade nove in popravljajo obstoječe ceste, so ceste v prečanskih krajih zanemarjene in propadajo še to, kar je bilo dobro. Minister Pera Marković je nato izjavil, da priznava upravičenost kritike poslanca Demetrovića in da bo sestavil posebno komisijo, v kateri bodo zastopane vse pokrajine in ki bo izdelala točen načrt za zgradbo in popravo cest. Proračun je reduciran za 10 %, pač pa bo določena od inozemskega posojila večja vsota za zgradbo cest.

V razpravi o amandmanih prometnega ministrstva

je posl. **Demetrović** zahteval večjo subvencijo našim paroplovnim družbam, ki se morajo boriti z najhujšo italijansko konkurenco, dočim je Italija naravnost razsipna, kadar gre za Jadran, se naša vlada sploh ne zavedá pomena naše morske obale. Obširno je govoril o zgradbi jadranske proge in protestiral proti temu, da se trasa proge določi z amandmanom. Z delom bi se bilo lahko že davno pričelo, zaradi malomarnosti vlade pa moramo plačevati 8% obresti za 15milijonsko dolarsko posojilo. Če bi bila vlada pravočasno izvršila vse potrebne priprave, bi danes ne bilo treba izdajati milijonov za podporo pasivnih krajev, ker bi bilo mogoče nuditi gladujočemu prebivalstvu delo in zaslužek. Brezglava politika vlade uničuje milijone narodnega premoženja, nalaga narodu ogromna bremena in povzroča škodo državi.

Tudi Stjepan **Radić** je obširno kritiziral priprave za zgradbo jadranske proge ter zahteval, da se izvede proga vzporedno z unsko železnico ne pa preko Srbije in Črne gore samo zato, da bi tekla čez dvorišče kakega Puniše Račića. Nato so govorili še poslanci **Lazić, Neudorfer in Puniša Račić.** Poslanec Neudorfer je zlasti zahteval, da predloži prometni minister pravilnik o brezplačnih voznih kartah fin. odboru.

Po kratki razpravi so bili sprejeti tudi

amandmaji ministrstva za pošte in ministrstva za poljedelstvo.

Poslanec **Demetrović** je kritiziral malomarnost vlade za poljedelstvo Vojvodine, ki spričo pogubne vladne politike vidno propada in ni več daleč čas, ko bo nekdanja žitnica srednje Evrope spadala med pasivne pokrajine. Med njegovim govorom je prišlo do ostrega prerekanja med poslanci KDK in ministroma Grolom in Stankovićem.

Novi vladni amandmani

Nato je predsednik brez povoda prekinil debato ter pozval referenta, naj prečita novodošle amandmane. Med drugim je bil prečitan amandman, po katerem bodo **davčne oblasti po 1. aprilu 1928 sprejemale za dolžne davke priznanice izdane pri žigosanih kronskih novčanic, v kolikor njihove vsote ne presegajo 2 tisoč kron.** Ta amandman je restrinkcija širšega predloga, ki ga je stavila KDK, v katerem je predlagala, naj se dolžni davki plačujejo s priznanicami brez vsake omejitve.

Do zanimivega prizora je došlo, ko je referent prečital vladni predlog, po katerem se **oproščajo kazni monopolskih prestopkov do 31. marca 1928.** Med poslanci je nastala veselost. Poslanec Kosanović je vpadel: »Torej še 10 dni lahko krademo!« Svetozar Pribičević je vzkliknil: »Gleite, gleite! Vlada proglaša, da se lahko krade do 31. marca.« Nastal je splošen grohot in vlada je morala spremeniti datum 31. marca v 1. marec.

Zanimivo je bilo tudi to, da je referent nato prečital predlog vladne večine, s katerim se pooblašča minister, da lahko **sprejema prizive proti visoko odmerjeni dohodnini** za vso dobo od l. 1919 do 1927. Prizivi se morajo vlagati do konca meseca junija 1928 in bodo oproščeni taks. Pozneje se je izkazalo, **da vlada tega predloga ni sprejela v tej obliki,** temveč tako, da so prizivi dopuščeni samo za leta 1925 do 1927.

Vlada je dalje sprejela včerajšnji predlog dr. Žerjava, po katerem se bodo čisti dobiček **režijskih del v kaznilnicah in vplačila kaznjencev stekala v poseben fond** iz katerega se bodo popravljale zgradbe sodišč in kaznilnic. Amandman velja tudi za sodišča in kaznilnice v Sloveniji.

Nov amandman odreja, da se v državi ne sme vprizoriti noben film, dokler ga ne odobri cenzurna oblast prosvetnega ministrstva. Poslanec dr. Kramer je pri tem pripomnil poslancu Smodeju: »Sedaj so vam centralizirali tudi cenzuro.« Posl. Smodej je odvrnil v vidni zadregi: »To je dobro.«

Med vladnimi amandmaji je nato sledil predlog, ki ga je stavil posl. dr. Žerjav in ki ga je minister pošte Kocić sprejel, ter se glasi: **»Pokojnine provizijonalnih poštnih pismonoš njihovih vdov in sirot iz Slovenije, Dalmacije, otoka Krka in Kastva se bodo izplačevale iz državnih sredstev v smislu čl. 51 zakona od 28. februarja 1922.«**

Tu je predsednik dr. Šečerov prekinil referenta ter odredil nadaljevanje debate. Prvi je govoril posl. **Demetrović,** ki je rotil vlado in večino, naj ukineta dohodnino ter sprejmeta možnost priziva proti dosedaj odmerjeni dohodnini v letih 1919 do 1927.

Posl. Demetrović je dalje ostro kritiziral predlog ministrstva socij. politike, **ki reducira enomilijonsko podporo za zavarovanje delavcev na 50.000 dinarjev.** Ostro je tudi grajal ministra Radoviča, ker ni določil nobenih kreditov za redno funkcioniranje invalidskih sodišč, ki se zato ne morejo sestajati in reševati invalidskih pritožb. To je višek nesmiselnosti in brezsrčnosti napram invalidom.

»Poslanci in uradniki ne smejo imeti poslovnih stikov z državo.«

Soglasno je bil nato sprejet predlog, ki ga je stavil fin. minister zaradi energične zahteve KDK, da poslanci ne smejo biti člani upravnih odborov državnih in drugih podjetij, ki so v poslovni zvezi z državo. Amandman odreja, da **narodni poslanci ne smejo biti člani upravnih odborov, državnega monopola, Državne hipotekarne banke, Narodne banke in ostalih podjetij, ki so v poslovnem stiku z državo. Verifikacijski odbor bo dolžan, da od poslancev vzame o tem oziru častno besedo. Enak člen velja tudi za vse državno uradništvo, ki bo s posebno okrožnico pozvano, naj odloži taka mesta vseh državnih kakor tudi privatnih podjetij, ki so v poslovni zvezi z državo.«**

Glasovanje

Predsednik je nato zaključil debato in odredil glasovanje o amandmanih. Pri glasovanju o predlogu glede prizivov proti odmeri dohodnine je došlo do zanimivega prizora. Vlada je odklonila predlog svoje večine v finančnem odboru ter zahtevala, naj se možnost prizivov omeji na dobo od l. 1925 do l. 1927. *Pri prvem glasovanju je vlada ostala v manjšini,* nakar je predsednik odredil ponovno glasovanje; sedaj je bil sprejet vladni predlog *z glasovi srbijancev in klerikalcev.* Prečanski demokrati in tudi nekateri prečanski radikali so glasovali z opozicijo. Glasovanje je vznemirilo celo demokrata posl. dr. Ribarja, da je zaklical: »Bravo, dobro ste glasovali srbijanci. Torej tudi klerikalci so srbijanci!«

Medtem ko so se enostavno čitali amandmani, ki jih je skoro 400, so se v dvorani sestajale posamezne skupine in pričelo se je splošno barantanje za besedilo amandmanov. Odigravali so se pri tem uprav tragikomični prizori. Najdalekosežnejši zakoni, ki bodo v prihodnjem proračunskem letu urejali najbolj bistvena gospodarska in javna vprašanja, so se sprejemali en bloc celo brez čitanja z enostavnim naštevanjem številk dotičnih amandmanov.

Večina je sprejela finančni zakon v celoti ob pol 11. zvečer. Prihodnje dni se bo vršila o njem razprava v plenumu Narodne skupščine.

Kako naj se omeji korupcija pri preskrbi živil za gladujoče

Seja skupščinskega odbora za tozadevni predlog KDK. — Polovica denarja naj se porabi za javna dela. — Umestni predlogi beograjske Trgovske zbornice

Beograd, 21. marca p. Skupščinski odbor za pretres nujnega predloga Stjepana Radića za pomoč stradaločim, se je danes sestal in po daljši razpravi soglasno sprejel predlog resolucije, na katerega sta pristala tako vladna večina kakor minister socijalne politike. Ta predlog prav za prav novelira stari zakon. Pri podeljevanju podpore bodo imele oblast samouprave proste roke, bodo pa to delo vršile sporazumno s posebnimi odbori, ki so predvideni v zakonu in ki bodo vršili kontrolo glede pravične razdelitve podpore.

Sprejeti predlog se glasi: »Kredit 150 milijonov dinarjev, ki je dan kot pomoč onim, ki jim nedostaje hrane, in je razdeljen oblastim, se ima uporabiti tako, da se iz njega porabi 50% za javna dela kakor za gradnje cest, vodovodov, cistern itd., ako so predhodna dela za te zgradbe izvršena ali pa se morejo tako hitro izvršiti, da se delo lahko takoj prične. Ta dela vrše oblastni odbori v lastni režiji, v sporazumu z odborom dotične oblasti, določenega v čl. 2. ali 6 zakona o pomoči onim, ki jim nedostaje hrane«.

Beograd, 21. marca r. Kakor znano, je minister socialne politike Čeda Radović na podlagi zakona o pomoči gladujočim izdelal pravilnik, ki določa med drugim tudi, da izvrši nabavo živil posebna komisija, ki jo tvori pet višjih uradnikov, zastopnikov posameznih ministrstev in dva delegata Trgovske zbornice. V zvezi s tem pravilnikom je beograjska trgovska zbornica poslala ministru socialne politike g. Radoviću spomenico, v kateri zahteva, naj se sestava komisije za nabavo živil v toliko izpremeni, da bi to komisijo tvorili po en delegat vsakega parlamentarnega kluba in dva strokovnjaka, ki bi ju določila Trgovska zbornica, nadalje, da se naj nabava živil vrši izključno potom naših domačih borz v Beogradu, Novem Sadu in Somboru. Te svoje zahteve utemeljuje beograjska Trgovska zbornica predvsem s potrebo, da se nabava in razdelitev živil obvaruje korupcije. Zastopniki vseh parlamentarnih krogov bi bili najboljša kontrola, da bi se v sedanji dobi afer ne moglo ničesar storiti nepravilnega. Posebno je važno, da opozarja Trgovska zbornica na potrebo, da se vrši nabava živil potom posameznih borz in ne da bi komisija direktno sprejemala ponudbe od posameznih izvoznikov, kar bi moglo povzročiti razne nepravilnosti. Da bi se onemogočila špekulacija z žitom in povišanjem cen, predlaga zbornica, naj se nabavi največ 100 vagonov živil na dan. Razen tega naj bi komisija za nabavo živil tri dni pred nakupom objavila na dotični borzi in v dnevnih listih količine živil, ki jih namerava kupiti. Nabave naj bi se vršile po borznih uzancah, v slučaju nepravilnosti pa naj bi bile borze pooblaščene, da podvzamejo potrebne proteste in pritožbe. Na koncu svoje spomenice naglaša beograjska Trgovska zbornica, da bi se samo na ta način mogel uspešno izvršiti zakon o podpori ljudem, ki jim primanjkuje hrane, čeprav je zbornica principijelno proti takemu načinu urejevanja tega važnega in aktualnega problema.

Usoda prekooceanskih letalcev

Newyork, 21. marca. g. **Neko kanadsko vladno letalo poroča, da je opazilo na White Capbergu, 224 km od Brewenhulla v državi Mayne ostanke letala in dve trupli. Kanadske oblasti so odposlale patruljo, ki naj raziskuje dalje. Zdi se, da gre za trupli angleškega letalca Hinchliffa in njegove spremljevalke Mackay.**

Berlin, 21. marca. (be.) **Ker nameravajo Koehl, Loose in Huenfeld preletiti Ocean, skuša nemška Lufthansa in druge organizacije pregovoriti letalce, naj ne poskušajo poleta, ki je že za toliko letalcev tragično končal. Lufthansa poroča, da divjajo na Oceanu silni viharji in da sedanja konstrukcija letal izključuje uspešne prekooceanske polete. Znani graditelj Zeppelinovih zrakoplovov dr. Eckener je izjavil, da proučuje konstrukcijo letala, ki bo lahko letelo v višini 15 km in rabilo preko Oceana 15 ur.**

Demonstracija brezposelnih

Kodanj, 21. marca. s. Dopoldne se je zbralo več tisoč brezposelnih, da bi odkorakali v strnjenih vrstah pred grad Christianborg, kjer je državni zbor. Posebna delegacija je posetila notranjega ministra in mu izročila zahteve demonstrantov. Končno so odkorakali demonstrantje k mestni ubožnici, kjer so dobili večerjo in prenočišče.

Smučarska nesreča

Salzburg, 21. marca. s. Družba 17 smučarjev z Dunaja je danes opoldne odšla od Zittelhausa na Sonnblick ter se obrnila v vzhodni smeri na Hohe Riffel. Skušala je prekoračiti neko sneženo prepoko, ki se je odtrgala in jih odnesla v globino. 4 osebe so rešili, 13 pa jih še vedno pogrešajo.

Nesreča v rudniku

Berlin, 21. marca. (be.) Pri Liebenwelksu se je porušilo zaradi velikega viharja v nekem premogovniku ogrodje. Ponesrečilo se je 20 rudarjev. Do sedaj je ugotovljeno, da je 13 mrtvih in 7 težko ranjenih.

Nedeljska manifestacija in resnicoljubni „Slovenec"

Ogromna udeležba in odločna borbenost sta vplivala na klerikalno vodstvo naravnost porazno. — Poleg laži in neumnosti mora «Slovenec» seveda tudi zopet denuncirati. — Česa pa klerikalno glasilo ni hotelo videti in slišati

Glasilo SLS se trudi z vsemi mogočimi nelepimi sredstvi, kako bi utajilo velikanski uspeh nedeljskega zborovanja Kmečko-demokratske koalicije na Taboru. Tako velika manifestacija pa se kljub največjemu prizadevanju ne da utajiti in tudi omalovaževanje zborovanja ne zmanjša pomena, ki ga ima nedeljska prireditev na slovensko politično življenje in čigar posledice se bodo gotovo pokazale v najbližji bodočnosti.

Manifestacijam je prisostvovalo čez deset tisoč ljudi, ki so medtem že širom Slovenije raznesli vest o ogromni udeležbi in o iskrenem navdušenju zborovalcev, tako da bi včerajšnji «Slovenec» lahko v vsakem kraju dobil človeka, ki je bil na shodu in bi z ogorčenjem čital lažnivi njegov popis. Vsi zagrebški in beograjski neodvisni listi so v svojih poročilih posebno naglašali, da je bil nedeljski shod KDK nekak fenomenalen dogodek za Slovenijo. Vse nepristranske sodbe Hrvatov in Srbov so si edine v tem, da so se Slovenci, ki so znani, da se ne navdušujejo za vsako stvar in da neradi hodijo na shode, preteklo nedeljo pokazali čisto z druge strani. Vsa ta poročila se strinjajo v tem, da tolikega števila udeležencev in takega navdušenja v Ljubljani ni nihče pričakoval.

«Slovenec», ki na klerikalnih shodih v Unionu vidi redno po pet tisoč ljudi, jih je v nedeljo naštel v mnogo večji taborski dvorani in na letnem telovadišču le kakih štiri tisoč. Malo čudno se more zdeti tistim, ki poznajo ogromno obsežnost dvorane na Taboru, stranskih dveh dvoran in balkonov ter lož, kako da se je moral v snegu in burji otvoriti še drug posebni shod na prostem, ako je bilo v notranjščini samo 3500 oseb. Mislimo, da o navdušenju zborovalcev ni treba izgubljati besedi, ako samo opozorimo na dejstvo, da je baš med zborovanjem pihala huda burja, a so zborovalci kljub temu vztrajali na snegu in mrazu, ko jim prodreti v dvorano nikakor ni bilo mogoče. Tudi je prozorna laž trditev, da so bili med zunanjimi v znatni večini neki zagrebški omladinci, ki da so bili najeti, da povzdignejo navdušenje, kajti zagrebški gostje, — cel vlak in še tri vagone jih je bilo po «Slovenčevem»! — so kar izginili v ogromnih masah slovenskih zborovalcev.

Tudi o ekskurziji zagrebških dijakov pod vodstvom znanega in uglednega učenjaka dr. Ferda Šišića poroča «Slovenec», toda ni premagal skušnjave, da ne bi temu poročilu po svoji davni navadi ne obesil denuncijacije, da se je ta dijaška ekskurzija pripeljala na shod KDK in da je uživala ugodnost četrtinske vožnje. Ta denuncijacija spada v okvir «Slovenčevega» poročila in bi se bilo le čuditi, ako bi glasilo SLS opustilo insinuacije in denuncijacije, ki tako harmonično dopolnjujejo ostale laži in zavijanja resnice.

Kljub vsej bistroumnosti in tenkoslišnosti pa je «Slovenčev» poročevalec le na nekaj pozabil. Niti z besedico ni omenil poslanca Kosanovića, ki je bil predmet navdušenih ovacij tako na Taboru, kakor na balkonu pred Kazino. Treba je namreč zamolčati prisotnost poslanca, ki je gospodu Korošču s svojo interpelacijo o Glavnjači prizadel toliko težkih skrbi in povzročil, da je moral g. minister kljub svojemu boljšemu prepričanju na vse pretege hvaliti uredbo tega državnega zavoda, ki nas sramoti pred vsem kulturnim svetom.

Do najmanjše podrobnosti si je «Slovenčev» poročevalec ogledal prireditev. Opazil je celo, da je zastavo pred sprevodom nesel neki Hrvat — dasi je bil to pristen slovenski fant — ni pa opazil nekega drugega Hrvata, ki je pri vseh zborovalcih vzbujal splošno pozornost in kojega pojava je bila povod velikemu navdušenju. Bil je to hrvatski poslanec Matica, katoliški župnik. Tega moža «Slovenčevo» poročilo ne omenja, ker noče, da bi se izvedelo, da na protiklerikalni strani govori in deluje tudi katoliški svečenik. Zrušil bi bil svojo večno trditev, da je SDS proti veri in cerkvi. Videli in slišali pa so tudi njega tisoči in tisoči...

Nestrpnost in nepremišljenost g. Gabrovška

Kaj sodijo v Beogradu o njegovem odgovoru. — Ali vsa SLS tako misli, kakor njen glavni tajnik?

Beograd, 21. marca p. Z ozirom na uvodnik v včerajšnjem »Jutru«, ki ga je objavil poslevodeči podpredsednik SDS v ljubljanski oblasti g. Adolf Ribnikar, in z ozirom na odgovor tajnika SLS g. Gabrovška, objavlja nocojšnja »Reč« iz krogov KDK naslednjo izjavo:

»Točno je, da je pokret KDK v Sloveniji objel široke ljudske množice, o čemer se je lahko vsakdo prepričal, kdor je videl nedeljsko ljubljansko zborovanje. Na tem zborovanju je g. Svetozar Pribičević izrazil svoje obžalovanje, da SLS v tem usodnem trenutku nacijonalne politike igra vlogo Efialta ter omogoča, da se v Beogradu še more vzdrževati hegemonistični režim. Burno odobravanje, s katerim so zborovalci sprejeli to izjavo, je pokazalo razpoloženje ljubljanskih množic napram izdajalski politiki SLS. Znano je tudi to, da že dalje časa vsa slovenska javnost apelira na SLS, naj prekine svoj pakt z radikali in prične voditi drugo politiko.«

»Članek, ki ga je g. Ribnikar objavil v »Jutru« naravno ni noben službeni apel, temveč predstavlja novinarsko konkretizirano razpoloženje v klerikalnih množicah samih. Odgovor, ki je bil dan iz vrst SLS, je pokazal samo to, da se SLS ni ničesar naučila in da je za majhne partizanske koncesije prodala najvažnejše državne in narodne interese najslabšemu režimu, ki je kdaj vladal v naši državi. G. Vukičević je SLS zasužnjil in ako se mora njena politika voditi nadalje v popolnem nasprotju z razpoloženjem njenih pristašev, očividno ne more prekiniti svojih zvez z g. Vukičevićem, s katerim je, kakor je sam dr. Korošec izjavil, vezana na življenje in smrt.«

»Pri tem je značilno za klerikalne metode, da odgovarja na stvarno diskusijo s tem, da jo zavaja na osebna vprašanja in osebne napade. Klerikalci so odbili pred nekoliko tedni vsako sodelovanje s Stjepanom Radićem, odbili so s prezirom vsak stik s Svetozarjem Pribičevićem in sedaj delajo isto s slovenskimi samostojnimi demokrati, namesto da bi odkrito povedali, da so odločeni ostati v vlogi Efialta. Članek »Jutra« in odgovor tajnika SLS je nov dokaz, da SLS v vseh vprašanjih postavlja v prvo vrsto samo strankarske interese svoje ozke politike. Razvoj dogodkov bo klerikalcem hitro pokazal, da se nahajajo na nevarnem potu.«

*

Izjava tajnika SLS, kaplana g. **Gabrovška,** ki jo skupno z našim predvčerajšnjim uvodnikom priobčujejo včerajšnji beograjski in zagrebški listi in na katero odgovarja beograjska »Reč«, se med drugim takole:

»O kakih **resnih pogajanjih** med nami in današnjimi voditelji slovenskih samostojnih demokratov, ako bi se SLS **sploh hotela pogajati, ne more biti niti govora. Mi celo smatramo vsako ponudbo za kakršnakoli pogajanja** med nami in današnjimi voditelji slovenskih samostojnih demokratov, makar v imenu koga drugega, **enostavno za razžaljenje naše časti in našega ponosa pa tudi za razžaljenje časti in ponosa celega slovenskega naroda.** S temi ljudmi **ni mogoč prisrčen sporazum, pač pa definitiven obračun in mi bomo s svoje strani vse storili, da pride do tega obračuna.«**

*

Značilno je, da za beograjske in zagrebške liste od g. Gabroška dane izjave včerajšnji **»Slovenec« ne priobčuje.** Pač pa priobčuje »Slovenec« uvodnik dolgih rekriminacij, ki konča v nasprotstvu z beograjsko nestrpnostjo in srboritostjo g. Gabrovška s tem, da SLS **ne odklanja a limine** v spravo ponudene roke, češ, da smatra SDS za »hinavskega volka spokornika«, ki mu ne more verjeti toliko časa, **dokler ne vidi tudi spokornih dejanj.** Navzlic svoji robatosti »Slovenčev« članek vendarle dokazuje, da imajo v SLS morda le še kako drugo glavo, kakor samo Gabrovškovo.

Varuhi, skrbite za denar svojih varovancev!

Pod zgornjim naslovom smo priobčili v 65. številki «Jutra» članek izven uredništva, ki pozivlja varuhe, da se naj bore proti temu, da bi se denar mladoletnih nalagal v Državno hipotekarno banko, temveč, da naj se nalaga v regulativne hranilnice, češ, da — po mnenju pisca, za obvezno nalaganje denarja mladoletnih v DHB ni zakonite podlage, poleg tega pa, da je denar v hranilnicah vsaj tako varen kot v DHB.

Naprošeni konstatiramo, da vprašanje, da-li se mora ves denar mladoletnih nalagati v DHB, od najvišjih sodnih inštanc še ni rešeno. Zato bo treba pač počakati, da spregovore o tem sodišča svojo končno besedo. Kar pa se tiče varnosti vlog pri DHB, ki je državna ustanova, je njena varnost pač nad vsak dvom vzvišena.

Senzacijonalna politična obravnava v Brnu

Praga, 21. marca. h. Danes se je vršila pred sodiščem v Brnu ponovna razprava v tiskovni pravdi poslanca Stribernega proti dr. Stranskemu. Striberny je pred letom tožil dr. Stranskega, ki ga je v nekem članku obdolžil, da se je na dan mobilizacije dne 26. julija 1914 ponudil praškemu deželnemu glavarju Kuhnu — če ne bo poklican k vojakom —, da bo spravil strankino glasilo «Česke Slovo» v službo monarhije. Stransky je v dokaz predložil tudi neko listino notranjega ministrstva. V pravdi sta bili že dve razpravi odgodeni in zdelo se je, da bo pisec članka obsojen. Sedaj je bil sodni dvor sestavljen nekoliko drugače in je ponovno proučil ves materijal. Ko je bilo dokazno postopanje zaključeno, je razglasil sodni dvor razsodbo, v kateri sta bila dr. Stransky in urednik «Lidovih Novin» oproščena. V utemeljitvi izvaja sodišče, da se obtožencu sicer ni posrečil dokaz resnice, vendar pa dokaz verjetnosti in da je bila objava članka v javnem interesu. Razsodba je izzvala v praških političnih krogih splošno zanimanje.

Naši kraji in ljudje

Senzacijonalna aretacija razpečevalca ponarejenih stotakov

Kako je kmet Ivan Selan iz Suhadola kupoval malenkosti po ljubljanski okolici

Ljubljana, 21. marca

Gorenjsko okolico Ljubljane, zlasti Št. Vid in ostale z njim vezane prijazne vasice razburja včeraj in danes senzacijonalni dogodek. Vsa tamošnja okolica govori o drznem razpečevalcu ponarejenih 100dinarskih bankovcev, mladem kmečkem človeku, 26letnem Ivanu Selanu, posestniku iz Suhadol št. 18 pri Komendi. Novica je šla že snoči kakor blisk po Št. Vidu in bližnjih vaseh in tvori dogodek danes vseobči pogovor.

Sumljivi kolesar.

Na Celovški cesti se je včeraj pojavil kmečko oblečen kolesar, imajoč na kolesu več različnih zavitkov. Vozil se je okrog 17. z veliko naglico proti Žapužam. Ustavil se ni prej, kakor pred trgovino Pirc, pod Ukanu, kjer je stopil že v polmraku v trgovino in zahteval za par dinarjev slaščic. Prodajalka mu je zahtevano zavila, nakar ji je plačal s 100dinarskim bankovcem. Drobiž je neznanec hlastno pospravil in že izginil na kolesu dalje.

Par sto korakov od Ukana se nahaja znana Šušteršičeva gostilna pri »Slepem Janezu«, kjer je kolesar prislonil kolo k zidu in stopil v gostilniški lokal. Za mizo se je ves čas obnašal nekam nervozno, stikajoč po listnici. V gostilni pa ni ostal dolgo in plačal je z drobižem. Zunaj se je jel ozirati okrog in ni takoj zasedel kolesa. Vodil ga je do sosednje hiše ter stopil v trgovino Viktorja Vodnika.

Tu je neznanec zahteval za 4 Din salam, ki jih je zopet plačal s 100dinarskim bankovcem. Kakor prej pri Ukanu, je salame malomarno vtaknil v žep, nato pa s tresočimi rokami, očividno močno razburjen, nič kaj za pomenek, pospravil drobiž, kovače in kovane dinarje v listnico. Trgovec se je po odhodu neznanca oziral za njim, vendar ni ničesar sumil. Mož je hitro skočil zopet na kolo ter se naglo odpeljal naprej proti Gorenjski. Ustavil se je zopet v Žibertovi gostilni na Trati. Od naročene četrtinke vina je izpil le malenkost, nakar je vzel v roke listnico in zahteval račun. Ni pa se mogel odločiti, da bi plačal zopet s 100dinarskim bankovcem, marveč je po daljšem brskanju v listnici odštel drobiž.

Čuden gostilniški gost v Št. Vidu.

V znano gostoljubno Kratkyjevo gostilno, ki stoji kraj Št. Vida, je malo pred pol 18 stopil neznan gost.

»Ali je kaj jedače pri hiši?« je takoj pri vstopu prijazno vprašal gospodinjo Ano.

»Ej, pri nas se vedno kaj dobi!« je odgovarjala gospodinja, nakar se je neznanec, ki je pustil kolo pred hišo, odločil za porcijo šunke. Prej je še zahteval kozarček pelinkovca, ki mu pa nikakor ni šel po grlu. Očividno tudi ni imel posebnega apetita, kajti tudi šunke je spravil pod streho le par koščkov. Čez čas se je tuji gost nenadoma dvignil, rekoč, da mora spraviti kolo v vežo, ker ga mu sicer kdo ukrade. Zunaj je manipuliral nekaj okrog acetilenke, nato pa je res postavil kolo v vežo. Že hip nato je klical plačat. Vzel je iz listnice zvit 100dinarski bankovec, ki ga ni gospodinja niti malo kritično premotrila ter mu takoj odštela ostanek.

Iz trgovine v trgovino.

Petični gost se je nato naglo in prijazno poslovil ter sedel zopet na kolo. V Št. Vidu samem so hiše bolj strnjene in je tu seveda v kratki razdalji več trgovin; da pa gostiln ne manjka, je tudi znano. Neznanec je, komaj stopivši na kolo, že zopet razsedlal in šel v vežo hiše št. 47., kjer prodajajo kruh. Pobaral je gospodinjo, če dobi za par dinarjev kruha. Toda kruh je k sreči malo prej pošel in je torej moral tujec brez uspeha dalje. Stopil je nato v Cebavovo gostilno, kjer pa ni ničesar zahteval. Pred sosednjo Rozmanovo trgovino se je zopet ustavil, vendar se ni mogel odločiti, da bi stopil notri. Zasedel je tedaj kolo in se ustavil pred prodajalno peka Valentina Korošca, kjer je pustil kolo zunaj in stopil v prodajalno.

»Kaj ne, da ni pravi?«

Pojavila se je domača hčerka Rezika Koroščeva in ga vprašala, česa želi. Tujec se je oziral po predalih ter se odločil, mencajoč z nogami, za 4 Din kruha. Koroščeva je kruh odrezala od štruce in ga dala na tehtnico. Ker pa teža ni odgovarjala, je hotela pridejati še majhen košček. Tujec pa je to odklonil, zamahnivši z roko, rekoč: »Nič ne stri, saj vam vseeno plačam 4 Din!«

Koroščevi se je njegova darežljivost takoj zazdela močno sumljiva. Obenem je opazila, da postaja tujec čedalje bolj nervozen. Ko mu je kruh zavila, je kupovalec hitro potegnil iz listnice stotak ter ga položil na pult. V tem hipu je postal tako razburjen, da se je pričel upravičeno tresti. To je še podkrepilo Rezikino sumnjo. Zato je bankovec, ki se ji je videl nekam bledikaste barve, obrnila proti luči in pogledala vodni pritisk. Pri tujcu je tedaj razdraženost dosegla višek in se je sam prvi oglasil: »Kaj ne, da ni glave notri?«

»Seveda je ni!« je odvrnila Rezika in ga strogo pogledala. Tujec se je tedaj streznil in brzo dodal:

»Meni se tudi zdi, da ni pravi, toda že vem, kje sem ga dobil in ga bom nesel nazaj!« . . . Odprl je zopet listnico, v kateri so se zdaj prikazali kovači in je kar naenkrat plačal z drobižem.

Zasledovanje.

Rezika, ki je sedaj videla dovolj, je sicer pustila tujca oditi, vendar je takoj opozorila nanj svojega brata Gvidona ter mu povedala ves dogodek. Gvidon Korošec je takoj skočil po svoje kolo in odhitel za tujcem. Ni ga pa opazil na cesti, zato se je vrnil že iz Vižmarij nazaj ter zapazil stati pred Jožefovo gostilno kolo, kakor mu ga je opisala sestra, na njem pa več zavitkov. Gvidon je čakal, da pride kolesar iz gostilne, nakar je vozil počasi za njim in videl, da se je zopet ustavil pred bližnjo trgovino Manice Pečnikove. Ker je moral paziti sam, da mu tujec ne uide, je brzo poklical nekega dečka, ki mu je posodil kolo, da je šel avizirat orožniško stanico, ki se nahaja koncem Št. Vida v vili »Josipina«. Tujec se v Pečnikovi trgovini ni zamudil kaj dolgo in je bil kmalu zopet na cesti z malim zavitkom v roki, ki ga je vtaknil kar v žep. V trgovini si je kolesar nabavil za mal denar kravato ter zopet oddal ponarejen stotak.

V rokah pravice.

Mesto pa, da bi se kolesar odpeljal dalje, je za hip postal in je nato udaril naravnost čez cesto, kjer je prislonil kolo pred trgovino Vide Cirmanove. Tu se je nekaj časa sukal okrog kolesa ter ravnal nekaj na acetilenki. Čez čas je, kakor bi se mu silno mudilo, planil v trgovino ter v vsej sapi povprašal Cirmanovo:

»Ali imate na prodaj tudi kako jopico?«

Ko mu je ona zanikala, je istotako hitro vprašal, ali ima morebiti kruh. Povedala mu je, da dobi kruh onkraj ceste pri drugem šentviškem peku. Nato je neznanec zahteval salame. Ko pa tudi te ni dobil, se je odločil za pol kg suhih češpelj. Baš v tem hipu ko je prejemal češplje in je trgovka že imela namen mu našteti drobiž, pa je stopil v trgovino orožnik. Kupec se je njegovega prihoda tako prestrašil, da se je oprijel mize. Orožnik je takoj pristopil k njemu ter ga povprašal: »Ali ste vi dotični, ki je nasproti pri Pečniku kupil kravato?«

Neznanec je nekaj zajecljal, nato pa odločno zanikal, da bi bil to on. Orožnik pa, ki je že držal v roki stodinarski bankovec, ki ga je pustil tujec pri Pečniku, ga je zavrnil: »Da, vi ste tisti!« . . . In mu je v imenu postave napovedal aretacijo. Tujec se pozivu ni niti malo upiral ter je molče odkorakal na orožniško stanico.

Čudne zaloge ponarejenih stotakov.

Aretiranega Ivana Selana, ki je takoj priznal svoje pravo ime in ga izkazal tudi z dokumenti, so na orožniški postaji takoj telesno preiskali ker je tajil, da bi bil v posesti večje množine falzifikatov. Tekom zaslišavanja je jel pripovedovati izmišljeno zgodbo, da mu je v ponedeljek ali torek preteklega tedna prodal falzifikate neki hrvatsko govoreč človek, ki se je zglasil pri njem na stanovanju v Suhadolu pri Komendi. Hrvat mu je baje prodal le 20 komadov ponarejenih stotakov za ceno 200 Din ter nato odšel, želeč mu: »Budite sretni!«

Selanov zagovor je vsekakor lažniv. Orožniki so namreč tekom večera preiskali tudi kolo ter našli skritih v cevi pod sedlom še 13 falzifikatov, v acetilenki 4 komade, 1 v listnici, štiri pa je razpečal po Št. Vidu, in je torej že tu imel tri več, kakor mu jih je »prodal« oni zagonetni Hrvat.

Obsežna preiskava.

Orožniki so Selana zaslišavali od 18. do 22.30 zvečer. Selan se je v zagovoru čedalje bolj zapletal ter je končno priznal, da je razpečaval falzifikate, ki da jih je res prejel od nekega tujca, že od srede dalje tudi v Kamniku in kamniški okolici, v Domžalah in Mengšu ter je prišel celo tudi v D. M. v Polje. Včeraj dopoldne je odšel zopet od doma in se je namenil v Ljubljano. Ko ga je žena vprašala, kam gre, je odvrnil:

»V mesto kupit blago za obleko, pa morebiti prinesem domov tudi nekaj denarja in bomo bolj bogati!«

Šel je res v Ljubljano, kjer je poskušal razpečavati bankovce tudi po Vodmatu in v nekaterih trgovinah po Poljanski cesti. Če pa jih je res spravil kaj v promet, tega orožnikom ni hotel priznati.

Aretiranega Selana, ki je orožnike ves večer naivno nadlegoval, naj ga puste domov, češ kaj bo pa žena rekla, sta narednik Anton Potočnik in kaplar Ivan Golob eskortirala še tekom noči v zapore ljubljanskega deželnega sodišča. Vrla orožnika sta takoj po predaji jetnika odšla na poizvedovanje v Suhadol, kjer sta izvršila hišno preiskavo. Rezultata še ne moremo objaviti. O senzacijonalni falzifikatorski aferi, ki bo brž čas zavzela širše dimenzije, bomo še poročali, čim se ugotovijo vse podrobnosti glede izvora bankovcev in o obsegu njih ponarajevanja in razpečavanja. V splošnem so bankovci ponarejeni prav nespretno, da jih pri belem dnevu takoj prepoznaš po medli barvi in grobem papirju.

Vas Prepolje žrtev požara

Maribor, 21. marca

Huda požarna nesreča je zadela danes zjutraj ob pol 5 vas Prepolje, ki spada pod občino Sv. Marieta na Dravskem polju. Požar, ki je nastal na nepojasnjen način, je upepelil 12 objektov, hiš, gospodarskih poslopij in hlevov, last nino štirih posestnikov. Zgorelo je tudi 5 svinj, drugo živino pa so rešili.

Mariborski gasilci so dobili obvestilo o nesreči s pragerskega kolodvora in storilo nega zvonika, niso pa mogli pomagati, ker vas razen studenca nima vode. Edino, kar se je dalo storiti, je bilo, da so raztrgali goreče stavbe ter tako preprečili nadaljnje širjenje ognja.

Lep uspeh VI. kožuhovinskega sejma v Ljubljani

Letošnja dva sejma kožuhovine v prostorih ljubljanskega velesejma sta uspela izredno dobro glede organizacije, kakor tudi po doseženih visokih cenah. Načelstvo «Divje kože» si je ogledalo velike svetovno znane kožuhovinske sejme v Lipskem in po njih vzorcu organiziralo tudi naše. Uspeh je očiten.

Pri letošnjem drugem sejmu pretekli torek je bilo opaziti le malo prekupčevalcev in skoro vsa roba je bila oddana «Divji koži». Zanimivo, kako zelo so se spreminjale svetovne cene kožuhovini, edino merodajne za naš kožuhovinski trg, med letošnjima sejmoma. Par dni pred sejmom so kar naenkrat padle cene lisicam, dočim so se dvignile cene kunam. Vodstvo sejma, ki želi v interesu svojih klijentov robo prodati kolikor mogoče ugodno, je bilo nekoliko neprijetno iznenadeno. Prav tako zopet zadnji dan pred sejmom, ko je prejelo obvestilo, da so se lisice popravile, padle pa da so kune. Ali ko je videlo na dan sejma velik obisk tujih trgovcev, je takoj razvidelo, da bo prodaja ugodna. Prišli so poleg domačih jugoslovenskih trgovcev kupci iz Anglije, Avstrije, ČSR., Italije in Nemčije. Blaga je bilo precej. Specijalno je primanjkovalo kun zlatic, dehorjev veveric in zajcev. Še pri nobenem kožuhovinskem sejmu ni bilo opaziti tako specijaliziranega zanimanja za posamezne vrste, kakor baš to pot. Neki trgovci so se zanimali prav posebno za poljske lisice, ki so sicer lepe, a imajo bolj kratko dlako. Te vrste so dosegle letos izredno lepo ceno 290 do 460 Din. Drugi trgovci so bili pripravljeni plačati izredne cene za najlepše gorske lisice, ki pa jih je bilo le prav malo. Tako so plačali za 2 lepi partiji, eno obstoječo iz dveh 1240 Din, drugo obstoječo iz treh lisic 1920 Din. Pripravljeni so bili plačati še več kož po taki ceni, a žal, da jih niso našli. Saj je bilo sicer še mnogo takih kož, ali žal slabo prikrojenih. Baš v tem primeru se je najbolj pokazalo, kaj je vredna dobra prikrojitev.

Ostale sicer lepe lisice, ali običajno prikrojene, so dosegle ceno 290 do 460 Din, — za 30 Din več kakor pri zadnji januarski prodaji. Divji zajci so bili topot nekoliko cenejši. Plačevali so jih po 19 Din. Kune zlatice pa so kljub nekoliko slabi notaciji na svetovnem trgu dosegle lepo ceno od 1300 do 1660 Din. Bolj so uplivale svetovne cene na splošno kvaliteto kun belic, ki so padle za 200 Din. Lepše, kakršnih je bilo žal le malo, pa so plačevali po visokih cenah do 1160 Din, kakor januarja. Dehorji so se nekoliko dvignili, plačevali so jih od 210 do 290 Din, prav tako tudi jazbeci, ki so dosegli povprečno 66 Din. Vidre, prvovrstne, so se dvignile od 720 na 840 Din, slabše pa so nekoliko padle. Veverice so ostale na 20 Din, za zimsko blago, dočim so domače mačke to pot dosegle ceno 20 Din. Krte so plačevali po 4 Din. Bele podlasice od 80 do 95 Din, rjave pa po 15 Din. Polhi so nekoliko napredovali, od 9 na 10 Din. Srne so ostale pri stari ceni 22 Din. Zanimivo je bilo opazovati, koliko večje zanimanje so imeli trgovci za blago slovenske in bosanske provenijence, kakor pa za dalmatinsko kožuhovino, ki je bila sicer tudi prav lepa.

Vsega skupaj je bilo prodano 85 kosov. Tudi to pot se je pokazalo, da plačujejo dobro edino le tisti kupci, ki reflektirajo na specijalno in večjo količino blaga, kar pa je mogoče doseči le pri dobro organizirani skupni prodaji.

Žalostne ljubljanske zgodbe

Ljubljana, 21. marca

Samomori in samomorilni poskusi ne pojenjajo. Snoči okrog 21. je na viško stražnico ves upehan prihitel na Viču št. 76 stanujoči Stanko Oblak ter prosil pomoči, češ, da se je zastrupila pri njem stanujoča 14letna svakinja Marija. S stražnice so takoj pozvali rešilni avto, ki je malo samomorilko naložil že po nekaj minutah ter jo prepeljal močno oslabelo v splošno bolnico, kjer so ji izprali želodec in ji tako komaj še rešili življenje.

Oblak pripoveduje, da je mala Marija hotela v smrt, ker se je čutila zapuščena. Pred meseci so ji umrli starši. Nekako pred 10 dnevi jo je sestra Julka dala učit k neki pletilji, kamor pa deklica ni zahajala. Sestra je za to izvedela šele včeraj, ko se je informirala pri pletilji glede njenega obnašanja. Doma je izrekla proti mlajši sestrici nekaj ostrejših besed, kar je imelo za posledico, da je Marija kmalu nato prihitela v sobo z vzklikom: »Zastrupila sem se — pila sem lizol!«

Takoj po teh besedah se je dekletce zgrudilo na tla in se jela zvijati v silovitih krčih.

Kje in kako otroci pridejo do lizola? Prava uganka! Zdi se, kakor bi že vsako dete nosilo stekleničico kar s seboj!

•

Stražniki, posebno oni v središču mesta so imeli včeraj popoldne izredno mnogo posla s častitci alkohola. Toliko majavih postav na cesti kar pri belem dnevu že dolgo ni bilo videti v Ljubljani. Pijanci so bili tudi izredno humoristično razpoloženi in so zabavali publiko na vse pretege. Dočim so na policiji tri take prehude pijance, ki so jih morali spraviti v kraj, brzo odpravili na njihove domove, pa drugi trije niso hoteli odjenjati in so še v policijskem poslopju razgrajali dalje. Seveda so se morali iti hladit v zapor, kjer so ostali vso noč in še nekaj dopoldanskih ur, tako da so temeljito prespali kosmatega mačka.

•

Mlada Karolinica je šele pred nekaj dnevi prisilnim potom pripotovala iz Zagreba v Ljubljano, kjer so jo sprejeli na policijski direkciji. Tu so ji zaradi vlačugarstva prisodili par dni zapora, nakar so ji včeraj izstavili potni list v njeno domovinsko občino na Gorenjskem. Čim je Karolinica stala zopet sama na peronu, se ji ni nič kaj mudilo na vlak, marveč je odšla raje po tiru in nato nazaj v mesto.

Ponoči je zopet tavala okrog po mestu toliko časa, da je postal pozoren nanjo uniformiran mož postave, ki jo je zopet tiral nazaj na policijo v zapor, kjer bo presedela spet več dni.

Kakor Karolinici pa tudi Marički iz Zg. Kašlja ni nič kaj všeč na deželi. Pred meseci jo je policija za dobo celega leta izgnala iz svojega okoliša, vendar Marička tega noče upoštevati. Predsnočnjim se je sprehajala pred »Unionom«, nato pa smuknila pred grozečo nevarnostjo v osebi stražnika v temen kot hotela, a je vendar bila izsledena. Dovedena na policijo pa ni ostala v zaporu, marveč so jo odpravili v bolnico . . Po končanem zdravljenju bodo na policiji zapisali, da je bilo komaj 25-letno dekle že šestič kaznovano . . .

ODOL

naredi več, kakor da osnaži zobe, jih obdrži zdrave in bele. Odol ohrani zobe pred GNILOBO, osnaži in osveži vso ustno duplino, obdrži zobno meso zdravo in ga obvaruje pred omehkuženjem. Odol da dihu prijeten vonj. V zahvalo svoji posebno dobri lastnosti prodira s svojimi antiseptičnimi elementi skozi sluznice cele ustne dupline in jo očuva po več ur pred nevarnim vplivom bolestnih klic in pred neprijetnim razkrajanjem, katero v slučaju, da ni vplivnih protiukrepov, brezdvomno uniči zobovje.

«ODOL» se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

SMEH

Pridite in smejali se boste do solz!

Moč in lepota

je najboljša groteska priljubljenega humorista

BUSTERA KEATONA

Publika ploska od veselja in navdušenja. Kritika priznava enodušno, da je to višek, kar more nuditi izvrstna komedija. Kdor se hoče torej dobro zabavati, naj pohiti takoj v Telefon 2124. Izvrstna godba. *Elitni kino Matica*

Predstave ob 4., pol 6 pol 8 in 9 uri.

SMEH

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 8. zvečer.

Četrtek, 22.: «Mladost». Premijera. Premijerski abonma

Petek, 23.: «Nedeljski oddih» B.

Sobota, 24. ob 3. popoldne: «Snegulčica in škratje». Znižane cene. — Ob 8. zvečer: «Cyrano de Bergerac». Znižane cene.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 8. zvečer.

Četrtek, 22.: Zaprto (generalka).

Petek, 23.: «Lady X». Opereta. Premijera Premijerski abonma.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 22.: «Dva bregova». D. Kuponi.

Petek, 23.: Zaprto.

Sobota, 24.: «Orlov». C. Kuponi.

Celjsko mestno gledališče

Sobota, 24. ob 8. zvečer: Kristova drama ali Pasijon. Abonma.

Nedelja, 25. ob 4. popoldne: Kristova drama ali Pasijon. Ljudska predstava ob znižanih cenah.

Šentjakobski gledališki oder

Sobota, 24.: «Ingeborg». Abonma.

Nedelja, 25.: «Ingeborg». Izven.

Izpremenba repertoarja v ljubljanski drami. Iz tehničnih razlogov se je morala preložiti premijera «Pasijona» na 1. april. Zaradi tega se izpremeni dramski repertoar v toliko, da se bo igrala v soboto 24. t. m. popoldne «Snegulčica in škratje» po nizkih cenah (od 10 Din navzdol) in zvečer Rostandova komedija «Cyrano de Bergerac», tudi po znižanih cenah izven abonmaja. — V nedeljo dne 25. t. m. se bo ponovila poslednjič v tej sezoni pravljica «Pepelka» po nizkih cenah (od 10 Din navzdol); zvečer pa bo prva repriza Halbejene drame «Mladost».

Velezanimiva komedija «Nedeljski oddih» se uprizori poslednjič pred prazniki v petek 23. t. m. V glavnih ulogah so zaposleni ga. Debeljakova, Juvanova, Medvedova, Rakarjeva in Silva ter gg. Cesar, Gregorin, Jan in Kralj. Vrši se za red B.

Zadnja premijera v dramskem gledališču pred Veliko nočjo je Halbejeva «Mladost» v četrtek 22. t. m. Zasedba je sledeča: Anica gdč. Vida, Ivan gosp. Jan, župnik gosp. Cesar, kaplan gosp. Skrbinšek in služkinja gdč. Rakarjeva. Vrši se za premijerski abonma.

Odmev 50letnice Otona Župančiča v francoskem tisku. Ugledni pariški list «Nouvelles littéraires», artistiques et scientifiques», tednik za informacijo, kritiko in bibliografijo, je v svoji številki z dne 17. marca prinesel droben informativen članek o našem pesniku - jubilantu. Članek je napisal dr. Pavel Karlin.

«Ples v maskah» v ljubljanski operi

Včeraj je gostoval v vlogi Ricarda, grofa Warwicka, član varšavske opere g. A. Chorjan. Ne morem reči, da me je ravno navdušil. Pričakoval sem tenorista velikega formata, no, g. A. Chorjan ima sicer svoj glas v popolni oblasti, poje z lahkoto vse registre, toda ta glas ni velikokalibern, rajše je mal, ozkoprsen, sem ter tam stisnjen, nemočan, tako, da ga i orkestra pokrivajo. Na piano mestih pa je dosti simpatičen, izglajen, predvsem na liričnih mestih gorak in prikupljiv.

V zvezi z g. Thierryjevo, Mitrovićevo, Holodkovim, Rumpljom, Jankom, Ribičevo itd., ki vsi razpogajo z izdatnim glasovnim materijalom, je bil bled in dinamično ni mogel nadkriliti v količkaj zanositih mestih izlahka ni enega. Tehnično pa je šolan prav odlično in mu s te strani gre vse priznanje. Morda je le nekoliko preveč podčrtan nazalni nastavek tu pa tam. Ostali so, kakor vedno, svoje partije peli z zborom vred dobro.

Ples v maskah je kot rutiner vodil g. Niko Štritof. —č.

Uspeh Zagrebškega tria v Zagrebu

Dne 13. t. m. so koncertirali člani tria Sancin (gosli), Maršičeva (klavir), Matz (čelo). Vse zagrebške novine so zabeležile z zadovoljstvom velik uspeh in priznale znaten napredek tega marljivega, mladega udruženja. Program je tvoril Beethovnov trio VII op. 97, Ravelov I. stavek iz tria a-mol in Dvořakov trio b-dur op. 21. — Beethoven je bil interpretiran stilno in subtilno diferencirano tako, da je tvorila ta točka višek večera. Že prvi stavek je povzročil stik med publiko in izvajalci. Nič manje ni ogrel Francoz Ravel, a naravnost vžgal je Adagio stavek Dvořakovega tria. Priznanja ni bilo kraj in umetniki so bili obdarovani z obilico cvetja in lovorjem. Duša tria je Sancin, tako je pravilno zabeležil poročevalec nekega zagrebškega dnevnika. Udaril je pečat svoje osebnosti triu v pogledu umetniškega razumevanja, reprodukcije in skupnosti igre. A razveseljivo je, da napreduje tehnično tudi kot violinist od nastopa do nastopa. Vredno je to dejstvo posebnega povdarka. Maršićeva je vseskozi diskretna spremljevalka ob klavirju, prav tako izpolnjuje popolno svoje važno mesto v triu čelist prof. Matz. Komorno udruženje Zagrebški trio je tedaj na pravi poti umetniškega stvarjenja in opravičeno se je nadejati, da ga bo notranja umetniška sila razvijala čedalje višje. — Zagrebški župan je povabil udruženje, da sodeluje na njegovem reprezentativnem večeru, kar je priznalna gesta s strani mesta Zagreba. Čuje se, da je umetnikom zasigurana tudi večja turneja v inozemstvu. A. S.

Ivo Sever: «Oton Župančič». V poslednji številki mesečnika «Svobodna mladina» je izšlo odprto pismo gosp. Iva Severja, naslovljeno na urednika «Jutra» gosp. Kosovela in tičoče se neke notice, ki je izšla v «Jutru» o spisu «Oton Župančič». Izjavljamo, da je poslano naslovljeno na napačen naslov. Za dotično notico ni odgovoren gosp. Kosovel, ki tudi ni njen avtor. Priobčili smo jo na željo nekaterih strank iz občinstva. — Uredništvo.

IZJAVA. V 3. št. »Svobodne Mladine« je napisal g. V. Košak v odgovoru »Franu Albrechtu — uredniku Ljubljanskega Zvona« celo vrsto neutemeljenih očitkov g. F. Albrechtu, sklicujoč se na govorice, izjave in opazke imenoma navedenih poedincev, med katere je uvrstil tudi mene. Ne bom še posebe povdarjal, da je taka **javna** zloraba **privatno** izrečenih mnenj ali pa neresno mišljenih opazk predrzna kršitev najobičajnejšega takta, marveč izjavljam, da so vse te **govorice neutemeljene, neresnične in krivične** in sem jih tudi vedno smatral za predrzne šale ali pa izraze osebne užaljenosti in zagrenjenosti. Sumničenja in očitki, češ, da odločujejo pri uredništvu Lj. Zvona »familijarni oziri« so gola podtikavanja, izmišljotine in težke žalitve za g. Frana Albrechta. Kajti res je samo, da je bil Lj. Zvon vedno urejevan izključno po smernicah urednika samega. »Svobodna Mladina«, ki hoče reševati slovenska **kulturna** vprašanja, se silno moti, če hoče s takimi **osebnimi** napadanji uveljaviti svoj pokret, ki se mora po izberi takih sredstev in načinov boja, pristuditi slehernemu resnemu človeku. — **Miran Jarc.**

Domače vesti

Dvanajsta številka „Življenja in sveta

Natisnjena je 12. številka tedenske ljudske revije «Življenje in svet».

Zabavna in za življenje bogatih madžarskih kmetov značilna je **povest** K. Mikszata **«Zelena mačka»**.

Naslednji članek **«Žene, ki so se smehljale»** govori o uspehih nekaterih zgodovinsko znanih žena, ki so se uvignile iz dna družbe v njene višine.

Iz spisov čitateljem «Življenja in sveta» toli priljubljenega hrvatskega prirodopisnega pripovedника **Miroslava Hirtza** je izšla v tej številki kratka, lepa prigoda iz **lova na srnjaka.**

Povest «Skrivnost zapuščenega gradu» nas vodi v ozračje starih francoskih gradov.

Potovalka gdč. Ada Karlinova podaja v prispevku **«Na avstralski kmetiji»** sliko življenja na ondotni farmi in nas vodi v avstralski gozd z njegovimi čudnimi živalmi in rastlinami.

V ilustriranem članku **«O setvi in potaknjencih»** najdeš nekaj praktičnih nasvetov o razmnoževanju cvetlic.

«Na otok kaznencev», na Novo Kaledonijo v Tihem oceanu nas vodi naslednji članek. Spoznaš staro francosko napravo, ki danes izumira.

Hrvatski praktični psiholog Bruno B. Herzl je prispeval razpravico: **«Sugestija v vsakdanjem življenju».** Iz nje izve čitatelj marsikaj zanimivega o sugestiji, o tem, kako sebi sugeriramo, o vplivu sugestije v politiki in ljubezni, o nje uporabi v vzgoji in pri zdravljenju bolezni.

Pod zaglavjem **«Naši pozabljeni možje»** čitaš o neznani, v rokopisu ostali pesniški zbirki «desetega brata Slovenskih goric» Flegeriča, — tiho zgodbo o ljubici, ki je že zdavnaj ni več, kakor ni več zaljubljenega pevca...

Vse, ki pri nas čitajo francoski bo zanimal S. in J. Jerasa **francoski prevod črtice «Otroci in starci»** (Enfants et vieillards) **Ivana Cankarja.**

Številko zaključuje kramljanje o **«Kralju vžigalic in njegovem kraljestvu»**

«Življenje in svet» se naroča pri upravi, Ljubljana, Prešernova ul. 54. Posamezni izvod (po 2 Din) se dobi v vsaki boljši trafiki; kjer ni, zahtevajte, da naroče!

• **Kralj pokrovitelj ljubljanskega velesejma.** Nj. Vel. kralj Aleksander je tudi letos prevzel pokroviteljstvo VIII. ljubljanskega vzorčnega velesejma, ki se bo vršil od 2. do 11. junija ter III. razstave »Ljubljana v jeseni«, ki se bo vršila od 1. do 10. sept.

• **Osebne vesti s pošte.** Premeščeni so v poštni službi naslednji uradniki, oziroma uradnice: Adolf Kosi iz Šmarja pri Jelšah na Maribor 1, Zora Polianec z Ljubljane 1 na Maribor 1, Mara Zor z Ljubljane 1 v Novo vas pri Rakeku, Meta Gostinčar iz Krškega na Ljubljano 1, Slavka Pehani iz Nove vasi pri Rakeku na Ljubljano 1, in zvaničnik Valentin Triller iz Celja na Ljubljano 1. Za kondukterje so imenovani zvaničniki Filip Zablatnik na Ljubljani 1, Robert Cigler na direkciji in Ludvik Parkelj na Ljubljani 1. Za telefonistko je imenovana Katarina Costa na direkciji, za mehanika pa Josip Rataj pri tehnični sekciji v Mariboru. Upokojeni so: Martin Ban, Karel Gorjanec in Andrej Pristov — vsi v Ljubljani.

• **Upokojitve v sodni službi.** Upokojena sta Josip Kajžnik, sodni poduradnik pri okrajnem sodišču na Prevaljah, in Matevž Ogrič, sodni sluga pri okrajnem sodišču v Ptuju.

• **Redukcije v poštni službi.** Po brzojavnem nalogu ministra pošte in brzojava je morala ljubljanska direkcija v 24 urah odpustiti 50 dnevničarjev. Da bi služba preveč ne trpela se je v prvi vrsti omejila selska dostava. Zato je bilo odpuščenih precej selskih pismonoš-dnevničarjev. V vsem resoru je reduciranih 500 uslužbencev

• **Iz uradnega lista.** »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 27. letošnji številki uredbo o zdravstvenem poučevanju prebivalstva ter zakon o podpori onim, ki jim nedostaja hrane in pravilnik za izvršitev omenjenega zakona

• **Ameriški poslanik Prince se uči slovenski.** Ameriški poslanik v Beogradu g. Prince, velik prijatelj našega naroda, je prispel v Zagreb, kjer je na tamkajšnji univerzi predaval o vseučilišču v ameriškem družabnem življenju. V razgovoru z urednikom »Novosti« je poslanik Prince med drugim izjavil, da se zanima za »slovensko narečje« ter bo letos dva meseca preživel v Bohinju v vili princa Pavla in proučeval naš jezik.

• **Velikonočni izleti hrvatskih planincev.** Hrvatski turistični klub »Sljeme« priredi ob velikonočnih praznikih za svoje člane več izletov v manjših skupinah. Za Slovenijo so določeni izleti na Krvavec, Stol in Golico. Novi člani in začetniki bodo imeli priložnost, da na teh izletih spoznajo lepoto naših planin.

• **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl magistratni pisarniški oficijal g. Ivan Medved. Pokojnik je bil vesten, marljiv in agilen uradnik mirnega, simpatičnega značaja Pogreb bo danes ob 16. uri iz mrtvašnice splošne bolnice. Blag mu spomin! Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

• **Prvi pomladanski dan** je prinesel nov sneg. Ljubljano je zopet pobelil droben prišč. V vsej Sloveniji vlada občuten mraz. Kakor pravijo poročila s Sušaka, je tudi v Primorju včeraj zavladal izredno oster mraz ter je ves dan snežilo.

• **»Jadranska straža«** sporoča svojim članom, da je izvršilni odbor v Splitu pri upravi »Dubrovačke plovitbe« izposloval popust vsem članom »Jadranske straže« za celo tekoče leto in sicer: posameznikom za I. razred 50%, za II. razred 40%, v III. razredu pa le za slučaj, če potuje skupaj najmanj deset članov. Za skupine 10 in več članov je II. in III. razredu 50% popusta. Za I. razred ni popusta. Dijaške ekskurzije pomladkov imajo v I. in II. razredu 60% popusta, v III. razredu pa 50%. Popusti se priznajo le na legitimacije.

• **Zanimivo predavanje o Južnih Slovenih.** V veliki dvorani Bohemian American Hall v Chicagu je bivši bolgarski minister v kabinetu pokojnega Stambolijskega g. dr. Kosta Todorov dne 26. februarja predaval o potrebi ujedinjenja vseh Južnih Slovenov. Predavanje je bilo dobro obiskano. Razen Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov je prisostvovalo predavanju tudi mnogo pripadnikov drugih slovanskih narodnosti. V svojem obširnem govoru je Todorov naglašal, da sta Jugoslavija in Bolgarija danes popolnem neodvisni državi, da je prišel čas, da se ti dve slovanski državi na Balkanu ujedinita. Tako ujedinjenje bi edino bilo v stanu, da ustvari garancijo miru na Balkanu in v celi Evropi. Pred svetovno vojno je bil Balkan pod uplivom Rusije in Avstroogrske, danes pa vidimo tretjo nacijo, ki svoj prestiž vsiljuje Balkanu. To je Italija. Ona vodi isto politiko, kakor nekdaj Avstroogrska. Italija se hoče razširiti in Mussolini je mnenja, da je Balkan v to svrho najpripravnejši. Že se je vgnezdil v Albaniji Mussolini si prizadeva, da pridobi Bolgarijo, ki naj bi kot nagrado dobila Makedonijo. Ujedinjena Bolgarija in Jugoslavija bi tvorili močno državo 20 milijonov duš in bi lahko odbili vsak italijanski vpad. Končno je bila soglasno sprejeta resolucija, ki zagovarja bratstvo in ljubav med Jugoslavijo in Bolgarijo, oziroma njuno politično ujedinjenje. V zaključnem govoru je dr. Ante Biankini ponovno naglašal važnost ujedinjenja vseh Južnih Slovenov ter dal izraz svojemu prepričanju, da se bo zaželjeno ujedinjenje v bližnji bodočnosti uresničilo.

• **Prodaja poštnih znamk v vlaku.** Ministrstvo pošte in brzojava je odredilo da bodo odslej uslužbenci ambulantne pošte v vlaku prodajali pri vratih poštnih vozov znamke. Prodaja se bo vršila samo po dnevi in le v onih krajih, kjer na postaji ni pošte.

DIŠAVE SLON

• **Pavšalnih telefonskih razgovorov ne bo več.** Minister pošte in brzojava je odredil, da se pavšalni telefonski razgovori s 1. aprilom letos odpravijo

• **Orožje se bo prodajalo** pri deželnem sodišču v Ljubljani v porotni dvorani dne 2 aprila ob 9. dopoldne. Vsak zdražitelj se mora izkazati, da je v posesti veljavnega orožnega lista.

• **Spominska knjiga Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.** Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je izdala povodom proslave 25-letnice svojega obstoja lično spominsko knjigo. Knjiga je v platno vezana z zlatim napisom in vsebuje lepe poučne članke in razprave zgodovino zveze in opis delovanja posameznih zadrug. Posebno opozarjamo na članek g. dr Frana Windischerja: Misli in spomini ob 25 letnici, g dr Rudolfa Marna Spomini na prvo glasilo slovenskih obrtnikov; g Jakoba Zadravca: Dve poti — en cilj; g. Ivana Rebeka: Početki slovenskega obrtništva; g. Ivana Mohoriča: Naloge zveze v bližnji bodočnosti; g. dr. Ivana Plesa. Racijonalizacija obrtnih obratov; g. direktorja Josipa Reisnerja: Obrtne šole, g. dr Josipa Pretnarja: Naša obrtna zakonodaja; g. Frana Žagarja: Obrtniki in davčna vprašanja v povojni dobi; g. Milana Dularja V premislek slovenskemu obrtništvu; g. Josipa Rebeka: Obrtnik in organizacija. Knjigo jako lepo izpopolnjujejo slike odličnih osebnosti naših gospodarskih strokovnjakov in slike zadružnih načelstev ter obrtnih društev Slike je v bakrotisku nadvse lično izdelala Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani, knjigoveško delo pa je iz delavnice g Matija Šifrerja v Ljubljani. Cena knjige je jako nizka in znaša le 40 Din brez poštnine Dobiva se v knjigarnah, naroča pa se tudi pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, pritličje levo Knjigo prav toplo priporočamo ne le obrtnikom, temveč tudi vsem njegovim prijateljem, korporacijam in zavodom.

Modne pletenine Moderni kostumi in komplети po meri iz kasha volne.
Modna trgovina in strojno pletilstvo
F. M. ROZMAN Ljubljana Židovska ul. 7.

• **Po starem receptu.** Štiridesetčlanska deputacija iz Dolova v Banatu je v ponedeljek posetila ministra za notranje zadeve dr Korošca. Deputacija je iznesla, da je pri volitvah dne 6. novembra 1927 bila izvoljena večina, sestoječa iz samostojnih demokratov in radikalov, a policija zavlačuje izročitev občine izvoljeni večini. To stanje traja še danes. Minister dr. Korošec je obljubil, da se bo o stvari informiral in po možnosti popravil, kar se da popraviti.

• **Davki na honorarje in nagrade državnih uslužbencev.** Direkcija davkov pri ministrstvu financ razglaša, da se je uverna, da finančne oblasti nejednako in često tudi nepravilno tolmačijo čl. 79 finačnega zakona za 1927-28. točka V., ki se tiče obdavčenja honorarjev in nagrad državnih uslužbencev Direkcija davkov objasnjuje, da so zavezani vsi honorarji in nagrade, ki jih drž. uslužbenci prejemajo iz državne blagajne poleg rednih prejemkov in sicer invalidskemu davku, komorski dokladi in neposrednjemu davku, niso pa zavezani davkom in državnim pribitkom nagrade in honorarji onerosnega značaja, kakor nagrade za službena potovanja za selitve in kot odškodnina za izdatke, zvezane s kakim službenim poslom. Tudi niso podvržene temu obdavčenju vse stalne doklade v naprej določenih zneskih, ki jih imajo gotovi državni uslužbenci kot dopolnitev rednih prejemkov in ki so določene po specijalnih zakonih in vezane na položaj ali vršitev službenih dolžnosti, kakor: sodniške doklade, doklade načelnikov, epidemskih zdravnikov, uradnikov hipotekarne banke itd.

• **Rade Pašić oproščen.** Po vesteh iz Beograda je apelacijsko sodišče predvčerajšnjim razveljavilo sodbo, s katero je bil Rade Pašić, sin pokojnega ministrskega predsednika Nikole Pašića, obsojen na 15 mesecev ječe na tožbo Dragiše Stojadinovića, ki je trdil, da ga je Rade Pašić v časopisih obrekoval. Sedaj, po dveh letih, je ta zadeva, ki je svojedobno vzbudila veliko senzacijo, priromala pred apelacijsko sodišče, ki je razsodbo razveljavilo zaradi formalne pogreške.

• **Italijanska špijonaža v Splitu.** Kakor smo poročali pred dnevi, je bil aretiran neki uradnik državne telefonske uprave, ki je imel tajno telefonsko zvezo s stanovanjem italijanskega konzula v Splitu Ta uradnik se piše Simo Matijaš in je bil včeraj izročen državnemu pravdništvu. Kakor se doznava, se obdolženec zagovarja, da je imel tajno telefonsko zvezo s kuharico italijanskega konzulata, ki je bila njegova ljubimka. Ker se ni mogel z njo sestajati in ker mu je bilo neprijetno, da bi kot star človek vzbujal pozornost zaradi te svoje zveze, je napravil tajno telefonsko zvezo, da se je mogel z njo razgovarjati. Za afero vlada med splitskim meščanstvom veliko zanimanje, ker se pričakujejo senzacijonalna odkritja.

Za pomladansko sezono
si ne oglejte samo izložb ampak tudi posetite našo trgovino z izbrano zalogo najmodernejših vzorcev
JOS. ROJINA, Aleksandrova 3.

• **Hercegovinske senzacije.** V hercegovinskem selu Prokopi živi starec St. Pitić ki ima šestero živih otrok, med temi tri sinove, ki so se vsi borili na solunski fronti Dva sta že oženjena; sedaj bi se imel oženiti tudi tretji, najmlajši sin Luka z najlepšo in najbogatejšo devojko v tem selu. A kakor ni sreče brez nesreče, tako je tudi tukaj poleg svatbe bil tudi pogreb. Sinaha je rodila drugega sinka baš onega dne, ko se je vršila svatba Fantek pa je kmalu po porodu umrl. Naslednjega dne pa je druga sinaha rodila dvojčke, od katerih je eden umrl, drugi pa je ostal pri življenju. In tako je ta človek tekom dveh dni imel v hiši svatbo, tri porode in dva smrtna slučaja.

• **Olike v prid Kola jugoslovenskih sester** Prišlo je že v navado, da prodajajo Kolašice v Ljubljani in po podružnicah v Sloveniji ves cvetni teden olike za cvetno nedeljo. Našemu občinstvu, ki ve, kaj pomeni »Kolo« za humanitarno delo, ni se gotovo čudno zdelo, ko bi v tem času ne bilo na navadnih mestih pooblaščenih sesterpredajalk. Kolašice pa tudi moraio izrabiti vsako priliko, da dobe novih virov in sredstev za svoje človekoljubno in narodno delo Prosimo vse naše občinstvo, da kupuje olike le pri Kolašicah. 608

• **Ciril Metodovi družbi** so darovali: Županstvo Ljutomer 100 Din, posojilnica Velike Lašče 50 Din, posojilnica v Slivnici 200 dinarjev. Lepa hvala!

• **Pravilnik** in nazorna navodila s točnimi tabelami za preračunanje uslužbenskega davka od prejemkov državnih, javnih in vseh privatnih uslužbencev po novem zakonu, ki stopi 1. aprila 1928 v veljavo, dobe interesnti za ceno 20 Din pri UPČ., sekcija Ljubljana. (Davčni urad za mesto Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 — soba št. 6.)

ITO — zobna pasta najboljša!

• **Sezijske bolezni.** Prehod zime v pomladanski čas je združen z marsikatero opasnostjo za naše zdravje. Ostri vetrovi dražijo sluznico nosa in ust in nagle spremembe v temperaturi vplivajo na telo tako, da je prehlad kaj lahko mogoč. Vsako leto isto: nahod, hripavost, bolečine pri dihanju, trganje itd. Kako si naj pomagamo? Imamo sicer celo vrsto domačih zdravil: lipov čaj, med i. dr., ki pa pomagajo le površno. Treba je bolj zanesljivih zdravil. Najbolj zanesljiv pri vsakem prehladu je staroznani aspirin »Bayer«, čigar učinkovitost se je v zadnjih desetletjih vedno in vedno izkazala. Lahko se reče, da si že nobeno sredstvo ni pridobilo s tako pravico slovesa ljudskega zdravila kot aspirin, ki ga naj jemlje vsakdo, kdor se prehladi 208

• **Pri prehladu, gripi, vnetju vratu** živčnih bolečinah, trganju v udih je dobro izpiti vsak dan pol čašice prirodne »Franz-Josef« grenčice, ki izprazni črevesa. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franz Josef« grenčica zaradi svoje učinkovitosti in ugodne uporabe Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah 14

• **Če ste se prepričali,** da je Žika izvrstna kava, ne pozabite je priporočiti znancem Dobite jo v trgovinah samo v rdečih zavitkih po pol ali eno petinko kg. 65

• **Spomladanski plašči prispeli od Din 250 dalje, istotako angl. blago od Din 120 dalje. P. Magdič, Ljubljana.**

• **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.**

II. zimska olimpijada v St. Moritzu
v sk optičnih slikah!
„Union" danes ob 8. zvečer
Predprodaja vstopnic pri tvrdki Gorec.

Iz Ljubljane

u— **Seja ljubljanskega občinskega sveta.** Ljubljanski občinski svet je za jutri sklican na izredno javno sejo, ki se vrši ob petih popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu so računski sklepi raznih fondov za leta 1925., 1926 in 1927 ter proračun za tekoče leto. Razen tega so na dnevnem redu nujni predlogi v zadevi elektrifikacije mesta Ljubljane in okolice, v zadevi regulacije Ljubljanice s pritoki ter glede razširjenja električne železnice.

u— **Občni zbor Slov. Šol. Matice** bo v sredo, 4. aprila t. l., z začetkom ob pol 11. dop v I mestni deški osnovni šoli na Ledini v Ljubljani Spored: 1.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, 2.) poročila društvenih funkcijonarjev, 3.) poročilo pregledников, 4.) volitve, 5.) slučajnosti. — Ker je občni zbor sklepčen ob vsakem številu članstva, je želeti točne udeležbe

u— **Šentjakobski gledališki oder** uprizori v soboto 24. in nedeljo 25. marca komedijo »Ingeborg«, na kar občinstvo opozarjamo.

u— **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** opozarja svoje člane in vse ostale gg. kolege na znanstveno mesečno zborovanje, ki se bo vršilo danes ob 6. uri pop na kirurgičnem oddelku. Predavala bosta g. asistent dr. L. Kramarič (Ulcus ventriculi in operativna indikacija demonstracije) in g. primarij dr. Fr. Derganc (Spoznavno kritična medicina, I. poglavje, materijalizem) 606

u— **Pomladek »Rdečega križa« na I. drž. gimnaziji v Ljubljani** uprizori, kakor smo že poročali, veliko Shakespearevo tragedijo »Julij Cezar« v Župančičevem prevodu in v režiji g. Lipaha. Na predstavo ponovno opozarjamo, saj bo to ena najzanimivejših uprizoritev zadnjega časa. Kakor je videti, ima naša srednješolska mladina tudi v današnjih časih dovolj razumevanja za velike umetnine in se ne straši truda, ki ga zahteva njih predvajanje. Prireditev je toliko pomembnejša, ker imamo pri nas le redkokedaj priliko, videti na odru tako znamenita dela svetovne literature, kojih uprizoritev je zvezana z marljivim študijem in neumornim delom. Vsakdo, ki hoče videti na odru ta grandiozni dramatski umotvor in obenem podpreti požrtvovalne dijake v njih plemenitem prizadevanju, naj izkoristi lepo priliko in si ogleda predstavo. Prvič nastopijo dijaki v soboto, ob 3. popoldne in ponove predstavo v torek, 27. t. m. ob 8. zvečer Obakrat se bo vršila predstava v opernem gledališču.

u— **Redni letni občni zbor pevskega društva Ljubljanski Zvon** se vrši v nedeljo, dne 25 marca t. l. dopoldne ob pol desetih v društvenih prostorih Gajeva ulica 2-I.

u— **Pevski zbor »Sloga«.** Današnja vaja odpade; prihodnja v pondeljek 26. t. m. ob pol 8 v društvenih prostorih za ves zbor. **Važno!** — Zborovodja.

u— **Preporodaši! Preporodašice!** V soboto ob pol 18. redno predavanje. Predaval bo g. prof J. Bajželj: O Sokolstvu. Udeležba dolžnost! — Odbor.

u— **Zveza nastavljencev denarnih zavodov** in velepodjetij v Ljubljani naznanja, da je umrl član, tovariš Ignac Pirnat Pogreb se bo vršil danes ob 16. uri iz umobolnice na Studencu k D. M. v Polju. — Odbor.

u— **Društvo »Soča«** priredi v soboto 24 t. m. v Ljubljanskem dvoru velezanimivo in poučno predavanje g. dr. Aloiza Zalokarja o boleznih naše dobe. Pridite polnoštevilno! Ne zamudite te lepe prilike! Začetek ob 20.30 uri. Vstop prost! Vsi dobrodošli!

u— **Občni zbor Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani** se bo vršil na cvetno nedeljo, dne 1. aprila ob 3. uri popoldne v beli dvorani hotela Union. Vabimo mnogobrojne članice, da se ga udeleže v čim večjem številu. 607

u— **Ponovno opozarjamo** naše občinstvo na nocojšnje velezanimivo predavanje v veliki dvorani hotela Union. Predava g. Ante Gnidovec o II. zimski olimpijadi in o tekmovanju naših zimskih sportnikov v St. Moritzu. Predavanje spremlja okoli 100 skioptičnih slik, s katerimi bo predavateli pokazal zanimivosti in zimske lepote Švice. Vstopnice se dobe v predprodaji pri tvrdki Gorec in od 19.30 dalje v Unionu. Začetek je točno ob 20.

u— **Drobna policijska kronika.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji naslednji slučaji: 2 prestopka pasjega kontumaca 1 prestopek pijanosti, 1 prijava glede zateklega psa, 1 prestopek nedostojnega vedenja 1 neprevidna vožnja, 1 nezgoda, 1 poskus samomora 6 prestopkov cestnega policijskega reda.

u— **Prenavdušen športnik.** V torek okrog 19. je na stražnico VIII. prihitel ves prestrašen sportnik Stanko H. stanujoč v Aleševčevi ulici št. 14, z močno razrezano roko, iz katere je curkoma lila kri. Videč globoke zareze na roki so mu na stražnici rane izprali in roko obvezali, nakar so pozvali rešilno postajo, ki je ranjenca potom rešilnega avta spravila v bolnico. 17. letni sportnik je pri »žogobrcu« nehote udaril po nekem oknu ter so mu drobci šip prerezali žile na roki.

u— **Splašen konj v mestu.** Konjski trgovec France P. se je pomudil predsnočnjim v Habianovi gostilni, kjer je pustil iskrega v zapravljivček vpreženega konja neprivezanega na dvorišču. Medtem, ko se je France mudil v gostilni, je konjiček postal muhast Potegnil je voz na cesto, kjer se je iz neznanega vzroka nenadoma splašil in jo v divjem galopu ubral proti mestu ter se je pojavil okrog 20.30 pred glavno pošto. Na ulici je nastala pravcata panika, kajti zdivjana žival se tudi tu ni ustavila, marveč je dirjala z vozom naprej proti Gradišču. Šele na oglu Rimske ceste je zadel voz ob rob pločnika ter se prevrnil; padel je tudi konj. Upehano žival je dvignil s tal nameščenec Narodne tiskarne France Modic, nakar sta nameravala s stražnikom konja spraviti v hlev Figovčeve gostilne. Tu pa jima je že prišel nasproti France, ki je konja odvedel domov v Šiško.

Iz Maribora

a— **»Srbi v svetovni vojni«** se glasi predavanje, ki je bo imel komandant mesta Maribora g. general Dim. Spasić v petek 23. marca ob 8. zvečer. Orisal bo potek vseh orjaških naporov in junaških bojev naših bratov Srbov za osamosvojitev zasužnjene domovine. Koga ne bi zanimalo slišati to najslavnejšo junaško pesem iz ust vojaka, ki se je sam tako odlično udeležil teh gigantskih usodepolnih bojev, ki so v največji meri vplivali na razvoj dogodkov, da bivamo tudi mi Slovenci na svobodnih tleh! Naša častna zadeva je, da se udeležimo tega predavanja v največjem številu! — Uvodoma se bodo svirale primerne srbske pesmi.

a— **Mariborska ljudska univerza** je pretekli teden priredila dve izredno zanimivi in po svoji vsebini aktualni predavanji vseučiliškega profesorja dr. Ljudmila Hauptmana. G. predavatelj je namreč podal zgodovinsko sliko razvoja ujediniene Italije in njenega položaja in nastopanja v zunanji politiki napram državam Srednje Evrope v zadnjih petdesetih letih do najnovejših dni. Šele na podlagi teh širokopoteznih in zgodovinsko materijo, ki je širši javnosti sploh nedostopna, dobro poznavajočih izvajanj so mogli spoznati poslušalci smeri evropske meddržavne politike ter resnost in važnost geografskega položaja posameznih povojnih držav Srednje Evrope kakor tudi perfidnost italijanske zunanje politike

a— **Stanovanjske razmere v Mariboru.** L. 1914. je bilo v Mariboru za 27.200 prebivalcev ali 5487 družin 4356 stanovanj. L. 1921. je bilo za 27.500 prebivalcev ali 6447 družin 4374 stanovanj Lani pa je bilo za 32.700 prebivalcev alj 7319 družin 6675 stanovanj Od l. 1914 do 1921 se je zgradilo v Mariboru samo 8 stanovanj; od l. 1921 do danes pa vsega skupaj 363 Število prebivalstva se je od l. 1921 do 1927 zvišalo za 5200, število družin pa za 872. Če primerjamo število družin s številom novih stanovanj od 1921. dalje, vidimo, da je v Mariboru 509 stanovanj premalo, ne glede na kleti in razne škandalozne luknje, v katerih številne družine stanujejo.

a— **Koncesijo za avtomobilsko šolo** je dobil g. inž. Ferdo Friedau. To je prva šola te vrste v Mariboru, nameščena je na Aleksandrovi cesti, vežbala bo pa v 4 tedenskih tečajih avtomobiliste po pravilniku, izdanem od velikega županstva.

a— **Jez elektrarne Fala** je bil včeraj zopet otvorjen in je tako splavarjem postala pot po Dravi prosta.

a— **Strelske družine Ruše** ustanovni obč. zbor bo v nedeljo 25. t. m. ob 3. popoldne v gostilni Mulej. Vabljeni vsi, ki žele pristopiti. 609

Iz Celja

e— **Napredna dijaška družina »Sloge« v Celju** priredi 31. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma ob 20. uri Nestorjevo burko »Lumpacij Vagabund« v lepem prevodu pesmi Otona Župančiča. Narodna društva naj bi to prireditev vpoštevala občinstvo pa se je udeležilo v lepem številu.

e— **Francosko predavanje.** Francoski krožek priredi 23. t. m. točno ob 18.15 zvečer v mestnem kinu javno predavanje v francoskem jeziku. Predaval bo g. lektor R. Martel iz Ljubljane o francoskem jeziku v 18. stoletju. Vstop prost!

e— **Celjski drobiž.** Pred par dnevi je nekdo ukradel mesarskemu pomočniku Josipu Koželju iz stanovanja v Zavodni srebrno uro in zlato verižico v skupni vrednosti 800 dinarjev. Na Jožefovo popoldne pa si je nekdo iz veže hotela Skoberne na Ljubljanski cesti izposodil kolo, ki je last Franca Krajnca iz Medloge. Pred nekaj dnevi je prodajal po mestu neki mladenič kositer v palicah. Policijskemu agentu, ki ga je na cesti ustavil, je v ugodnem trenutku pobegnil ter pustil kositer na cesti. Lastnik naj se javi na celjskem policijskem uradu.

Imenovanja v učiteljski službi

Stalne namestitve v mariborski oblasti:
(Št. 1 pomeni upraviteljsko mesto, št. 2 učiteljsko mesto.)

Srez Murska Sobota: Vladislav Benkovič, Murska Sobota 2; Štefan Poredoš, Pertoča 1.

Srez Celje: Adolf Arzenšek, Dramlje 2, Metod Škerjanec, Griže 2; Silvester Košutnik, Št. Pavel pri Preboldu 2; Matija Tomažej, Petrovče 2; Marija Cimperman-Stanek, Polzela 2; Milena Beg, Šmartno v Rožni dolini 2.

Srez Dol. Lendava: Frančiška Poljanec, Gornji Lakoš 2; Horvat Janko, Kapca 1.

Srez Dravograd: Miloš Ledinek, Črna 2; Ljudmila Dolenc, Mežica 2; Olga Rojc, Vuhred 2.

Srez Gornjigrad: Alfred Šebel, Bočna 1; Stanko Vičič, Mozirje 2; Zorko Kotnik, Rečica ob Savinji 1; Stanko Terčak, Šmartno ob Paki 2.

Srez Konjice: Rudolf Podlogar, Konjice 2; Amalija Podgoršek, Konjice 2.

Srez Ljutomer: Josip Mislej, Stara cesta 1; Nada Jenčič, Mala Nedelja 2; Josipina Mislej - Birsa, Stara cesta 2.

Srez Maribor desni breg: Franja Vaupotič, Hoče 2; Josipina Borštner, Podova 2; Marjeta Drassal, Slivnica 2; Alma Mulej, Studenice 2; Likar Marija, Ruše 2.

Srez Maribor levi breg: Rudolf Kodrič, Maribor I. breg, pom. uč.; Josip Križnič, Sv. Duh 1; Ivan Hlebec, Sv. Križ 1; Marta Elsnik, Sv. Križ 2; Avgusta Žigart, Sv. Lenart v Slov. goricah 2; Katarina Robnik, Sv. Martin 2; Ivan Cvetko, Sv. Peter 2; Radovan Jaut, Št. Rupert 1; Angela Jaut-Kristl Št. Rupert 2; Božidar Tomažič, Sv. Jakob 2.

Srez Ptuj: Zvonko Predan, Majšperg 1; Franja Predan - Mihelič, Majšperg 2; Ivan Geč, Sv. Marjeta 2; Ana Brumen, Sv. Miklavž 2; Janez Hartman, Nova cerkev 1; Hudales Matela - Hedvika, Nova cerkev 2; Oskar Hudales, Nova cerkev 2.

Srez Slovenjgradec: Rudolf Macarol, Šoštanj 2; Ivan Teuerschuch, Šoštanj 2; Marija Jugovič, Velenje 2.

Srez Šmarje: Maks Kos, Buče 1; Valentin Frece, Koprivnica 1; Justina Frece - Sotošek, Koprivnica 2; Ljudmila Stadler, Kozje 2; Jožica Karničnik, Sv. Križ 2; Marija Ogrizek, Pristava 2; Janko Kravarič, Št. Peter 1.

Stalnost je priznana: Ivani Potrato, učiteljici v Krtini, srez Kamnik; Angeli Svetic, učiteljici v Toplicah pri Zagorju.

V državno službo so sprejeti: Jadviga Smolnikar v Pečice, srez Šmarje; Ana Sekula v Zidani most; Julij Jarc, Vladko Zej v Mursko Soboto; Ciril Konečnik v Lajtersberg - Krčevino; Štefan Kaiser v Makole; Jože Prusnik je premeščen na enorazrednico v Globodolu, Josip Pirnat pa v Čadraže, srez Krško.

Otvoritev šol: V **Mrzli vasi**, srez Krško se je ustanovila trirazredna osnovna šola. Državna osnovna šola v **Dragatušu** se pretvori v petrazrednico. V **Št. Vidu pri Ljubljani** se otvori s šolskim letom 1928./29. meščanska šola.

Iz Kranja

r— *Higijena zakona.* ZKD je priredila pretekle dni v Narodnem domu več filmskih predavanj o higijeni zakona. Trikrat je predaval tukajšnji zdravnik dr Jože Bežek, enkrat za specijalist dr. Leo Savnik iz Ljubljane Številen obisk je pokazal, da so se kulturna filmska predavanja zelo priljubila.

Iz Trbovelj

t— *Smrtna kosa.* V občinski hiralnici v Hrastniku je umrl vsem hrastniškim in trboveljskim lovcem dobro znani, bivši rudniški gozdar Karel Boh, star nad 70 let. Boh je bil svoječasno hišni posestnik v Trbovljah. Razne nesrečne kupčije in pravde so ga spravile skoro na beraško palico. Kot staroupokojenec z malo pokojnino se je težko preživljal. Zadnje čase se je zdravil v celjski bolnici, odkoder so ga poslali v našo občinsko hiralnico, kjer se je nahajal le nekaj dni in umrl. Pokopali so ga v nedeljo na dolskem pokopališču. Tukajšnjim lovcem je bilo zelo žal, ker niso vedeli, da se nahaja v hiralnici in da je umrl. Tako so pokojnika pokopali kakor pokopljejo običajno občinske reveže, ki jih zapelje Selanov konj na Dol in jih spremlja le «občinski Polde». Naj bo nekoč priljubljenemu lovcu lahka domača gruda!

t— *Popravljamo.* Predvajanje «Casanove» v Hrastniku se je vršilo v Narodnem domu in ne v Novem domu, kakor smo včeraj pomotoma poročali.

t— *Dramatični odsek «Svobode» v Tržiču* je gostoval v soboto 17. t. m. v Logarjevi dvorani z veseloigro «Peg, srček moj». Igralci se niso dovolj potrudili, da bi primerno odigrali svoje vloge. Obisk je bil slab.

Iz Zagorja

z— *Otroški vrtec v Zagorju* Tekom tedna bodo tudi v Zagorju otvorili otroški vrtec, ker je oni v Toplicah prenapolnjen. S tem bo ustreženo splošni želji občinstva.

z— *Upravičen protest.* Zadnjo soboto so ob največjem osebnem prometu praznili železniški delavci na postaji tik ceste grezmice. Na proteste občinstva, naj bi se tako delo vršilo ponoči, se jim je odgovorilo, da za nočna dela «nema kredita». Mislimo, da bi moral zdravstveni zastop ukreniti vse potrebno, da se slični slučaji nič več ne pripete. Opaža se, da železniška direkcija ne posveča zagorski postaji dovolj pažnje, čeprav je promet ogromen. Tako n. pr. ima električno razsvetljavo že vsaka hiša, edino zagorska postaja ne, dasi jo je direkcija že davno obljubila. Ni čuda, da si prometno osobje želi premestitve, saj mora cele noči in še podnevi delati ob petrolejkah do izčrpanja svojih fizičnih sil. Prosimo direkcijo, naj čimprej napravi red!

z— *Kaj je s šahovskim klubom* Prijatelji šahovskega kluba, posebno mlajši, so razočarani nad mrtvilom, ki je zavladalo v klubu. Ali je usojeno, da bo šahovski klub res zaspal?

Zahvala

Vsem, ki so se me ob moji 70letnici in godu tako lepo spominjali brzojavno in pismeno, izrekam tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Ljubljana, 21. marca.

JOŠKO KOROŠEC.

Sport

Glavna skupščina LHP.

Kompromisna lista izvoljena.

Pred dnevi se je vršila redna glavna skupščina LHP, katere se je od 9 včlanjenih udeležilo po svojih delegatih 6 klubov. Bilanca preteklega leta ni bila baš zadovoljiva. Razna nesporazumljenja med poedinimi klubi in podsavezom so precej ovirale normalni razvoj mladega hazenskega sporta. Skupščine se niso udeležili mariborski klubi. To je tembolj obžalovanja vredno, ker se je zanimanje za hazenski sport zlasti v podeželskih krajih zelo dvignilo, kar se predvsem vidi v ustanovitvi novih hazena družin. Zlasti s tega vidika treba pozdraviti izvolitev kompromisne liste, ker je s tem in s pritegnitvijo teh dosedaj še «divjih» klubov ustvarjena nova in zdrava podlaga za pravi napredek hazenskega sporta v Sloveniji Na glavni skupščini je prišlo tudi do likvidacije mnogih nesporazumov, zlasti med podsavezom in Primorjem. Z lojalnim sodelovanjem vseh klubov bo novemu odboru omogočeno rešiti mnogo perečih vprašanj, moralnega in finančnega značaja, zaradi katerih so bili temelji našega hazena sporta že zelo zrahljani.

Glavna skupščina je pooblastila novi odbor, da izvede sanacijski načrt, zlasti glede financ Pričakovati je, da bodo novoizvoljeni funkcijonarji likvidirali še vsa ona nesporazumljenja, ki so izvirala zgolj iz klubskega fanatizma. Le v tem primeru bodo nudili podeželskim klubom, kar od njih upravičeno pričakujejo, t. j. zdravo inicijativo in nesebično vodstvo.

Ker nova savezna pravila po oblasteh še niso potrjena, se je volil odbor po starih pravilih Ker pa nova pravila predvidevajo večje število odbornikov kot stara, so bili tudi za nova mesta izvoljeni funkcijonarji, ki jih bo upravni odbor takoj po potrditvi novih pravil kooptiral.

Novi odbor je sestavljen nastopno: Predsednik dr Mayer (Ilirija), I. podpredsednica ga Kroftova (Atena), I. tajnica gdč. Rupeljeva (Ilirija), blagajničarka gdč Mihelčičeva (Ilirija), tehnični referent g Baltesar, odborniki ga Polakova (Atena) gg. Vončina (Primorje), Vodeb (Maribor), Samuda (Ptuj); odborniki po novih pravilih: II. podpredsednik dr. Robič (Mura), II tajnik g. Sketelj (Primorje) odbornika gg. Bucik (Slovan) in S. Sancin (Mura).

Jugoslavija : Madžarska. Ker Benčič ne more potovati v Budimpešto, je moral savezni kapetan izpremeniti našo reprezentanco, ki je končnoveljavno sestavljena nastopno: Sifliš-Ivković, Spasojević-Arsenijević, Poduje II, Popović-Marjanović, Becić, Luburić, Bonačić, Giller Z moštvom potujejo podpredsednik JNS g. Krčelić, odbornik dr. Palmović in savezni kapetan dr. Pandaković.

SK Ilirija (nogom. sekcija). Današnji trening skupine I. se vrši ob 18.30 v Kolizeju. Jutri od 16. ure dalje trening na igrišču za obe skupini V nedeljo prvenstvena tekma s SK Jadranom za I. moštvo in za rezervo. — Načelnik.

Tenis sekcija SK Ilirija. Prijave za tenis je vposlati do 5 aprila t. l. na naslov: Milan Kmet, Gosposvetska cesta 8. Navesti je natančno partijo (4 do 6 oseb) in vse razpoložljive ure.

Motoklub Celje sklicuje za nedeljo dne 25. marca svoj I. redni letni občni zbor, ki se bo vršil v Celju v rdeči sobi v Narodnem domu ob 10. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom. V prospeh motocikliističnega pokreta je udeležba vseh pripadnikov kluba članska dolžnost, dočim se nečlani kluba, motociklisti nastanjeni v področju klubovega področja (srezi Celje, Gornji grad, Šmarje pri Jelšah ter sodne okraje Šoštanj in Laško) vljudno vabijo, da se po možnosti zborovanja udeleže. — Odbor.

Klub slovenskih kolesarjev Celje sklicuje članski sestanek za četrtek, dne 22. marca ob 20. uri v hotelu «Balkan». Prosimo polnoštevilne udeležbe od strani članstva. Dostop pa imajo tudi nečlani, ki se zanimajo za kolesarski sport. — Odbor.

Po vsej Sloveniji gre glas, le „Domovina“ je za nas!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 21. marca 1928. Višina barometra 308.8 m.

Kraj (opazovanja)	Čas	Barom.	Temper	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačnost 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7 ure
Ljubljana ..	8.	701	−3 2	90	E 3	1	sneg	
Maribor ...		707	— 5	80	S 4	0		
Zagreb		770·3	— 3	74	NE 2	8		
Beograd ...		770 9	- 1	42	E 12			
Sarajevo ...		770 3	— 3	65	SW 2	10		
Skoplje		773.2	1	74	SE 4	10		
Dubrovnik ..	7.	768.1	7	73	E 4	10	dež	12.0
Split		766 4	10	92	NE 6	10	dež	0.1
Praha ..								

Solnce vzhaja ob 6.3, zahaja ob 18.12, luna vzhaja ob 6.20, zahaja ob 17.43
Najnižja temperatura danes v Ljubljani — 5.2 C.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: V južnih Alpah oblačno in padavine. Temperatura se bo dvignila.

Tržaška vremenska napoved za četrtek: Lahki vzhodni vetrovi, pozneje morski. Nebo večinoma oblačno; megla in nekoliko dežja. Temperatura od 3 do 6 stopinj. Morje mirno.

Razumna uporaba.

Če želite „RADION“ popolnoma izkoristili, pazite, kako ga uporabljate. — Ne pozabite na prvo pravilo:

„RADION“ je treba v mrzli vodi raztopiti.

Le tako razvija „RADION“ vso svojo moč in pere zares „sam“.

To pravilo je sicer enostavno, toda ravno zato ne smete pozabiti.

‚Radion‘ v mrzli vodi raztopi!

Gospodarstvo

Naša trgovinska bilanca s posameznimi državami

Generalna direkcija carin je objavila podatke o udeležbi posameznih držav v našem izvozu in uvozu. Ta statistika nam kaže naslednjo sliko o naši zunanji trgovini s posameznimi državami v l. 1927. (v milijonih Din):

1927.	Izvoz	Uvoz	Def. ali suf.
Italija	1590.0	940.1	+ 649.9
Avstrija	1448.8	1424.2	+ 24.6
Češkoslov.	726.7	1399.3	— 672.6
Nemčija	678.8	898.7	— 219.9
Grčija	619.8	102.3	+ 517.5
Madžarska	488.2	358.0	+ 130.2
Švica	216.3	102.7	+ 113.6
Francija	176.5	318.3	— 141.8
Anglija	83.6	510.8	— 427.2
Egipt	53.9	12.0	+ 41.9
Zed. države	48.1	254.6	— 206.5
Poljska	32.3	107.7	— 75.4
Rumunija	32.0	274.2	— 242.2
Nizozemska	21.3	75.4	— 54.1
Indija	17.9	75.9	— 58.0
Brazilija	0.8	188.0	— 187.2

Od držav, ki pridejo v naši zunanji trgovini v prvi vrsti v poštev, smo imeli aktivno trgovinsko bilanco z Italijo, Grčijo, Madžarsko, Švico, Egiptom in Avstrijo, z ostalimi državami pa smo imeli pasivno trgovinsko bilanco. Naša trgovinska bilanca z **Italijo** je bila v preteklem letu aktivna za 649.9 milijona Din, dočim je bila v l. 1926. aktivna za 905.9 milijona Din. Z **Grčijo** je bila naša trgovinska bilanca pri izvozu od 619.8 milijona Din aktivna za 517.5 milijona Din (1926. aktivna za 430.2 milijona Din). Z **Madžarsko** smo bili aktivni za 130.2 milijona Din (1926. aktivni za 15.8), s **Švico** za 113.6 milijona Din (1926. aktivni za 210.6), z **Egiptom** za 41.9 milijona Din (1926. aktivni za 50.2) in z **Avstrijo** za 24.6 milijona Din (1926. aktivni za 76.8).

Največjo pasivnost kaže naša trgovinska bilanca s Češkoslovaško. Pasivnost naše trgovinske bilance s to državo se je v pret. letu dvignila na 672.6 milijona Din, dočim je pasivnost za l. 1926. znašala le 488.7 milijona Din. Močno pasivna je bila tudi naša trgovinska bilanca z **Anglijo** (za 427.2 milijona Din napram 371.2 milijona Din v letu 1926.), z **Nemčijo** (za 219.9 milijona Din napram 193.9 v l. 1926.) in z **Zedinjenimi državami** (za 206.5 milijona Din napram 259.5 v l. 1926) Z Rumunijo je bila naša trgovina pasivna za 242.2 milijona Din dočim je bila l. 1926. aktivna za 451.1 milijona Din. (Tu je treba upoštevati, da se je l. 1926. izvoz preko Brajle smatral kot izvoz v Rumunijo, dočim je za l. 1927 statistika točnejša). Pasivna je bila naša trgovina tudi s **Francijo** za 141.8 milijona Din (napram 164.7 v letu 1926.), s **Poljsko** za 75.4 milijona Din (napram 69.2 v l. 1926.) in z **Brazilijo** za 187.2 milijona Din (napram 186.8 v l. 1926.).

= **Nazadovanje dotoka hranilnih vlog pri denarnih zavodih.** Iz dosedaj objavljenih bilanc denarnih zavodov, zlasti velikih zagrebških bank, je razvidno, da je bil dvig vlog v preteklem letu znatno manjši kakor v letu 1926. Računa se, da znaša skupno povečanje vlog pri denarnih zavodih za preteklo leto okrog 500 milijonov Din, dočim so se vloge v l. 1926. povečale za preko 1 milijarde Din. To dejstvo nam dokazuje, da predstavlja znaten del prirastka vlog v l. 1926. le denarne kapitale, ki so zaradi gospodarske krize in nazadovanja prometa ter produkcije postali prosti Gornji pojav nam tudi potrjuje, da je resnična tvorba novega kapitala v naši državi še vedno zelo slaba, kar je spričo težke davčne obremenitve in drugih ovir razumljivo.

= **Gibanje tečaja zastavnih listov Državne hipotekarne banke v Švici.** Tečaj 7% zastavnih listov Državne hipotekarne banke SHS, ki jih je emitiral švicarski Bankverein l. 1924. in l. 1927., se je na curiški borzi v zadnjem času občutneje dvignil. Ti zastavni listi so koncem oktobra notirali 94.50, koncem decembra pa 95, v februarju se je tečaj pričel polagoma dvigati tako, da je v sredini februarja dosegel višino 96.50, v sredini marca 97, v soboto 17. t. m. pa 97.50. Vsekakor je na dvig tega papirja vplivala vest o sklenjenem sporazumu med finančnim ministrom dr. Markovićem in angleškimi ter ameriškimi bankirji glede najetja velikega inozemskega posojila. Tako zastavni listi iz l. 1924. kakor oni iz l. 1927. notirajo danes višje kakor je bil svoječasni emisijski tečaj, kajti zastavni listi iz l. 1924. so bili emitirani po 94, oni iz l. 1927. pa po 96.

= **Obnovljeno Gospodarsko društvo za Hrvatsko in Slavonijo.** Kakor znano, je najmočnejša hrvatska zadružna zveza Gospodarsko društvo za Hrvatsko in Slavonijo pred dvema letoma prišla zaradi slabega gospodarstva v težkoče ter je bila nato deloma s pomočjo države likvidirana Zadruge, ki so bile članice te zveze, so sedaj pokrenile akcijo da se zveza obnovi. V ponedeljek se je v Zagrebu vršila skupščina interesentov ter predstavnikov zadrug, na kateri je bilo nanovo ustanovljeno Gospodarsko društvo za Hrvatsko in Slavonijo. Za predsednika je bil izvoljen gosp. Artur Mahnik, generalni upravnik posestev zagrebške nadškofije, za podpredsednika pa gosp. dr. Ritig in gosp. dr. Neudorfer Od svoječasnih članov uprave ni bil nihče nanovo izvoljen.

= **Konstituiranje Saveza lesnih industrijcev in trgovcev.** V soboto, 31. t. m. se bo vršila v Zagrebu v dvorani Trgovsko-obrtniške zbornice ustanovna skupščina Saveza lesnih industrijcev in trgovcev kraljevine SHS, in sicer z naslednjim dnevnim redom: 1.) Predložitev potrjenih pravil in konstituiranje saveza. 2.) Volitev upravnega odbora. 3.) Volitev revizijskega odbora. 4.) Proračun za l. 1928. 5.) Eventualni predlogi.

= **Ureditev obročne prodaje državnih papirjev.** Kakor znano, namerava trgovinsko ministrstvo zaradi nerednosti, ki se vršilo v obročni prodaji državnih papirjev (zlasti v Srbiji, kjer ne obstojajo nikaki tozadevni predpisi), urediti to vprašanje potom uredbe Te dni je bila v trgovinskem ministrstvu sestavljena posebna komisija pod predsedstvom načelnika gosp. Miroslava Zebića, ki bo izdelala načrt te uredbe.

= **Osnovanje Zveze tekstilne industrije.** V kratkem se bo vršila v Beogradu konferenca naših tekstilnih industrijcev, ki bo sklepala o ustanovitvi Zveze tekstilne industrije, ki bo najbrž imela svoj sedež v Beogradu.

= **Konkurz** je razglašen o imovini Pongracija Robine, mesarja v Farni vasi pri Prevaljah (prvi zbor upnikov 24. t. m., oglasitveni rok do 5 maja, ugotovitveni narok 19. maja).

= **Odprava konkurza.** Ker ni kritja za stroške postopanja je odpravljen konkurz o imovini Slovenske knjigarne, d. z o. z. v Murski Soboti

= **Občni zbori.** Redni občni zbor tvrdke «Slograd», slovenske gradbene in industrijske d. d. v Ljubljani se bo vršil 3. aprila v prostorih Prometnega zavoda za premog, d. d. v Ljubljani (bilanca 1927); redni občni zbor Kreditnega društva Kranjske hranilnice 28. t. m. v dvorani Kranjske hranilnice v Ljubljani; redna glavna skupščina Jugoslovenskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu 1. aprila.

= **Stanje Narodne banke od 8. t. m.** (Vse v milijonih Din, v oklepajih razlike napram stanju od 29. februarja). **Aktive:** kovinska podlaga 400.5 (— 1.5); posojila na menice 1346, na lombard 265.2; skupaj 1611.3 (+ 40.8); saldo raznih računov 707.7 (— 12.1) **pasiva:** obtok bankovcev 5470.6 (+ 74); državne terjatve 306.8 (+ 46); obveznosti po žiru 585.4 po raznih računih 271.5; skupaj 857 (— 92.9).

Borze

21. marca.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet precej živahen Potrebo v devizi na Newyork in deloma v devizi na Trst je krila privatna ponudba ostalo potrebo pa Narodna banka Deviza na Dunaj je dalje popustila na 8 (včeraj 8.011), tečaji ostalih deviz pa so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda zaradi nazadovanja tečajev v Beogradu popustila za 2—3 točke. Promptna se je trgovala po 437 — 438, kasa po 438, za marc po 439, za april po 441 — 442 in za december po 457. Investicijsko je bilo zaključeno po 87, agrarne pa po 58 V bančnih vrednotah ni bilo sprememb, edino Narodna banka je notirala nekoliko višje (6100 — 6200). V industrijskih papirjih je bil promet nekoliko živahnejši, vendar se tečaji niso bistveno spremenili Zaključki so bili v Vevčah po 145, v Danici po 142 in v Tvornici vagonov po 50.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.86 — 22.92 (22.89), Berlin 13.58 — 13.61 (13.595), Bruselj 0 — 7.9265, Budimpešta 0 — 9.9332, Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.985 do 8.015 (8), London 277.14 — 277.94 (277.54), Newyork 56.76 — 56.96 (56.86), Pariz 0 do 223.80, Praga 168.15 — 168.95 (168.55), Trst 299.27 — 301.27 (300.27).

Zagreb. Dunaj 13.58 — 13.61, Budimpešta 9.9182 — 9.9482, Milan 299.125 — 301.125, London 277.14 — 277.94, Newyork 56.76 do 56.96, Praga 168.15 — 168.95, Curih 1093.5 do 1096.5.

Trst. Beograd 33.18 — 33.48, Dunaj 263.75 do 269.75, Praga 55.975 — 56.275, Pariz 74.35 — 74.65, London 92.30 — 92.50, Newyork 18.8825—18.9425, Curih 363.50—365.50; dinarji 33.15 — 33.65.

Dunaj. Beograd 12.48375 — 12.52375, Berlin 169.705 — 170.205, London 34.6475 do 34.7475, Milan 37.495 — 37.595, Newyork 709.35 — 711.85, Pariz 27.925 — 28.025, Praga 21.0175 — 21.0975, Curih 136.67—137.17; dinarji 12.39 — 12.45.

Curih. Beograd 9.135, Berlin 124.15, Newyork 519.06, London 25.3425, Pariz 20.435, Milan 27.425, Praga 15.39, Budimpešta 90.70, Bukarešta 3.22, Sofija 3.75, Varšava 58.30, Dunaj 73.075.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 135 — 0, Prašteđiona 800—0, Kreditni zavod 155 — 0, Vevče 135 — 0, Kranjska industrijska 315 — 0, Ruše 265 — 280, Investicijsko 86 — 0, agrarne obveznice 57.5 — 0, Stavbna 56 — 0, Šešir 125 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 438 — 439, kasa 438 — 439, za marc 438 do do 439, za april 441 — 442.5, za december 471 — 474, investicijsko 86 — 87.25, agrarne 57.5 — 58; bančne: Hipo 59 — 60, Poljo 17 — 19. Kreditna 89 — 90, Prašteđiona 800 do 802.5. Jugo 96.25 — 96.5, Ljubljanska kreditna 134 — 135, Narodna 6100 — 6300, Zemaljska Sarajevo 142 — 150; industrijske: Gutmann 220 — 230, Slaveks 0 — 117.5, Slavonija 13 — 14, Danica 140 — 143, Drava 525 — 550, Vevče 141 — 145, Tvornica vagonov 50 — 51, Dubrovačka 425 — 445, Trbovlje 495 — 505, Mlinska 18 — 0, Šećerana Osijek 520 — 540.

Beograd. Vojna škoda 436 — 437, za april 440.5 — 441, za junij 449 — 450, investicijsko 87.5 — 88, agrarne 56.5 — 57.5.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.13, v Berlinu 7.353.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (21. t. m.) Les: Tendenca nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona tramov po noti kupca, fco vagon Postojna po 280 Deželni pridelki: Tendenca čvrsta Cena pšenici se je nekoliko dvignila. Zaključen je bil 1 vagon moke. Nudi se pšenica (78-79 kg, 2 %, slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška, promptna po 385 — 387.5, slavonska promptna po 380 — 382.5; turščica (slov. postaja, navadna tarifa, plač. 30 dni): baška, promptna po 290 — 292.5, za marc po 295 do 297.5, za april po 300 — 302.5; moka: «0g», fco Ljubljana, plač. po prejemu po 530 do 535.

Živinski sejem v Ljubljani (21. t. m.) Prignanih je bilo: 246 konj, 50 volov, 22 krav, 3 teleta, 175 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 33 konj, 24 volov, 12 krav, 3 teleta in 40 prašičkov. Sejem je bil slabo obiskan. Cene so ostale nespremenjene. Za kg žive teže notirajo: voli I. 8.50, II. 7.50, III. 6.75, krave debele 5—6, krave klobasarice 3—4, teleta 10—11 Din.

Novosadska blagovna borza (21. t. m.) Tendenca nespremenjena. Pšenica: baška, 78-79 kg 340 — 345; baška, 77-78 kg, 342.5 — 347.5; banaška 78-79 kg 337.5 do 342.5; promet 6 vagonov. Turščica: baška, stara 257.5 — 262.5; baška in sremska 252.5 — 257.5, za april 260 — 265, za aprilmaj 262.5 — 268; promet 75 vagonov. Moka: baška «0» in «0gg» 467.5 — 477.5; «2» 447.5 — 457.5; «5» 427.5 — 437.5; «6» 370 do 380; «7» 305 — 315; «8» 20 — 230; promet 1 vagon.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (20. t. m.) V skladu z nespremenjenimi inozemskimi notacijami je tendenca tržišča ostala dalje čvrsta. Navzlic dejstvom, da je postal konsum bolj reserviran, cene niso nazadovale. V rži je ponudba slaba, v turščici pa je zabeležiti ponovni dvig cen. Tudi v ovsu je tendenca čvrsta. Uradno notirajo: pšenica: domača 42.5 — 43.25, madžarska Tisa (81-82 kg) 47.25—47.75; rž: marchfeldska 43.25 — 43.75; turščica: 35.25 do 36.25; oves: domači 36.5 — 37, madžarski 37.5 — 38.

Dunajski svinjski sejem. Dogon 14.673 komadov, od tega 2309 iz Jugoslavije. Pri slabem prometu so se pitane svinje trgovale po nespremenjenih cenah, mesne pa so se pocenile za 5 grošev Za kg žive teže notirajo: pitane svinje I 2.10 — 22.20, angleške križane 1.85 — 2.05, kmetske 1.80 — 2.10, stare 1.85 — 1.90, mesne 1.60 — 1.95.

Ali ste se že naročili na „PONEDELJEK“?

Iz življenja in sveta

Sedemdesetletnica češkega novinarja Penižka

Češki javni delavci so izdali v zadnjih letih ogromno literaturo, ki se nanaša na zadnje decenije češkega življenja. Ta dela so večinoma politični spomini. Večini slovenskega izobraženstva so znani spomini prezidenta češkoslovaške republike, a tudi knjige zunanjega ministra Beneša. Dočim pa se ta dela nanašajo na graditeljstvo češkoslovaške države, izdajajo starejši politiki in novinarji svoje memoare iz dobe, ko se je odločalo o češkem narodu na nemškem Dunaju, v ondotnem parlamentu.

Eden izmed čeških novinarjev, ki je prinešel v Prago bogato zakladnico vsakovrstnih spominov, je Josef Penižek. Slovenska javnost je imela priložnost seznaniti se z njegovim imenom pred nekaj meseci, ko so izšli Penižkovi podatki o tragični smrti Rudolfa Habsburškega v Mayerlingu. Vse svetovno časopisje je tedaj reproduciralo njegove izjave in tudi naše «Jutro» jih je objavilo v izvlečku.

Penižkovi spomini se nanašajo na dobo štiridesetih let, od l. 1878. do leta 1918., ko je deloval na Dnuaju. Doslej so izšle tri knjige, ki bodo zaključene šele v štirih nadaljnjih zvezkih. Penižek objavlja v tem svojem memoarnem ciklu spomine na velike in značilne politične dogodke. Tudi jugoslovenski politiki so v njegovem delu posvečene mnoge strani. Imel je posebno živahne stike s slovenskimi naprednimi poslanci v dunajski zbornici in v indeksu dosedanjega gradiva naletimo na vsa pomembnejša imena zadnjih desetletij.

Po prevratu se je preselil Penižek v Prago. Ostal je pri svoji stroki parlamentarnega žurnalstva in se udejstvuje danes kot tak pri praških «Narodnih Listih». V tem svojstvu je senior češkega novinarstva, ki nima mimo njega nobenega tako bogato izkušenega časnikarja.

V petek, dne 23. t. m. bo praznoval Penižek svojo sedemdesetletnico. Za to starost je še vedno prožen in čil in kdor ne ve, da ima že sedem križev na plečih, ne bi mu prisodil mnogo nad petdeset let. Kot aktiven novinar je gotovo najstarejši češki žurnalist. Ko mu čestitamo k sedemdesetletnici, želimo le to, da bi ostal še dolgo zdrav in čvrst in da bi predvsem dovršil svoje memoare do kraja. Slovenski politični in kulturni zgodovinar bo vsekakor moral seči tudi po njegovih knjigah, ko bo iskal obraz slovenstva in njegovih predstaviteljev v nedavni preteklosti.

Novinar in pisatelj Josef Penižek je bil rojen l. 1858. v Stalcu pri Taboru na južnem Češkem. Studiral je gimnazijo doma, slavistiko pa pri Miklošiču na Dunaju. Miklošič ga je nagovarjal, naj bi se posvetil studiranju narečja Čičev v istrskem Primorju in naj bi se habilitiral na Dunaju za zgodovino slovanskih slovstev. Penižek pa se je moral posvetiti krušnemu poklicu, ker za studij slavistike ni imel sredstev. Prevajal je v češčino dela iz slovanskih jezikov; iz slovenščine je prevedel Prešernove pesmi, Jurčiča, Stritarja in Tavčarja. Prevajal je tudi Preradovićeve pesmi. S Slovenci se je stikal v dunajskem parlamentu; občeval je posebno s Klunom, Hribarjem in Tavčarjem, pa tudi s Šusteršičem in Korošcem ter je bil celo vrsto let dunajski korespondent ljubljanskega dnevnika «Slovenski Narod».

Varnostna priprava proti zastrupljenju s plinom

Mladi dunajski trgovski akademik Alfred Kepka je predložil preizkuševalnemu zavodu za kurilno tehniko na tehnični visoki šoli zanimivo pripravo, ki onemogoča zastrupljevanja s svetilnim plinom. Ta priprava sestoji iz Bunsenovega gorilnika, ki gori stalno z majhnim plamenom in ki je zvezan z električnim zvoncem. Nad gorilnikom je postavljen tudi toplomer, ki ga plamen segreva neprestano na 250 stopinj C. V živosrebrni steber tega toplomera sega električni kontakt, ki se pretrga za nekaj črt nad 250 stopinj, še nekaj črt višje pa vodi v toplomersko cevko drug kontakt. Čim se poveča količina svetilnega plina v sobi že za samega pol odstotka, zagori plamen močneje, živosrebrni steber se dvigne, doseže drugi kontakt in zvonec prične brneti. To se zgodi že po petih minutah, če se je količina plina pomnožila za pol odstotka. V slučaju, da gorilnik ugasne, zabrni drug električni svarilni zvonec.

Svetovna zveza za seksualno reformo

Z Dunaja poročajo, da se ustanavlja svetovna zveza za seksualno reformo na znanstveni podlagi. Med ustanovitelji navajajo znana imena, kakor Avgusta Forela, Havelocka Ellis, Magnusa Hirschfelda, Viktorja Margueritteа, Rudolfa Goldscheida, Rozo Mayrederjevo in druge. V posebnem proglasu pravijo ustanovitelji, da bo zveza delovala za prenovitev seksualne etike in socijologije po naukih seksualne biologije in seksualne psihologije. Hoče ju iztrgati vplivu teoloških naukov. Med programatičnimi točkami navajamo: reformo zakona, izboljšanje položaja žena, ureditev porodov, evgenično izboljšanje potomstva, pravilno presojanje zakonske nesposobnosti, toleranco v zadevah proste ljubezni, osnovanje novega seksualnega kazenskega prava, seksualna vzgoja in seksualno prosvetljevanje.

Sven Hedin v Mongoliji

Pred kratkim je prišla na Švedsko prva brzojavka slavnega raziskovalca Svena Hedina, ki se je sredi lanskega leta podal v še docela nepoznane pokrajine Mongolske republike. Hedin je oddal brzojavko, v kateri obširno poroča o svojih odkritjih, že 30. januarja t. l., a jo je kitajska cenzura zadrževala cel mesec.

Hedinovi ekspediciji se je pridružilo več odličnih znanstvenikov vseh panog; karavana je štela 17 mož in 240 kamel. Ekspedicija se je razdelila v 3 skupine, ki pa so potovale vzporedno, da je bilo mogoče istočasno raziskati širše predele. Oddelek ekspedicije, ki jo je vodil profesor Juans, se je na prvi etapi izgubila, tako da je bilo treba poslati zanjo posebno rešilno ekspedicijo. V drugi etapi ekspedicije je prepotovala karavana v celoti 4500 km poti, ki so jo vso kartografirali. Norin, član ekspedicije, je zrisal epohalno triangulacijsko karto, ki obsega 2600 kvadratnih km doslej še neraziskanih predelov Mongolije in razkriva postanek puščav iz popolnoma novih vidikov.

Ekspedicija je odkrila 125 najdišč izkopnin iz nove kamenite dobe in nabrala po njih čez 1800 pomembnih predmetov, ki datirajo iz tiste dobe. Hummel je zbral obsežen herbarij, ki nudi točno sliko tamkajšnjega rastlinstva. Zbral je nebroj žuželk in črvov ter izvršil 60 antropometričnih merjenj na domačinih. Pri meteorologičnih opazovanjih so pomagali vsi člani ekspedicije. Za astronomska merjenja jim je služil «pravi čas», ki so ga sprejemali iz nemškega brezžičnega oddajača v Nauenu.

Z domačini je ekspedicija prav lahko izhajala in je niso nikjer ovirali. Kljub velikanskim diferencam med dnevno in nočno temperaturo so vsi člani ekspedicije v najboljšem stanju in vedno dobre volje, polni poguma za nadaljnje težke naloge, ki jih še čakajo.

Nenavadna tragedija

Varšava, 21. marca.

Danes se je odigrala na eni izmed najživahnejših glavnih cest čudna tragedija. Neka izgubljena deklica se je na cesti onesvestila. Stražnik, ki ji je priskočil na pomoč, je opazil, da je bruhnila kri. Ustavil je mimovozeči avtomobil in zahteval od šoferja, da odpelje žrtev bede v bolnico. Šofer je to odklonil, češ da mu bo dekle s krvjo poškropilo avtomobil. Medtem se je nabralo okoli voza precej občinstva, ki se je postavilo v sporu na stran šoferja. Stražnik je v tej situaciji z besedami: «Na tem sramotnem svetu ne morem živeti!» potegnil revolver in se ustrelil. Ko je njegov tovariš, ki je prišel na kraj tragedije, videl njegovo smrt, si je tudi iz revolverja pognal kroglo v glavo.

Okoli sveta v 12 dneh

V Lipskem je predaval dr. Eckener, ki je prvi poletel z zrakoplovom preko Oceana, o novih izgledih v zračnem prometu in o novem nemškem zrakoplovu, ki ga gradijo sedaj za redno potniško plovbo med Evropo in Ameriko. Dr. Eckener je izvajal med drugim, da je za daljše polete zrakoplov veliko bolj rentabilen nego letalo. Ta rentabilnost je v zvezi s kakovostjo motorja. Novi motor za nemške zrakoplove je baje celo tehnično čudo. S tem motorjem na zračno ohlajevanje bo mogoče poleteti za celih 1000 km dalje nego pri najuspešnejšem dosedanjem vztrajnostnem poletu. Takšnih motorjev s skupno 2800 konjskih sil bo imel novi zrakoplov («L. Z. 127») pet. Z njim bodo poskusili tudi pot okoli sveta, ki ne bo trajala po Eckenerjevem mnenju več nego 12 dni.

Večni skandali Viljemovega svaka

Kakor smo že poročali, je svak bivšega nemškega cesarja, mladi Rus Zubkov, prostovoljno zapustil nemška tla, da se izogne prisilnemu izgonu zaradi svojih večnih škandalov. Ker namerava posetiti v belgijskem Kongu svojega strica, se je odpeljal v Bruselj, da dobi potrebne dokumente. Belgijski listi pišejo o avtorju neštetih škandalov z veliko ironijo in prinašajo kompromitentne izjave tega propalega hohenzollernskega zeta. Radovednežem je Zubkov brez ovinkov razodel nekatere intimnosti iz svojega kurijoznega zakona. «Moja žena», je dejal «ni ljubosumne narave in se je kaj lahko pomirila z dejstvom, da imam poleg nje tudi razne prijateljice. Zelo srečen sem v zakonu, kajti moja soproga je otročja in naivna kakor kakšna 18 letna deklica». Pustolovec govori tudi o prekooceanskem poletu, ki ga podvzame pod vodstvom nekega ruskega vojaškega letalca. Glede svojega povratka v Nemčijo je mnenja, da nemška oblastva v tej stvari ne bodo vedno intransigentna in mu bodo po nekaj mesecih zopet dovolila bivanje v Nemčiji. Baje je od odločujočih krogov že dobil tozadevna zagotovila. Princesa Viktorija nikakor ne misli na ločitev od Zubkova in je uverjena, da so vsi ekscesi, ki jih uprizarja njen mož, samo posledica nesreče z motorjem, ko se je mladi mož nekoliko pretresel možgane. Kakor vse kaže, je postala Zubkovu Nemčija, dosedanje poprišče njegovih klavrnih junaštev, premajhna in hoče svoje nelepo delovanje raztegniti tudi na črni kontinent, ako mu Belgija da dovoljenje za bivanje v Kongu.

Zapuščeni otočani

V Kirkwall se je te dni vrnila ekspedicija, poslana na Hebridske otoke, da pripelje tamošnjim prebivalcem vsak dan življenske potrebščine in zlasti božične darove. Zaradi slabega vremena se ji je šele sedaj posrečil povratek. Udeleženci ekspedicije pripovedujejo, da so na najsevernejši hebridski otok St. Kilda prišli ravno pravi čas, da otmo prebivalce največje stiske. Otočani — 60 po številu — so bili že porabili zadnjo vžigalico in so morali vzdrževati neprestan ogenj, tako da so skoro popolnoma izčrpali zalogo goriva. Najlepši božični dar so bile otočanom vžigalice. Ekspedicija pa jih je preskrbela tudi z živili in z obleko ter s kurivom.

Pozna jo

Ona: «Na svidenje, pisala ti bom ob koncu tedna.»

On: «Toda, draga! Ali bi ne mogla shajati z denarjem nekoliko dalje?»

Krastača čarovnica

V neki vasi na Nižjem Avstrijskem so kmetu zbolele krave, tako da mu niso dajale več mleka. Namesto da bi jim zboljšal krmo ali da bi vprašal živinozdravnika za svet, se je dal od starih bab pregovoriti, da so krave začarane. Tedaj so začeli iskati čarovnico. Kmalu so jo imeli v roki. Bila je to velika krastača, ki jo je kmetova žena našla v nekem kotu hleva. Sklenili so, da jo sežgejo. Pred hlevom so napravili grmado, poleg grmade so postavili dve goreči sveči in kmet je skakal s križem v roki okoli ognja, na katerem se je cvrla na smrt obsojena žival. Stvar je prišla na uho oblastim, ki so uvedle proti kmetu sodno postopanje zaradi mučenja živali in ga kaznovale na veliko globo. Listi ne poročajo, da-li so mu krave ozdravele po tisti čudni srednjeveški zdravilni proceduri.

Sovjeti se pripravljajo na boj proti – podganam

Po ugotovitvah komisarijata za narodno zdravje je v Moskvi dva in pol milijona podgan in 14 milijonov miši, ki povzročajo ogromno škodo. Letno uničijo te živalice raznega blaga v vrednosti do 16 milijonov rubljev. Po istih podatkih uničijo podgane na vsem ozemlju sovjetske Unije raznih živil za pol milijarde rubljev. Komisarijat je za mesec junij razpisal vseobčo mobilizacijo za boj proti tem malim škodljivcem. Udeležba na boju je za vsakogar obvezna. V Moskvi je bilo že razdeljeno 100.000 pasti. Kdor ujame podgano dobi zanjo srečko za podganjo loterijo. Na vsakih 1000 srečk je ena z dobitkom po 50 rubljev. Tudi strupi in mačke bodo važna bojna sredstva. Ljeningrajsko društvo «Proletarec» se je že preskrbelo z mačkami, kar je zelo težavno, ker se mačje kože dobro prodajajo kožarjem, ki iz njih izgotavljajo posrečene imitacije tjulenjevega kožuha.

Italijanski parniki

Na visokem morju med Ciprom in pirejskim pristaniščem bi se italijanskemu luksuznemu parniku «Stella d'Italia» kmalu dogodila nesreča, podobna nedavni katastrofi «Principesse Mafalde». Ladja je vozila v viharni noči proti Pireju s 120 avstrijskih in nemških turistov na krovu. V bližini otoka Keja so odpovedali stroji in vse je kazalo, da bo parnik treščil v čeri. Zavladala je strahovita panika, vso noč je klicala ladijska radiopostaja na pomoč. Po dolgih mukah se je vendar posrečilo da so stroje spravili v tek in zadnje vesti so javljale, da je «Stella d'Italia» vendarle dospela v Pirej.

Deportiranje v Sibirijo
je tudi v boljševiški Rusiji znak, da se režimi spreminjajo, toda ljudje in njih metode ostanejo iste.

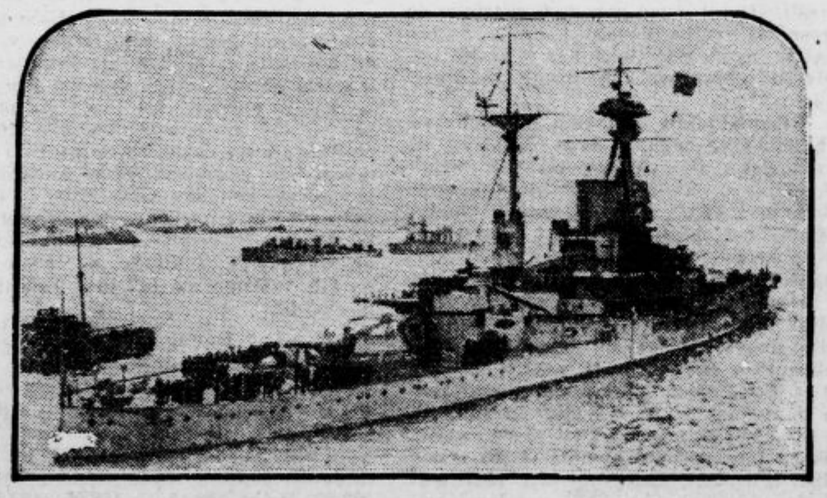

«Royal Oak»,
angleška bojna ladja, na kateri je te dni izbruhnil še nepojasnjen upor med višjim častništvom, ki je dovedel do velikega skandala v angleški javnosti in do odstavitve nekaterih poveljujočih glav.

Za desinfekcijo ustne dupline in grla, za obrambo proti gripi, vnetju vrata in prehladu

Panflavin pastile

Učinkujejo specifično pri vseh nalezljivih boleznih.

Dopisi

KAMNIK. V soboto in nedeljo je vprizoril odsek Narodne čitalnice v režiji g. Kosa Scheinpflugovo veseloigro »Druga mladost«. Snov igre je bila za Kamnik povsem nekaj novega. Smeha je bilo dovolj, občinstva v soboto manj kakor v nedeljo, ko je bila dvorana nabito polna. Zasedba ni bila najboljša, vsaj v vlogi obeh zakonskih žen in odvetnika Klementa bi morali imeti boljše igralce. Od igralk je še kolikor toliko ustrezala Brazdova, dočim je bila Meliharjeva premlada. Notar Klement ni obvladal vloge v tekstu. Brazda je zadovoljil, prav tako Orlov. Vlogo hčerke Tine je podala gdč. Čižmekova lepo in prikupljivo. Dvojni vlogi očeta in sina je podal g. Kos zelo dobro. Dramatični odsek bo v kratkem vprizoril Langerjevo »Periferijo« z gostom go. Nablocko, članico Narodnega gledališča v Ljubljani. V pripravi je še Matačičeva drama iz zasedenega ozemlja »Molk«. Dramatični odsek se je pred kratkim konstituiral takole: predsednik Kos, tajnik Klemenčič, knjižničarka Bavdkova, garderober Stele, oderski mojster Golob, odbornika Vedlin in Čižmekova.

STARI TRG PRI LOŽU. V nedeljo 18. t. m. nas je prijetno presenetil dramatični odsek sokolskega društva z uspelo Cankarjevo farzo »Pohujšanje v dolini šentflorijanski« Igro je spretno režiral br. Jerala. Scenerija je bila posebno v zadnjem dejanju prav okusna. Vloge so bile v splošnem dobro razdeljene. Izboren je bil br. Furlani v vlogi zlodeja, ki je žel s svojo masko in nastopom obče priznanje. Prav dobra sta bila Peter in Šviligoj. Smeh je vzbujal cerkovnik s svojim originalnim nastopom. Dobri so bili tudi ostali, pri nekaterih pa bi želeli razločnejšo izgovarjavo. Prav prijetno so nas iznenadili lepi in izbrani kostumi kakor tudi lepe maske. Obisk je bil dober in upamo, da je poleg moralnega zadovoljil tudi finančni efekt prireditve.

LJUTOMER. Sokolsko društvo se prav lepo razvija. V novem Sokolskem domu je v vseh prostorih, v telovadnici, na odru, v odsekih, kakor v čebelnjaku. Društvo pridno vprizarja gledališke igre, ki so vse dobro obiskane. V soboto 17. t. m. in v nedeljo 18. t. m. je vprizoril dramatični odsek v režiji br. Stoparja burko »Ulica št. 15«. Vsi igralci so se potrudili in podali dokaj dobro svoje nelahke vloge. Med odmori je sviral salonski orkester pod vodstvom br. Ljubeja ter nas razveselil z več prav lepimi komadi. Zvečer pa je bil zabavni večer v prid gladujočim v Hercegovini.

VOJNIK. Po dolgem obotavljanju se je sokolsko društvo otreslo vseh pomislekov in vprizorilo na Jožefovo pregrešno »Vdovo Roślinko«. V narodnem slogu prirejenem odru so nam podali naši diletanti to komedijo tako dovršeno, da bi predstava delala čast marsikateremu večjemu odru. Od ženitveželine Rošlinke, ki nas je z živahno igro naravnost presenetila, do nagajivega pastirja so bile vse vloge zelo posrečene. Dejanja so se razvijala živahno in harmonično. Pohvalno naj omenimo, da so si nabavili igralci originalne gorenjske narodne noše. Vokalizacija naj bi bila pri nekaterih nekoliko boljša. Salve smeha so dokaz, da je bilo občinstvo z igro zelo zadovoljno. Naše diletante prosimo, naj nas kmalu povabijo na kako novo predstavo.

GUŠTANJ. V Kotlah je 19. t. m. več nemških nacijonalcev izzivalo v gostilnah mirne kmečke fante. Ko so videli, da jim ti ne nasedejo, se je eden izmed njih pognal v kmečkega fanta Haberla, ki se je nedavno vrnil od vojakov, in ga zabodel z nožem v trebuh. Ranjenca o takoj prepeljali v slovenjgraško bolnico, vendar je malo upanja, da bi okreval.

Izjava

Podpisani Josip Sluga, delavec v Lokah 383, p. Trbovlje, prosim g. Josipa Pirca, ključavničarja v Lokah 259, javno odpuščanja, ker sem ga dne 13. II. 1928. tako nesramno in po krivici obrekoval. Iz srca obžalujem, da sem to storil ter prav rad preklicujem svoje lažnive ter popolnoma neosnovane obdolžitve, hvaležen g. Pircu, da mi jih je odpustil.

Trbovlje, 18. marca 1928. 610

JOSIP SLUGA
delavec v Lokah 383, p. Trbovlje.

najbolje, najtrajnejše, zato najcenejše!

Umetnik in politika

(Misli o mejah dolžnosti, ki jih ima človek proti družbi.)

O priliki, ko smo Slovenci slavili petdesetletnico, a prav za prav pesniško delo Otona Župančiča in s tem tudi izrazito manifestirali same sebe, je »Slovenec« priobčil uvodni članek v počast Župančiču in je v njem omenil kot temno točko Župančičevo, da Župančič svojčas ni podpisal slovite izjave slovenskih kulturnih delavcev.

Pred kratkim je izšla revija »Svobodna mladina«, katera Župančiču posveča uvodnik, a mu očita isto opustitev in isti greh, kot »Slovenec«.

Ker se mi zdi zadržanje obeh principijelno vredno razglabljanja in ker smatram, kakor bodo pokazale sledeče misli, stališče uvodničarjev »Slovenca« in »Svobodne mladine« za zmotno, se ne morem zdržati, da ne bi govoril o tej stvari. Ko se pa postavim na stališče nasprotno »Slovencu« in »Mladini« moram podčrtati, da sem tudi jaz podpisal dotično izjavo kulturnih delavcev, da ne bi kdo mislil, da govori v prilog Župančičevega zadržanja človek, ki hoče utemeljevati sam svoje zadržanje.

»Slovenec« in »Mladina« sta Župančiču njegovo pasivnost pri tisti deklaraciji štela v krivo. Ne more pa biti govora o kaki krivdi. Če ne najdem, da je Župančič imel dolžnost k aktivnemu sodelovanju. Ko začnem razglabljati o dolžnostih, ostane zame konkretni Župančičev primer na strani in se odpre prevažno vprašanje, kakšne so dolžnosti človeka proti družbi in kje so meje teh dolžnosti?

Temeljna duhovna podstava človeške družbe je ta, da smo ljudje različno nadarjeni. Različno nadarjeni ne samo po intenziteti talenta, še bolj različno v smereh udejstvovanja.

Če vzamemo, da bi bili vsi ljudje enako nadarjeni tako po svoji smeri, kot po intenziteti, bi človeška družba ne mogla obstati, prav za prav niti začeti se. Na vsak način pa bi taka obča enaka nadarjenost pomenila smrt družbe, ker bi bili vsi drug drugemu popolnoma nepotrebni.

Gotovo je, da ni človeka, ki bi bil v vse možne duhovne smeri enakomerno nadarjen. Nadarjenost je marveč v ljudeh čisto specijalizirana. Čim večja je nadarjenost v eno smer, tembolj zaostajajo običajne duševne zmožnosti istega človeka v drugih smereh. Vzemimo človeka, ki je v najvišji človeško dosegljivi meri nadarjen v eno smer, recimo Beethovna v muziki. Njegov tako vehementen genij izpolnjuje njegovo življenje v tako pretežni meri, da mu je tudi fizično nemogoče posvečati količkaj večjo pozornost kaki drugi strani življenja. Njegova silna produktivnost mu nalaga toliko dela, celo samo fizičnega dela, da mu za vse drugo tako rekoč ne preostaja nobenega časa. Naravno je, da se njegova celotna duševnost razvije čisto enostransko tako, da ostane brezbrižen za vse strani življenja izven muzike.

Posledica čisto instinktivne duševne ekonomije je zanj ta, da on na vse one strani življenja, ki ga ne zanimajo, v kolikor pa prihaja ž njimi vendarle v dotiko, prevzema oni način gledanja, kot mu je dan po tako zvanem duhu časa, to je po splošnem mišljenju njegove dobe o teh straneh življenja. On nima niti časa, niti potrebe pravilnost tega mišljenja, izraženega v »duhu časa«, analizirati in preizkuševati, je-li pravilno in je-li odgovarja resnici. V vseh teh smereh življenja je torej nujno podvržen vsem predsodkom svoje dobe, je sužen »duha časa« in nikakor ne voditelj svojega naroda. Pač pa je voditelj v čisto ostro določeni smeri, v smeri svoje konkretne ženijalne nadarjenosti, torej samo v glasbi.

Vsak izrazito nadarjen človek **je voditelj v izolirani smeri svoje specijelne nadarjenosti, toda v nobeni drugi smeri.** Zdi se mi karakteristična poteza primitivnih narodov, da človeku, ki je nadarjen v neko smer in se mu lahko zaupa vodstvo v tej smeri, takoj hočejo naprtiti vodilne odgovornosti v vse smeri življenja. To je neko pretiravanje avtoritetnega principa in generaliziranje avtoritete razumljivo le iz majhne duhovne razvitosti takega naroda. Kot že rečeno, ni človeka, ki bi bil na vse strani duhovnega življenja nadarjen. Narobe. Naravno je, da so pri vsakem človeku strani življenja, za katere nima nobene nadarjenosti.

Ni si mogoče misliti, da bi bil človek zavezan napram družbi k pozitivnim dejanjem v tisto smer, za katero ni nadarjen. Nesmiselna bi bila taka zahteva s strani družbe, ker bi družbi udejstvovanje človeka v tisto smer, za katero ni nadarjen, ne moglo prinesti nikake koristi. Nikomur ne bo prišlo na misel, zahtevati od človeka, ki je čisto nemuzikaličen, naj se muzikalično udejstvuje.

V negativnem pogledu se torej da čisto točno omejiti obseg dolžnosti človeka napram družbi: človek nima nikake obveznosti napram družbi v vseh onih smereh, v katerih mu manjka talenta.

Druga temeljna misel: trdim, da je bistvena lastnost vsake resnične nadarjenosti v tem, da je človek v smeri svoje specijelne nadarjenosti gnan to nadarjenost **pokazati v dejanju.** Človek, ki je talentiran za muzikalno komponiranje, ima potrebo komponirati. Človek, nadarjen igralsko, ima potrebo se udejstvovati kot igralec.

Iz tega gledanja je opravičen kontrerni sklep: v katerih smereh se kak človek **drži popolnoma neaktivno, tam ni nadarjenosti.** Pasivnost človeka je torej najsigurnejše znamenje, da manjka temu človeku nadarjenosti v vseh onih smereh, v katerih se pasivno zadrži.

Ta trditev se bo mogoče zdela komu pretirana, češ, da se da vendar misliti, da ima tudi človek, ki je v neko smer pasiven, v tej smeri lahko še nek četudi samo rudimentaren talent. Ta misel bi bila pravilna, če bi smel ali mogel gledati na posameznika kot čisto izolirano bitje, toda če pogledam istega človeka z vidika življenja družbe, kateri vidik je za nas v tem premišljevanju odločilen, se mora reči, da z vidika družbe zanjo oni talent, ki se ne manifestira v nikakih dejanjih, nima nikakega pomena, in je torej, **družbeno pogledano, ta talent enak ničli.**

Človeka torej, ki se v nekih straneh javnega življenja drži pasivno, je treba smatrati za nenadarjenega v tiste smeri in vsled tega ga ne zadene tudi nikaka dolžnost, se v tiste smeri aktivno udejstvovati.

Taka pasivnost kot posledica nenadarjenosti je tudi psihološko povsem utemeljena. Človek namreč, ki v neko smer ni nadarjen, se za razvoj življenja v tisti smeri naravno tudi ne zanima, ga ne nadzira. Če bi ga sedaj naenkrat silili, da stori korak v to zanj neinteresantno smer, se mu bo upravičeno zdelo, da je vsak njegov korak, korak v temo, čigar podstava in posledice so mu popolnoma negotove in nepreračunljive. Zato je njegov instinktiven strah pred vsakim dejanjem v tako smer popolnoma razumljiv in naravnost neizogiben.

Če kaka socijalna grupa podvzame neko akcijo, je razumljivo, da ona smatra svojo idejo, ki jo goni do tega koraka, za edino zveličavno in da ima naravno tendenco, zase dobiti čim več osobnosti, ki bi pomagale nositi njen pokret. Ona ima pravico in celo dolžnost delati propagando za svojo idejo. Toda sociološko vzeto stori ona vedno napako, kadar hoče s silo nekoga napraviti za aktorja v svoji akciji. Zakaj akter, katerega njegova lastna duhovna dispozicija nikakor ne bi vedla do te akcije, je samo navidezen akter in taki socialni grupi brez vrednosti za njen pokret.

Kaj je praktični rezultat mojega gledanja na te stvari?

Popolno respektiranje vsakega človeka. Zato pa je dopustno le s prepričevanjem dobiti posameznika za kako socijalno akcijo, nikakor pa ne s pritiskom.

Družba je tem bogatejša, čim več različnih talentov ima med seboj. Za njen zdrav razvoj so enako potrebni talenti, ki gredo v smer a, v smer b, v smer c, kakor tudi vsi oni talenti, ki gredo v smeri, ravno nasprotne navedenim. Ker kontrerne smeri so potrebna kontrola svojim nasprotnicam. Potrebne so v družbi močne komponente konzervativnega karakterja. Toda nič manj niso potrebne kontrerne, celo revolucijonarne komponente v narodu, ker vseh teh skupna rezultanta pomenja napredek družbe.

Respekt pred osebnostjo je zato temelj demokracije in razvitega življenja družbe. Iz tega respekta izvira tudi pravica človeka do pasivnosti, ker pasivnost se pojavlja vedno samo tam, kjer ni nadarjenosti.

Da torej te splošne misli apliciram na prvotni slučaj, moram reči: očitati pasivnost človeku, ki je sicer v javnem življenju na vidnem mestu vsled svoje nadarjenosti za svojo specijelno smer, očitati to pasivnost kot težak greh, je sicer razumljivo agitatorično sredstvo za aktivno se uveljavljajočo grupo, vendar pa kaže to sredstvo neko primitivno generaliziranje avtoritete. Obenem je tako očitanje sociološka napaka, ker si taka grupa zmotno predstavlja, da dobi pomoč od strani, od katere je za svojo akcijo v resnici ne more dobiti. Videz pomoči mesto resnične pomoči pa za grupo nikakor ne more biti pridobitev.

Anton Lajovic.

Radio

Izvleček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kl), LANGENBERG (468 m 25 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), PRAGA (349 m 5 kw), LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw), ZAGREB (310 m 0.7 kw) BRNO (441 m 3 kw) DAVENTRY (492 m 12 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw) STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw)

Četrtek, 22. III.

BERLIN 20.10: Millöcker: »Gasparone«; opereta v 3 dejanjih.

FRANKFURT 20.15: Prenos programa iz Stuttgarta.

LANGENBERG 20: Mozart: »Così fan tutte«; komična opera v 3 dejanjih.

STUTTGART 20.15: Offenbach: »Blaubart«; opereta v 3 dejanjih.

PRAGA 19.30: Simfonični koncert češke filharmonije. — 1. Glück: »Ifigenija v Aulisu«; uvertura. — 2. Mozart: Klavirski koncert v Es-duru. — 3. Kornauth: Elegija o prijateljevi smrti. — 4. Suk: Fantastični Scherzo. 5. Respighi: Rimski vodnjak.

LONDON 20.15: Koncert Chopinovih nokturnov. 20.45: Mešan večer. Nato koncert lahke glasbe.

ZAGREB 19.30: Prenos programa iz Prage.

BRNO 19.30: Prenos programa iz Prage.

RIM 20.45: Lehárjeva opereta »Grof luksenburški.«

DUNAJ 20.30: Koncert pevskega zbora in orkestra. — 1. Schubert: »Čarobna harfa«; uvertura. — 2. Schubert: Himna (moški zbor in orkester na pihala). — 3. Stöhr: Veletok (moški zbor in orkester). — 4. Huber: Jelka (moški zbor in orkester). — 5. Führich: Balada za moški zbor, soliste in orkester. — 6. Mendelssohn: Vijolinski koncert v E-molu. 7. Volbach: Marienburška maša.

VARŠAVA 20.30: Prenos koncerta iz Vilne.

STOCKHOLM 19.45: Poljuden koncert angleške glasbe.

Petek, 23. III.

BERLIN 21: Sodobni skladatelj. — 1. Poulenc: Sonata za rog, trobento in pozavno. — 2. Milhard: Pesmi za sopran. — 3. Ravel: Sonata za vijolino in klavir. 22.30: Iz »Divjega zapada«. (Ameriške pesmi, skladbe in recitacije.)

FRANKFURT 20: Koncert orkestra in solistov.

LANGENBERG 18: Koncert komorne glasbe. 20.15: Mešan večer. (Orkester, solisti, recitacije.)

STUTTGART 20: Prenos koncerta iz Frankfurta.

PRAGA 20: Slovaška. — 1. Weinberger: Kočurkovo. — 2. Slovaške pesmi. — 3. Novak: Slovaška suita. 20.50: Smetana: »Wallensteinov tabor«, simfonična pesnitev.

LONDON 20.15: Koncert Chopinovih nocturnov. 21: Simfoničen koncert. — 1. Bach: Brandenburški koncert št. 3. — 2. Berlioz: Fantastična simfonija. — 3. Beethoven: Klavirski koncert št. 4. — 4 Braithevaite: Snow Picture. — 5. Moeran: Gorski kraji. — 6 Stauford: Prva irska rapsodija.

ZAGREB 20: Prenos iz nar. gledališča v Zagrebu.

BRNO 20.30: Koncert ciganske godbe.

RIM 20.45: Vokalni ter instrumentalni koncert.

DUNAJ 20.30: Columbina v Pavlihovih komedijah in njene naslednice.

VARŠAVA 20.15: Händlov oratorij »Mesija«. (Prenos iz varšavske filharmonije.)

STOCKHOLM 19.45: Klasična glasba. - 1. Glück: »Ifigenija v Aulisu«; uvertura. — 2. Mozart: Divertimento za godalni orkester in dva rogova. — 3. Boccherini: Canzonetta in menuet. — 4. Beethoven: Menuet v G-duru. 5 Händel: Sargo.

Sobota, 24. III.

BERLIN 20.30: Moderni »šlagerji« iz Berlina.

FRANKFURT 20.15: Mešan večer. (Solisti in orkester.)

LANGENBERG 20.15: Zabavni večer. Nato koncert lahke glasbe.

STUTTGART 20.15: Zabavni večer. (Orkester, solisti, recitacije.)

PRAGA 20.10: Zabavni večer. Nato koncert lahke glasbe.

LONDON 20.15: Koncert Chopinovih nokturnov. 22.35: Koncert vojaške godbe.

ZAGREB 19.30: Prenos opere iz nar. gledališča v Ljubljani.

BRNO 19: Večerni koncert lahke glasbe.

RIM 21: Prenos iz gledališča.

DUNAJ 20.05: Tri epizode: Eva, Kitty, Sibila. 22.20: Koncert dunajske glasbe.

VARŠAVA 20.30: Lecocq: »Mamsell Angot«; opereta v 3 dejanjih.

STOCKHOLM 20: Prenos iz kabareta. Nato koncert solistov in orkestra.

Orožje

browninge, pištole in strašenje psov, samokrese, puške, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetalni ogenj

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

Naši onstran granic

Babilon

«Piccolo» se je vstrašil pred kaosom, ki se kaže z izpreminjevanjem priimkov. Zakonski predpisi določajo, da se morajo vse izpremembe priimkov izvesti v anagrafičnih uradih, v zemljiških knjigah, v poročnih registrih, v šolah, v davčnih, poštnih uradih itd. Ako se to ne zgodi sproti in točno, postanejo tekom par let po vseh teh registrih in knjigah kolobocije najdalekosežnejšega pomena... stolp babilonski se bliža.

List meni, da bi ne bilo napačno, če bi stal poleg očiščenega priimka nekaj časa še stari barbarski priimek, da se prepreči zmešnjave, katerih je že sedaj preveč. Tako je na primer en Kovačič pretvoril svoj priimek v Covelli, drugi v Covacci, tretji pa je postal Fabbretto. Trije bratje pa se vsak drugače piše!

Zakon govori o povrnitvi priimkov družin v italijansko obliko, fašistični juristi pa kar gonijo ljudi skupaj in potvarjajo posameznikom priimke poljubno, ne misleč na posledice. Tudi posamezne pokrajine preoblikujejo priimke po svoje in tako dobijo trije bratje, eden v Gorici, drugi v Trstu, tretji v Puli vsak drugačen priimek. To je prava zmešnjava, kakršna je mogoča le sredi fašističnih brezglavcev.

«Piccolo» zahteva enotnost v «reformi priimkov» ali ta je že pogažena in tako bodo čez nekaj let težave pri določanju identitete in sorodstva. Marsikdo se bo obrisal za dediščino in marsikdo si bo lahko prisleparil premoženje istopriimnika, s katerim ni nič v žlahti. Italijanizacija priimkov je združena tudi s stroški, ki bi se dali bolje uporabiti v gospodarske svrhe v deželi. Saj ni skoro nihče želel izpremembe svojega priimka! Komur pa baš ni všeč, se lahko posluži starega italijanskega zakonika o izpremembi priimkov. Novi zakon vodi po izjavi samega «Piccola» v Babilon in pa v nepotrebno razmetavanje denarja.

---

p— *Zidarji iz Renč* hodijo na spomlad na delo v inozemstvo navadno v večjih skupinah. Ko je pred dnevi hotela oditi ena skupina v Švico, je došlo od tam poročilo, da mora delodajalna družba že vnaprej položiti 200 švicarskih frankov kavcije za vsakega. Družbe pa nočejo tega storiti. Zato so bile italijanske pristojne oblasti takoj naprošene, da store nemudoma potrebne korake potom svojih zastopstev v Švici, da se omogoči odhod renških zidarjev na delo. To je silno važna gospodarska zadeva. Renški zidarji se vračajo na zimo domov z lepim zaslužkom, ki služi v povzdigo splošnega gospodarstva v domači občini, za katero se oblasti vedno tako ogrevajo!

p— *Julijska Krajina v slamniku.* Italijanska slamna industrija je v stiskah in težavah. V inozemstvo gre premalo italijanskih slamnikov, zato pa naj jih nosijo doma. Goriški prefekt je že ukazal prebivalstvu, da si mora za letošnje poletje oskrbeti slamnike. Sedaj se vodi iz Trsta velika akcija v prid slamni industriji. Fašistična organizacija ukazuje vsem trgovinam s klobuki, da morajo koncem aprila razstaviti raznovrstne slamnike in dolžnost vsakega dobrega Italijana je, da si kupi slamnik, ker s tem pomaga domači industriji in zaposlenosti številnih delavcev. Kdor se bo protivil, bo veljal za subverzivnega, italijanstvu sovražnega človeka, ki naj se nikar ne čudi, če mu bo sredi mesta zletel klobuk z glave.

p— *Nesreča v idrijskem rudniku.* Parno dvigalo, na katerem so bili trije delavci, je treščilo na dvanajstem polju jugovzhodne jame na zapornice s tako silo, da so vsi trije delavci padli na z železnimi ploščami pokrita tla. Težko poškodovan je Anton Vidmar, manjše poškodbe imata Ferdinand Čuk in Rafael Božič.

Prima flor nogavice

Varstvena znamka

„MRAVLJA“

traja en par dalj kakor več parov drugih

Pazite na znamko in zahtevajte povsod le Ia flor nogavice znamke „Mravlja“

Blago za ženske obleke

svileno, volneno in perilno, zadnje novosti češkega izvora — Velika izbira, znano solidne cene

R. MIKLAUC
»Pri Škofu«, Ljubljana

Čitaj „Ponedeljek“

Ustanovljena 1720. Ustanovljena 1720.

Royal Exchange Assurance

Angleška zavarovalna družba

filijala za Slovenijo

v Ljubljani, Dalmatinova ulica št 3

Garancijska glavnica nad Din 5.000,000.000.—.

sprejema razen vseh drugih zavarovanj tudi zavarovanja proti POTRESU in VOJSKI

Sprejema agilne zastopnike za vse kraje Slovenije.

Reprezentant za Slovenijo: ALEKSANDER KNEZ.

Originalne barve

za Gestetner ciklostil specialni papir za razmnoževanje,

se dobi najceneje pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ulica 6 I.

Telefon št 2980 2

matrice kože, voščeni papir

Zahvala.

Za dokaze iskrenga sočutja ob smrti naše preblage, nepozabne mamice, svakinje, tašče, stare mamice in tete, gospe

Marije Hrovat roj. Gartner

posestnice

se najtopleje zahvaljujejo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, zlasti pa še gg pevcem za v srce segajoče žalostinke, gg gasilcem, prečastiti duhovščini ter vsem, ki so nam na katerikoli način izrazili sočutje in sožalje, kakor tudi darovalcem krasnega cvetja in končno vsem ostalim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČE RODBINE:

Kogejeva, Ostermanova, Smrekarjeva, Smodejeva, Cerarjeva in Hrovatova.

Krojaške pomočnike

sprejme „ELITE“ d. z o. z.

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 9.

Razglas

o pismeni ofertni licitaciji za gradnjo mostov čez regulirano Gradaščico na Viču pri Bocu in ob izlivu Glinščice.

Gradbena komisija za regulacijo Gradaščice razpisuje sporazumno z županstvom občine Vič pismeno ofertno licitacijo za oddajo gradnje dveh železobetonskih mostov čez regulirano Gradaščico na Viču, in sicer enega mosta pri Bocu v trasi ceste XI in drugega ob izlivu Glinščice v Gradaščico v trasi ceste XVII.

Načrti s proračunom kakor tudi splošni in posebni gradbeni pogoji so na vpogled:

1. Pri Glavnem odboru za obdelovanje ljubljanskega barja v Ljubljani, Turjaški trg št. 3, I.

2. Pri županstvu občine Vič med uradnimi urami.

Tu se dobijo tudi vsa pojasnila in ofertni pripomočki proti plačilu nabavnih stroškov Din 50.—.

Ponudbe v obliki popusta v % na proračunanih Din 65.431.— za vsak most izročiti je v zapečatenem ovitku z označbo: »Ponudba l. l. za zgradbo železobetonskih mostov čez Gradaščico na Viču pri Ljubljani« najkasneje do dne 31. marca 1928 do 12. ure opoldne v roke predsednika podpisane komisije g. Andreja Kneza, Turjaški trg št. 3, I. (Glavni odbor za obdelovanje ljubljanskega barja v Ljubljani.)

Gradbena komisija za regulacijo Gradaščice in Glinščice v Ljubljani.

Gospodarskega upravnika

(šaferja)

spretnega, zanesljivega, poštenega sprejmem za večje posestvo v bližini Maribora. Mora biti izvežban v vinogradništvu, sadjereji kakor tudi živinoreji. Ponudbe s prepisi spričeval na upravo »Jutra«, Maribor pod »Oskrbnik«.

En gros **Specijalna** En detail

trgovina vozičkov in koles

V zalogi kolesne opreme in igrače za otroke

Renoviranje koles, vozičkov in šivalnih strojev

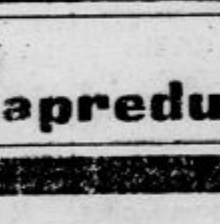

ZEMELROK OTON

Lastna tovarna: Tržaška cesta - Glince.

Prodajalna: Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Brez posebnega naznanila. † Mestni pogrebni zavod

Globoko užaloščeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš srčnoljubljeni soprog, brat, stric in svak, gospod

Ivan Medved

magistratni pisarniški oficijal

dne 20. marca t. l. po kratkem in mučnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega nam pokojnika se vrši v četrtek, dne 22. marca 1928 ob 4. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Prosi se tihega sožalja!

Sv. maše zadušnice se bodo darovale soboto, dne 24. marca ob ½ 7. v cerkvi sv. Nikolaja.

V Ljubljani, dne 21. marca 1928.

GLOBOKO ŽALUJOČA SOPROGA in vse ostalo sorodstvo.

Zane Grey: 82

Železna cesta

Roman

Videti je bilo, da se Larry King bori sam s seboj — z močjo alkohola — in z mrko, zlovešče tesnobo, ki je polnila vso sobo. Njegove črte so se mehčale in jasnile v tisti nasmešek, ki ga je Allie dobro poznala.

»Ho — mislim, da ni dosti manjkalo, pa bi bil pamet zapil,« je rekel z zastajajočim glasom. »To je slaba navada, Allie . . . Na grde misli me spravlja — same kače vidim in druge take stvari . . . Nehal bom piti, Allie. Nikoli več ne pokusim kapljice — samo da mi vi odpustite!«

Govoril je, kakor bi se obotavljal, hripavo, tiho, s solznim glasom in nato je povsem utihnil.

»Odpustim naj vam! Larry, dečko moj, ničesar vam nimam odpustiti — razen tega, da me nočete brž peljati k njemu!«

Čutila je, kako se je iznova zdrznil. Nato jo je izpustil, in ko se je odmaknil od nje, je Allie zagledala nekdanjega cowboya, drznega, mirnodušnega in čudno grozečega, kakor je bil takrat, ko so tisti štirje tujci prijahali v Slingerlandov tabor.

»Allie, ona ženska — Beauty Stantanova — vsa je zaprla v to sobo?«

»Da. In nato —«

Larryjeva nagla kretnja ji je velela, naj molči. Prihuljeni koraki so se plazili po hodniku. Ko jih je Allie začula, je njen strah pred Duradom in njegovimi pajdaši oživel. In zdajci ji je prišlo na um, da Larry ne more poznat' okolnosti, ki so jo bile privele v to hišo.

Cowboy je odprl vrata in je oprezno pogledal venkaj. Ko se je obrnil — kako jasno in hladno so se zabliskale njegove oči!

»Vodil vas bom,« je šepnil. »Naprej!«

Stopila sta iz sobe. Hodnik je bil prazen. Allie je šla tik za njim. Na ovinku, kjer se je odpiral pogled v dvorano, je obstal in prisluhnil. Samo rahlo brenčanje mnogih glasov se je čulo do njiju.

»Larry, rada bi vam povedala vse,« je šepnila Allie. »Durade in njegova tolpa so mi za petami. Fresno, Mull, Black, Dayss — ali jih poznate?«

»Da, poznam jih,« je odvrnil, težko požiraje. »Moj Bog! Ubogo dekle! Ta sodrga! In nazadnje Santonova! Zdaj razumem vse . . . Oh, Beauty Stantonova, ta igra se ti bo otepala — prekleta bodi tvoja duša!«

Allie je trepetaje odprla usta, da bi nekaj rekla, toda cowboy ji je spet mahnil z roko, naj molči. Lahko bi si bil prihranil to kretnjo, zakaj izraz njegovega lica je bil mahoma postal tako strašen, tako divji in smrtno odločen, da je Allie nehote obmolknila.

»Allie, kadar zakličem vaše ime, potuhnite se zame in primite se za moj suknjič. Povedem vas iz hiše.«

Prišla sta na vrhnji konec stopnic. V plesni dvorani je mrgolelo moških in deklet. Stantonova je bila med njimi, in ko se je nenadoma okrenila, je zavpila s takim glasom, da je Allie kar izpreletelo. Ali je bila ta bleda stvar z iskrečimi se očmi in spačenimi črtami še žena, ki je bila šla po Neala? Vsi obrazi so se obrnili proti stopnicam in vrvež glasov je utihnil.

Stantonova je pritekla k znožju stopnic, preskočila nekaj pragov, ustavila se in v strastnem zamahu vzdignila belo roko.

»Kam peljete to dekle?« je viknila z rezkim glasom.

Larry je stopal nizdoli, vlekoč Allie za seboj. »K Nealu jo peljem.«

Stantonova je kričala in zamahala z rokami. Ne, to ni bila tista, ki ji je Allie pravkar še slonela z glavo na prsih.

»K Nealu! Ne bo se vam posrečilo!«

Počasi in oprezno je stopal cowboj po stopnicah, toda obotavljal se ni niti trenutka. Allie je videla, kako se je nekaj mož ločilo od gneče plesočih in se postavilo za Stantonovo. Mrki, omrženi, dobro znani obrazi: Fresno, Mull, Black! Allie je stisnila cowboya za komolec, da bi ga posvarila; izpustil jo je in jo s pogledom pozval, naj se mu skrije za hrbet.

»Beauty Stantonova, spravi se mi s poti!« je kriknil Larry. Njegov glas se je divje in okrutno razlegel po hiši; udaril je v vse kotičke dvorane, moški in ženščine so odreveneli v tesnobni napetosti, le Beauty Stantonova v svojem besu se ga ni ustrašila. S spačenim obrazom zaripla od gneva, z žarečimi očmi je planila proti cowboyu, ne meneč se za namerjeni samokres, ki ga je držal nizko ob boku.

Ustrelil je. Omahnila je nazaj in tiho, strašno jeknila; v tem, ko se je še lovila, ji je obraz pobledel in njene oči so se izpremenile. Težko je telebnila na tla; njeni zlati lasje so se razsuli in gole, bele roke so se razprostrle kakor na križ. Nato je sredi grozne tišine nepremično obležala na tleh, še vedno pri zavesti, toda z mučnim spoznanjem v očeh, ki so se upirale v cowboya; na njeni beli obleki se je pokazala velika, čedalje večja krvava lisa.

Larry King ni privoščil Stantonovi niti pogleda, ampak je stopal dalje, po stopnicah nizdol; še pospešil je svoje korake, neudržno vlekoč Allie za seboj. Tisti izmed prisotnih, ki se je po prvi prestrašeni odrevenelost najprej osvestil, je bil velikan Fresno; v slepi, brezumni togoti je poizkusil izdreti orožje. Bobneči grom težkega Larryjevega revolverja in tresk, s katerim je Fresno telebnil na tla, sta spravila prepadeno množico v brezglavo zmedo. Vreščeče ženske in preklinjajoči moški so jo kakor divji ubrali nazaj v plesno dvorano.

Naročila in vse dopise tičoče se malih oglasov, je pošiljati na Oglasni oddelek Jutra, Ljubljana Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vse pristojbine je uplačati obenem z naročilom, a ček za oglase se dobivajo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana št. 11842

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—. Pristojbina za šifro Din 3.—

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.— Pristojbina za šifro Din 5.—

Kam pa kam?

Kino Union Šiška

zraven gorenjskega kolodvora, prinaša v Ljubljani še ne igrane filme. V sredo 21., četrtek 22 in petek 23 marca 1928 ob 4., ½ 6., 7. in 9. uri zvečer

Brez denarja v Parizu

Na potu iz Newyorka v Pariz. V krempljih pariških apašev. Lažna grofica. Ljubosumnost — Glavno vlogo igra krasotica B. Danieles. Cene: 12, 10, 8 in 5 Din. Telefon št. 2444

Službo dobi

Kuharico
perfektno, iščem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9792

Trg. učenca
zdravega, z dobrimi šolskimi spričevali, ali mladega trgovskega pomočnika takoj sprejme v mešano trgovino J. Beranič, Majšperg, pošta Ptujska gora 9730

Dobrega potnika
tekstilne stroke, za prvovrstne tuzemske fabrikate sprejmem za Zagreb. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Zagrebški trg» 9723

Izdelovalca čepic
dobro izurjenega sprejme takoj M. Fröhlich, krznar v Celju, Kralja Petra cesta št. 11. 9533

Potnika
dobro uvedenega, sprejme za ljubljanski trg velika inozemska tvornica tekstilne robe. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Ljubljanski trg». 9723

Zastopniki!
Odkrito povedano! Samo mi v vsej Jugoslaviji plačamo za prodajo vrednostnih papirjev, švicarskih ur in drugih predmetov fiksno plačo 1500 Din in poleg tega še visoko provizijo. Zumbulović, Ljubljana — Aleksandrova cesta št. 12. 9881

Dobro šiviljo
sprejme takoj modni atelje Josip Bajde, Krekov trg št. 10/II. 9884

Brivskega pomočnika
mlajšega, sprejme takoj ali po dogovoru Vekoslav Vyborny, Slovenjgradec. 9880

Konfekcij. trgovina
sprejme agilno, prvovrstno prodajalko, izurjeno tudi v šivanju in manipuliranju. Ponudbe pod «Agilna» na poštni predal 438, Ljubljana. 9874

Kroj. pomočnika
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9855

Knjigovodinjo
prvovrstno — popolnoma zmožno knjigovodstva in korespondence, sprejme industrijsko podjetje v Ljubljani. Pismene oferte na oglasni oddelek «Jutra» pod «Prima». 9654

Pomočnika (co)
sprejmem za fino damsko konfekcijo. Samostojni naj se predstavijo osebno pri Josipu Kosu v Kranju 50. 9847

4 damske frizerke
dobre ondulerke in manikirke, sprejmem. Dve za Ljubljano za stalno in dve za Bled čez sezijo, ter

2 brivska pomočnika
dobra v striženju bubi glavice, katera se želita izučiti v damski stroki. Ponudbe na salon «Miia» v Ljubljani, Dunajska c. 7. 9846

Potnika
sprejme tvrdka T. Soklič, Maribor, Aleksandrova c. št. 43, dvorišče. 9878

Učenko
sprejmem za modistovsko obrt. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 9824

Učenko
iz dobre in poštene hiše sprejme v trgovino mešan. blaga Adolf Starkl, trgovec in hotelir na Bledu. 9814

Iščem služkinjo
k enemu otroku za takoj ali s 1. aprilom. — Znati mora tudi dobro kuhati. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Takoj 504».

2 kroj. pomočnika
dobro izurjena sprejme takoj Simon Jane, krojaški mojster, Radeče pri Zidanem mostu. 9812

Slaščičarskega preddelavca
dobrega, starejšega, sprejmem za tovarno keksov, čajnega peciva, event. kot družabnika. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Prvovrsten». 9807

Brivskega vajenca
sprejmem Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 9827

Urar. pomočnika
pridnega in vestnega, z orodjem, za mešano delo, sprejmem. Prednost Sokol-telovadec. Janko Jazbec, urar in draguljar, Crikvenica. 9811

Boljše dekle
ki je že služilo pri boljši rodbini, sprejmem k enemu otroku v Sarajevo. Zahteva se poštenost in po možnosti znanje nemškega jezika. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9833

Mesar. pomočnika
dobrega in vojaščine prostega sprejme takoj Franc Godnov, mesar, Tržič 82. 8232

Več oglarjev
sprejmemo. Ponudbe s spričevali na: Železi Majdan i Taliona, Topusko, Hrvatska. 9815

Pek. poslovodjo
za skupno delo, veščega svoje stroke, sprejmem na deželo. Pismene ponudbe z oznako plače pod «Stalna služba» na oglasni oddelek «Jutra». 9841

Zaslužek

Prvovrstna šivilja
se priporoča po nizki ceni na dom. Izdeluje po najnovejši modi. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 9851

Zastopnike
sprejmem proti fiksni plači in proviziji za prodajo dobro idočega predmeta v Ljubljani. — Oglasite se osebno pri Tehna družbi z o. z., Mestni trg štev. 25/I 9853

Zastopstvo
galanterijskih in modnih predmetov prevzame agilni zastopnik. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Izdelovalci %» 9783

Zastopnike
agilne, resne in poštene, za prodajo obveznic Ratne štete (vojne škode) na obroke iščemo v vseh večjih krajih Slovenije — Pri pridnem delu je možno zaslužiti mesečno po več tisoč dinarjev. Ponudbe na «Posest» Ljubljana Miklošičeva cesta 4 48

Zgovorno damo
sprejmemo za posete privatnih strank za reklamo dobro idočega predmeta — brez prodaje. Oglasite se osebno pri Tehna družbi z o. z., Mestni trg št. 25/I. 9852

30 % provizije
dajemo našim potnikom ki obiskujejo privatne stranke, za vse kupčije proti povzetju. Tudi na obroke. Potrebna majhna kavcija. Specialimport — Ljubljana Vegova št. 8, veletrgovina oljnatih slik na platnu 8268

Službe išče

Bivši višji bančni uradnik
z dobro predizobrazbo in dobrimi spričevali želi za takoj primerno službo — Cenjene ponudbe prosi na oglasni oddelek «Jutra» pod «Kavcija 100 000» 8181

Strojnik
strokovno popolnoma zmožen ter bivši strojni mojster v velikem obratu, trezen ter popolnoma zanesljiv v vseh zadevah, zmožen stamostojnega vodstva ter vsakovrstnih popravil, preurejanja in montaž. Želi primerne službe kot prvi strojnik ali slično, za razne stroje. Diesel motorje ali turbine. — Želi stalno mesto takoj, tričlansko rodbino. Drugo po dogovoru. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Zanesljiva moč 73». 9873

Trg. naobražen
želi službo skladiščnika, sluge ali kaj sličnega. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Takoj 56». 9856

Trg. sotrudnica
v Ljubljani. Vajena samos kavcijo, želi namešcenja stojnega vodstva in zanesljiva. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Promet 18». 9818

Kuharica
začetnica želim kjerkoli v Ljubljani službo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Godič». 9863

Službo skladiščnika
preddelavca ali kaj sličnega želim. Vešč sem tudi pisarniških del. Na željo jamčim z nepremičninami v vrednosti do 50.000 Din. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9831

Uradnica
z daljšo prakso in perfektnim znanjem nemščine ter slov., zmožna tudi angleščine in srbohrv., želi premeniti službo čimpreje. — Ponudbe na ogl. odd. «Jutra» pod značko «Najraje od 8—2». 9858

Kontoristinja
samostojna knjigovodinja in korespondentinja, z večletno prakso, perfektna v slovenščini, nemščini, srbohrvaščini, deloma italijanščini, vešča strojepisja in vseh pisarniških del, želi takoj premeniti dosedanje mesto. Ponudbe prosi pod «Knjigovodinja 30» na ogl. oddelek «Jutra». 9834

Zanesljiva uradnica
z daljšo prakso, perfektna nemška in slovenska korespondentinja, želi premeniti službo takoj ali pozneje. — Dobra spričevala na razpolago. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Le v Ljubljani». 9839

Pletilja
sprejme službo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9838

Kot hišnik
gre zakonec z 1 otrokom. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Delovna». 9857

Pouk

Italijanščino
in nemščino temeljito poučujem. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Pouk». 9862

Italijansko
konverzacijo nudim po zmerni ceni. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Konverzacija». 9843

Prodam

Najlepša drva
Cebin Wolfova ulica 1/II

GOSPODINJE!
Pijamoh PRIDE!

Čevljarski stroj
(cilinder) po ugodni ceni proda Andrej Zaplotnik — Sv. Petra nasip štev. 15 9571

Več oprav
hrastovih, orehovih, mehkih, spalnih in kuhinjskih proda po nizki ceni Josip Kurnik, mizar v Zg. Šiški 9491

Trboveljski cement
vsak dan svež v papirnatih vrečah in TRAVERZE nudi Fr. Stupica železnina Ljubljana 6564

Terovega olja
za impregniranje lesa proda po Din 3 kg M. Kavčič, Zg. Šiška 125 8062

Športno obleko
novo, poceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 9866

Decimalno tehtnico
ročni voziček, amerikanske pisalne mize s stoli, ognjavarno blagajno za denar in knjige, proda Posestna posredovalnica na Dunajski c. št. 7. 9806

Suha drva
poceni naprodaj v Prečni ulici 4. 9826

Dobro mleko
dnevno dobite pri mesarju v Kranju 152. 9808

Vrtne stole
in mize, rabljene, po zelo ugodni ceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 9835

Drva
[illegible]

Motvoz
špago kupite najceneje direktno v tovarni Mehanična tovarna Šinkovec Grosuplje 861

Eksistenca za dame
S tiskarno šablonov lahko trgovci svoj poslovni promet dvignejo kar najbolje. Moderna tiskarna (predtiskarija sestoji: 24 sraje, 3 pregrinjala za vozičke, 6 kombinež, 6 svilenih blazin, 6 miljejev, 4 garniture za stole, 6 prtičkov, 10 prtičev za omare, 12 posteljnih blazin, 6 brisač, 12 za oblačila, 12 lesenih modelov, 1 pregrinjalo za postelj 3 za ščetke, 3 ABC serije, 1 brisalka, 1 blazina za barve, 1 «Spritzer» garnitura, 15 za tase, 3 prtiče za nizke stolce, 6 vitraž, 6 kuharic, 6 tekačev, 10 girland, 12 motivov, 10 kuhinjskih čipk, 12 blazin za divane, 12 robcev, 6 napisov, 1 stor, 1 zastor, 4 g'avnike, 100 raznih imen, 30 raznih vzorcev, pol kg barve. — Vse to pošljemo franko po povzetju za 2000 Din. Blago, ki eventuelno ne bi ugajalo, zamenjamo. Samuel Leopold, Senta VI, Bačka, moderna tvornica šablona za ručne radove. 9727

Obrt

Popravila klobukov
vseh vrst za dame in gospode sprejema od 30—50 Din Stemberger - Reš. Dunajska cesta 9 9393

Kostume in plašče
izdeluje po zmernih cenah modni atelje na Mestnem trgu 25/I. 9865

G. Th. Rotman

«Sama se spravi doli.» je rekel Debelinko, a tedaj se je ptica razjezila. — «Tako, neotesanec mali?» je pihnila in z ostrim kljunom uščenila Debelinka v nos, da je zajavkal od bolečine. Ko je pa kralj zamahnil s palico, je jadrno odnesla pete. «Krokodilova čuvajka sem.» je viknila že v zraku. «Ali se bo mastil z vama, ha. ha. ha!»

In zdaj sta videla, zakaj je bila štorklja v takih straheh, zakaj iz vode se je prikazala ostudna glava z lokavimi prežečimi očmi; sedela sta na krokodilu! — «Dober dan!» je rekel krokodil. «Ali bo žena vesela, ko ji prinesem tak slasten priboljšek!» In brzo je odplaval dalje. Joj, joj, kako sta trepetala malčka!

Elektroinštalacije
za luč in pogon, prodaja in previjanje elektromotorjev, mehanična delavnica Elektropodjetje Ljubljana VII Jernejeva cesta št. 5 Telefon 8252 72

Motorna vozila

BSA motocikli
najnovejši modeli 1928 so dospeli. Zahtevajte cenike od zastopstva «Automobiles Motocykles» Maribor Trg Svobode 6 7950

Knjige

Knjige
razne vsebine, slovenske, hrvatske in nemške, kupuje Ljudska knjižnica, Ptuj. Oferte na naslov: Plevnik, Mestna hranilnica, Ptuj. 8234

Kupim

Lisičje, polhove kože
in vse druge od divjačine kupuje in zanesljivo dobro plača D. Zdravič, Ljubljana Florijanska ulica št. 9 47

Tračnic
240 m normalnotirnih, rabljenih in levo kretnico kupi družba Hed v Žalcu 9378

Hišo
na Marijinem trgu 1 prodam s celo zalogo in inventarjem vred, vsled odpotovanja samo do 7. aprila do 8. ure zvečer. 9789

Namizno stojalo
za prodajo razglednic, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Stojalo». 9848

Rabljene tračnice
poljske železnice, 600 m tira, kupimo — Ponudbe na naslov: Škrbec & Bartol, Ljubljana, Miklošičeva c. št. 6. 9823

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah Černe — juvelir Ljubljana Wolfova ulica 3 62

Jamski les
Razpisujemo dobavo 140 m³ jamskega lesa. Ponudbe je vložiti do 3. aprila t. l. Več pri Direkciji drž. rudnika Zabukovca, p. Griže. 9813

Posest

Hišo
eno- ali dvodružinsko, v mestu ali periferiji kupim. Cena do 150.000 Din. Posredovalci izključeni. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Maj 1928» 9782

Lepo posestvo
s 100—150 orali, z vsem mrtvim in živim inventarjem, po mogočnosti z malim vinogradom, kupim — Ponudbe na oglas oddelek «Jutra» pod «Broj 206» 9726

Stavbišča
za Bežigradom ob Samotni ulici, Tauzherjev travnik, je parceliran. Reflektanti naj se oglase na Gosposvetski cesti 4/II, levo — med 2.—3. uro popoldne. 9864

Stavbišče
ca 800 m² — Bežigrad-Artiljerijska — kupim takoj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Nujno 800». 9646

Hišico
pripravno za železničarja ali penzijonista, prodam pri Radečah Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 9732

Lokali

Veliko gostilno
dobro idočo: 4 lokali — okoli 90 m² — v Zagrebu v Vlaški ulici 62, s stanovanjem 3 sob in prometom okoli 200 hl pive, 180 hl vina, 12 hl žganja ter sokov nad 100 hl, z bogatim inventarjem prodam za Din 50 000 9548 a

Lokal
na ulico in 4 dvoriščne lokale na najbolj prometni ulici v sredini mesta takoj oddam. Pojasnila daje A. Mastnak Celje Kralja Petra cesta 22 7723

Pisarniške prostore
(2 srednjevelike sobi) želimo s 1. majem. Natančne ponudbe na poštni predal št. 174, Ljubljana 8269

Lokale
trgovske, obrtne in pisarniške odda Posestna posredovalnica na Dunajski c. št. 7. 9805

Sobe

Sobo
oddam takoj za pisarno. — Poizve se v Tavčarjevi ul. št. 6/I, desno. 9850

Dijakinja
želi pri boljši družini stanovanje s hrano. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «777». 9844

Sobo
prazno ali opremljeno, s posebnim vhodom želi gospodična. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Čista». 9867

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam s 1. aprilom. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 9784

Snažno sobo
v centru, z elektriko in separiranim vhodom iz stopnic, event. tudi sobo in kuhinjo, prazno ali opremljeno išče za takoj mirna oseba. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Mirno 82». 9382

Sobo
separirano takoj oddam v sredini mesta. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 9869

Višji oficir
želi lepo opremljeno sobo, z elektriko, po možnosti s souporabo kopalnice in posebnim vhodom. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «M. P.» 9845

Opremljeno sobo
z elektr. razsvetljavo oddam na Domobranski cesti. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9821

Lepo sobo
s parketom in elektriko oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9832

2 opremljeni sobi
z vso oskrbo, v sredini mesta oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 9829

Prazno sobo
zelo veliko, v stari hiši želim od 15. aprila dalje. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Snažna» 9820

Preprostega moškega
sprejmem na stanovanje. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9819

Opremljeno sobico
zračno, v sredini mesta oddam dvema ali eni gospodični, event. tudi s souporabo kuhinje. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 9839

Stanovanja

Selitve
v mestu in na deželo strokovno in najcenejše potom Slovenia Transport Ljubljana, Miklošičeva cesta 36 Telefon št. 2718 80

Sobo s kuhinjo
ali 2 sobi s kuhinjo oddam takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9753

Komfort. stanovanje
solnčno, nasproti sodnije, obstoječe iz 4 sob, kopalnice, predsobe ter poselske sobe, s plinom in elektriko oddam s 1. avgustom mirni stranki, ki plača takoj pol ali celoletno naprej. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 9849

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin želi starejša gospa. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «1 oseba». 9830

Stanovanje
sobe in kuhinje želim za 1. maj. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Čisto do 400». 9861

Glasba

Koncertni pianino
prodam Naslov v oglas oddelku «Jutra» 9708

Klavir
skoraj nov, takoj prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9872

Avtomat
še dobro ohranjen, poceni naprodaj v Kranju št. 152 9809

Kratek klavir
bas in belo kuhinjsko opremo poceni prodam v Mariboru, Frančiškanska ul. 21 9877

Klavir
oddam za dnevne vaje. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 9868

Gitaro in citre
stare, zelo dobro ohranjene, prodam. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 9836

Dopisi

Mlad uradnik
brez sredstev, prosi katero izmed dam, ki bi ga hotela podpirati le toliko časa, da bi si preskrbel kako službo, dajaje mu hrano in stanovanje tačas, kar bo pozneje poplačal. Slučajno da ve katera dam za kako službo, bi isto prosil, da bi mi pravočasno naznanila. — Ponudbe na oglas oddelek «Jutra» pod šifro «Pomoč» 9547

Srečna nada
Kako naj razumem nastalo situacijo? Odgovor iščem v «Jutru». 9816

Gospodične
ki ste se udeležile debate o gimnaziji, v kavarni v ponedeljek popoldan (praznik) — prosim za odgovor pod šifro «Stari trg». 9822

Vpokojenec
starejši samec, z nekaj kapitalom, se želi pridružiti samostojni dami, posestnici kmetije ali obrti. Dopise na oglasni odelek «Jutra» pod «Vpokojenec». 9369

1928
Čakal sem Te ob določeni uri na dogovorjenem kraju — hodil naposled še okrog Tvojega doma, da sem zamudil vlak — vse zamanj. Razumljivo mi je vse. — Najlepša hvala. 9599

2 živahna gospoda
z dežele, v starosti od 28 do 31 let, dobro situirana trgovca, si želita radi pomanjkanja znanja, seznaniti z dvema istotakima gospodičnama, lepe zunanjosti. Predpogoj neomadeževana preteklost. Tajnost zajamčena. Dopise s sliko poslati na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Lesni črv». 9871

Živali

Neufundländerja
2—3 mesece starega čistokrvnega psa kupim. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek «Jutra» pod «F. V.» 9825

Ptička harcarja
dobrega pevca, prodam radi selitve. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 9840

Kontoristinjo

z znanjem slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika, stenografije in strojepisja, z daljšo pisarniško prakso, sprejme veletrgovina v Ljubljani.

Ponudbe pod št. 42 na oglasni oddelek »Jutra«.

Otvoritev trgovine.

Trgovec *FRANC BALON* naznanjam, da sem se preselil iz Borovnice v *DOMŽALE* in bom v *DOMŽALAH* na novo otvoril *TRGOVINO Z MEŠANIM BLAGOM 24. marca v vogalni hiši gosp. Turka.*

Ob enem se tukajšnjim cenjenim prebivalcem vljudno priporočam za obilen obisk.

S spoštovanjem

Franc Balon, trgovec.

			Din
Dam. svil. flor-nogavice	prej	19 sedaj	16
Dam. svil. flor-nogavice	prej	38 sedaj	32
Dam. volneni pullover	prej	198 sedaj	169
Damske tricot-hlače	prej	45 sedaj	36

Otroški predpasniki od Din 15 naprej. — Ročne torbice po izredno nizkih cenah.

OGLEJTE SI IZLOŽBE!

A. ŠINKOVEC NASL. K. SOSS.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.